

แนวทางการขับเคลื่อนการใช้
ประมวลกฎหมายยาเสพติด
เพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด
อย่างบูรณาการ

คำนำ

แนวทางการขับเคลื่อนการใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด เพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างบูรณาการฉบับนี้ จัดทำโดยคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด ซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เพื่อทำหน้าที่ในการเสนอแนะแนวทางขับเคลื่อนการดำเนินงาน แนวทางการจัดทำนุบัญญัติ แนวทางการจัดตั้งกลไกและการบริหารจัดการ ตลอดจนบูรณาการ การจัดทำฐานข้อมูลและระบบสารสนเทศ เพื่อให้การบังคับใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติดเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ

เพื่อให้การเตรียมความพร้อมรองรับการบังคับใช้ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด ได้มีการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อ จำนวน ๓ คณะ ได้แก่ ๑. คณะทำงานเตรียมระบบการดำเนินการต่อผู้เสพและการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพทางสังคม ๒. คณะทำงานเตรียมระบบการดำเนินการต่อผู้ค้า เครือข่ายการค้า และมาตรการทางทรัพย์สินอย่างครบวงจร และ ๓. คณะทำงานประสาน บูรณาการ เตรียมความพร้อมมาตรการพิเศษและสร้างการรับรู้ตามร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด เพื่อทำหน้าที่ศึกษาและจัดทำข้อเสนอในรายละเอียด เพื่อเตรียมการรองรับในมาตรการสำคัญ

รายงานฉบับนี้ มีเนื้อหาแบ่งออกเป็น ๗ ส่วน ส่วนที่ ๑ กล่าวถึงกรอบความคิดและหลักการสำคัญของประมวลกฎหมายยาเสพติด ส่วนที่ ๒ จะเป็นการกำหนดทิศทาง แนวทางการขับเคลื่อนรองรับประมวลกฎหมายยาเสพติด โดยมีแนวทางในการขับเคลื่อนที่สำคัญ ๘ ขั้นตอน ส่วนที่ ๓ เป็นการศึกษาวเคราะห์กลไกการบริหารจัดการที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ส่วนที่ ๔ เป็นการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการแก้ไข และเครื่องมือทางกฎหมายที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดกำหนดไว้เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ส่วนที่ ๕ การกำหนดให้ใช้กลไกจังหวัดเป็นจุดศูนย์กลางของปัญหา เพื่อบูรณาการกลไกในระดับจังหวัดในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่ ส่วนที่ ๖ ระบบงานสำคัญที่ควรพัฒนารองรับ และส่วนที่ ๗ เป็นการกำหนด Roadmap ในการขับเคลื่อน ๑๐๐ วันแรกเพื่อวางรากฐานและก่อรูปให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมใน ๑๕ ภารกิจ

ขอขอบคุณท่านอนุกรรมการ ท่านผู้ทรงคุณวุฒิ คณะทำงาน และฝ่ายเลขานุการของ คณะอนุกรรมการและคณะทำงาน ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าเข้าร่วมประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการจัดทำแนวทางการขับเคลื่อนการใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติดฉบับนี้จนสำเร็จเรียบร้อยทุกประการ

สารบัญ

		หน้า
บทสรุปผู้บริหาร		
ส่วนที่ ๑	สรุป กรอบความคิดและหลักการสำคัญ	๑
ส่วนที่ ๒	ทิศทาง แนวทางการขับเคลื่อนรองรับประมวลกฎหมายยาเสพติด	๗
ส่วนที่ ๓	การบริหารจัดการกลไกการแก้ไขปัญหายาเสพติดเพื่อการขับเคลื่อน ประมวลกฎหมายยาเสพติดไปสู่การปฏิบัติ	๒๗
ส่วนที่ ๔	๓ กลุ่มเป้าหมาย ๑๗ เครื่องมือเพื่อการแก้ไขปัญหายาในประมวลกฎหมายยาเสพติด	๓๑
ส่วนที่ ๕	การใช้เครื่องมือในประมวลกฎหมายยาเสพติดเพื่อบูรณาการแก้ไขปัญหายา ในพื้นที่จังหวัด : จุดศูนย์คูลของปัญหา	๔๐
ส่วนที่ ๖	ระบบงานสำคัญที่ควรพัฒนารองรับประมวลกฎหมายยาเสพติด และผลกระทบสืบเนื่อง	๔๕
ส่วนที่ ๗	Roadmap ๙๐ วัน ๑๕ ภารกิจ ในการขับเคลื่อนประมวลกฎหมายยาเสพติด สู่การปฏิบัติ	๕๕

บทสรุปผู้บริหาร

พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ ประมวลกฎหมายยาเสพติด และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และในวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๔ ประมวลกฎหมายยาเสพติดดังกล่าวจะมีผลบังคับใช้อย่างสมบูรณ์

๑. สาระสำคัญของประมวลกฎหมายยาเสพติดที่จะมีผลบังคับใช้นี้ ถือเป็นกฎหมายที่เปลี่ยนกรอบความคิดการแก้ไขปัญหายาเสพติดในประเทศไทยในรอบหลายสิบปีที่ผ่านมา โดยเปลี่ยนกรอบความคิดการจัดการปัญหาผู้เสพยาเสพติด การจัดการปัญหาเครือข่ายการค้า การปรับนโยบายตัวยา การกำหนดมาตรการหลากหลายตามสภาพปัญหา และการปรับระบบการบริหารจัดการงานยาเสพติดของประเทศ โดยมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหายาแบบบูรณาการ ครบวงจร ซึ่งถือเป็นกรอบและทิศทางในการแก้ไขปัญหายาที่มุ่งผลไปสู่การลดปัญหายาเสพติดของประเทศ และสอดคล้องกับหลักการของหลายประเทศทั่วโลก และหลักการ UNGASS 2016

ดังนั้น การขับเคลื่อนประมวลกฎหมายยาเสพติดไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นเอกภาพ มีทิศทางเดียวกันเป็นสิ่งสำคัญที่สุด จึงได้มีข้อเสนอแนวทางการขับเคลื่อนประมวลกฎหมายยาเสพติด ดังต่อไปนี้

๒. ทิศทาง แนวทางการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ ๘ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การจัดทำอนุบัญญัติหรือกฎหมายลำดับรอง ถือเป็นเรื่องแรกสุดที่ดำเนินการ โดยมีอนุบัญญัติทั้งสิ้น ๗๐ ฉบับ จาก ๔ หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักงาน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (สำนักงาน อย.) และสำนักงาน ศาลยุติธรรม โดยมีส่วนที่ดำเนินการแล้วเสร็จและส่วนที่จะเสนอตามขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนที่ ๒ การเตรียมการจัดทำระบบปฏิบัติการรองรับประมวลกฎหมายยาเสพติด ซึ่งเป็นการนำอนุบัญญัติในแต่ละเรื่องมาเชื่อมโยงกับแนวทาง กระบวนการ การปฏิบัติ จัดเป็นระบบปฏิบัติการในแต่ละเรื่อง โดยมีอยู่ ๕ ระบบปฏิบัติการ ได้แก่

ระบบปฏิบัติการที่ ๑ การจัดการผู้เสพยาอย่างครบวงจร เริ่มตั้งแต่การนำผู้เสพเข้าบำบัด การคัดกรอง การฟื้นฟูสภาพทางสังคม การช่วยเหลือ สนับสนุน สงเคราะห์ผู้เสพและการติดตาม

ระบบปฏิบัติการที่ ๒ การดำเนินการต่อผู้เสพโดยระบบศาล ซึ่งถือเป็นระบบใหม่ของประมวลกฎหมายยาเสพติด แทนระบบบังคับบำบัด โดยมีแนวปฏิบัติใหม่หลายกระบวนการ

ระบบปฏิบัติการที่ ๓ การจัดการผู้ค้าในกรอบใหม่ ที่มุ่งเน้นการปราบปรามเครือข่ายการค้า การขยายอำนาจการยึดอายัดทรัพย์สินในกรอบใหม่ ซึ่งจะต้องสร้างระบบการข่าว การสืบสวน การรวบรวมพยานหลักฐานที่ต่างไปจากเดิม

ระบบปฏิบัติการที่ ๔ การดำเนินการต่อตัวยาเสพติดในกรอบใหม่ เป็นระบบที่ใหม่ที่สุดในการปรับสถานะยาเสพติดให้ยึดหยุ่นมากขึ้น มีการนำยาเสพติดมาใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ

ระบบปฏิบัติการที่ ๕ การดำเนินการต่อมาตรการทางเลือกใหม่ เป็นระบบที่เพิ่มทางเลือกในการจัดการกับผู้เสพให้กว้างมากขึ้นตามระดับของผู้เสพแต่ละปัจเจกบุคคลอย่างเหมาะสม ลดภาระการลงโทษจับกุมผู้เสพเช่นแต่ก่อน ซึ่งถือเป็นระบบใหม่ของประมวลกฎหมายยาเสพติด

ขั้นตอนที่ ๓ การจัดตั้งกลไกระดับนโยบาย ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด เช่น กรรมการป.ป.ส. และอื่น ๆ เพื่อให้กลไกดังกล่าว สามารถบริหารงานยาเสพติดในทางนโยบายได้ ทั้งสั่งการ กำกับ เห็นชอบในด้านต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ ๔ การจัดทำแผนปฏิบัติการระดับต่าง ๆ เพื่อให้แผนเหล่านี้ เป็นกรอบให้กับทุกหน่วยใช้เป็นกรอบการจัดทำแผนงานของแต่ละหน่วยตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายยาเสพติด โดยมีแผนปฏิบัติการที่สำคัญที่ควรดำเนินการ ได้แก่ แผนปฏิบัติการเตรียมความพร้อมในปี ๒๕๖๕ แผนแม่บทระดับชาติ ๕ ปี และเตรียมการสำหรับแผนค่าของงบประมาณ ปี ๒๕๖๖

ขั้นตอนที่ ๕ การกำหนดบทบาทภารกิจให้กับหน่วยงาน โดยในประมวลกฎหมายยาเสพติด ได้กำหนดให้ ๑๐ กระทรวง/หน่วยงาน มีบทบาทใหม่ตามที่ระบุ จึงต้องมีกระบวนการให้ทุกหน่วยดังกล่าวได้รับมติเพื่อสามารถขับเคลื่อนภารกิจตามที่กำหนดนี้ได้

ขั้นตอนที่ ๖ การปฏิบัติตามกรอบที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายยาเสพติด เมื่อมีผลใช้บังคับ โดยในระยะผ่านมีการปฏิบัติใน ๔ ลักษณะ ได้แก่ (๑) มีผลบังคับใช้ได้โดยทันที (๒) ปฏิบัติได้โดยให้ยึดถือกฎ ระเบียบ ประกาศ จากของเดิมไปก่อนจนกว่าจะมีฉบับใหม่ (๓) ดำเนินการในส่วนที่ยังคงค้างต่อไปให้เสร็จสิ้น (๔) มีการกำหนดขึ้นใหม่ต้องมีบัญญัติออกมาใหม่ และให้มีกลไกการรับทราบติดตามปัญหาและให้คำปรึกษาการดำเนินงานในระยะเปลี่ยนผ่านนี้

ขั้นตอนที่ ๗ การชี้แจง ทำความเข้าใจบุคลากรหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับประมวลกฎหมายยาเสพติดให้เข้าใจการปฏิบัติอย่างแท้จริง และการจัดทำคู่มือหรือแนวทางการดำเนินงานหรือแนวปฏิบัติสำหรับการปฏิบัติงานในมาตรการต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่

ขั้นตอนที่ ๔ การสร้างรับรู้แก่สังคมเพื่อสร้างความเข้าใจในประมวลกฎหมายยาเสพติด

ทั้ง ๘ ขั้นตอนนี้ เป็นแนวทางการขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ

๓. การบริหารจัดการกลไกเพื่อการขับเคลื่อนประมวลกฎหมายยาเสพติดสู่การปฏิบัติ โดยมีข้อเสนอ ดังต่อไปนี้

๓.๑ คณะกรรมการ ป.ป.ส. และอีก ๓ คณะกรรมการฯ ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด เป็นกลไกนโยบาย กำหนด สั่งการ กำกับการขับเคลื่อนงานยาเสพติด โดยคณะกรรมการ ป.ป.ส. อาจพิจารณาจัดตั้งอนุกรรมการฯ มาติดตามผลการขับเคลื่อนฯ ในภาพรวมก็ได้

๓.๒ เสนอให้ ศอ.ปส. เป็นกลไกอำนวยการปฏิบัตินโยบายเพื่อให้เป็นเอกภาพในการขับเคลื่อนงานยาเสพติดในกรอบใหม่ โดย ศอ.ปส. อาจพิจารณาแต่งตั้งอนุกรรมการฯ ชุดเล็ก เพื่อกำกับ สั่งการการปฏิบัติให้มีความคล่องตัว รวมทั้งแต่งตั้ง หน่วยงานที่มีบทบาทโดยตรง เพื่อดูแลการปฏิบัติในแต่ละเรื่อง ได้แก่ เกี่ยวกับผู้เสพ เกี่ยวกับผู้ค้า และเกี่ยวกับตัวยาและพื้นที่

๓.๓ เสนอให้ ศอ.ปส.จ. เป็นเจ้าภาพการบริหารจัดการและนำประมวลกฎหมายยาเสพติดไปใช้ในระดับจังหวัด โดยมีการจัดทำแผนในระดับจังหวัด และพิจารณาจัดให้มีคณะชุดเล็ก ในจังหวัดเพื่อกำกับ ติดตาม การขับเคลื่อนประมวลกฎหมายยาเสพติดในจังหวัด รวมทั้งพิจารณา จัดให้มีการบูรณาการทีมงานแก้ไขปัญหายู้อเสพ ผู้ค้า และพื้นที่ในจังหวัด ตามกรอบของประมวลกฎหมายยาเสพติด

๓.๔ เสนอให้ ศป.ปส.อ. เป็นกลไกระดับอำเภอในการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประมวลกฎหมายยาเสพติดมาใช้ในระดับอำเภอ รวมทั้งในระดับตำบลปฏิบัติการ ที่จะมีการบูรณาการ หน่วยงานมาปฏิบัติในพื้นที่ตำบลด้วย

กลไกทุกระดับเหล่านี้เป็นกลไกด้านยาเสพติดอยู่แล้ว แต่นำมาจัดระบบและ การปฏิบัติใหม่บางส่วนให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนประมวลกฎหมายยาเสพติดในจังหวัด

๔. กำหนด ๓ กลุ่มเป้าหมาย ๑๗ เครื่องมือ ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ในการนำ ประมวลกฎหมายยาเสพติดไปใช้อย่างเป็นรูปธรรมในจังหวัด ต้องพิจารณาสิ่งที่กำหนดในประมวล กฎหมายยาเสพติด โดยสามารถจำแนกได้เป็น ๓ กลุ่มเป้าหมายที่จะต้องดำเนินการ โดยได้ให้ เครื่องมือ ได้แก่ อำนาจ บทบาท ภารกิจ ข้อกำหนด ช่องทาง ทางเลือก ข้อปฏิบัติ สิ่งเหล่านี้ ถูกกำหนดในประมวลกฎหมายยาเสพติดที่ให้ดำเนินการในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่

๔.๑ กลุ่มเป้าหมายที่ ๑ ผู้เสพ ซึ่งกำหนดไว้ ๙ สถานะ คือ ผู้เสพ ผู้ติด ผู้สมัครใจบำบัด ผู้ไม่สมัครใจ ผู้มีความผิดอื่น ผู้อยู่ระหว่างกระทำผิด ผู้สร้างผลกระทบ ผู้มีอาการทางจิต และ ผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือจากศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม โดยมี ๑๐ เครื่องมือ ที่ให้ไว้ดำเนินการ ได้แก่ แรงจูงใจสมัครใจบำบัด ทางเลือกของเจ้าหน้าที่ในการส่งเข้าบำบัด ศูนย์คัดกรองยาเสพติด ศูนย์พักคอย (อาจมี) การส่งเข้าบำบัดตามอาการเสพ ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม การจับกุมผู้เสพ ตาม มาตรา ๑๑๔ ที่ไม่เข้าเงื่อนไข ระบบบำบัดโดยศาล มาตรการทางเลือกใหม่ และการทำให้ การเสพยาบางอย่างไม่ผิดกฎหมาย

๔.๒ กลุ่มเป้าหมายที่ ๒ ผู้ค้า มี ๓ สถานะ คือ ผู้ค้าตามฐานความผิดร้ายแรง องค์กร อาชญากรรม และที่มีพฤติการณ์ ๗ ประเภท โดยมี ๔ เครื่องมือ ได้แก่ การกำหนดโทษเพิ่มขึ้นตาม ฐานความผิด การเพิ่มอำนาจการตรวจสอบและสืบสวนทรัพย์สิน การเพิ่มอำนาจเจ้าพนักงาน ป.ป.ส.

๔.๓ กลุ่มเป้าหมายที่ ๓ ตัวยาและพื้นที่ โดยมี ๒ สถานะ คือตัวยาแต่ละประเภท อยู่สถานะใด และพื้นที่ตามมาตรา ๕ และมาตรา ๕๕ เพื่อชี้สภาพปัญหาในแต่ละพื้นที่ โดยมี ๓ เครื่องมือ ได้แก่ เครื่องมือตามมาตรา ๕ และมาตรา ๕๕

ทั้ง ๓ กลุ่มเป้าหมาย และ ๑๗ เครื่องมือ คือ สิ่งที่จะต้องนำไปดำเนินการให้เกิดผลทาง ปฏิบัติในแต่ละจังหวัดและพื้นที่ โดยจะมีแนวทางปฏิบัติในแต่ละเรื่องตามระบบปฏิบัติการ ที่กำหนดอยู่แล้ว ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะนำไปปฏิบัติตามที่กำหนด และบูรณาการกัน

๕. การใช้เครื่องมือเพื่อการบูรณาการในพื้นที่จังหวัด เป็นข้อเสนอที่ให้จังหวัดในฐานะ เจ้าภาพนำประมวลกฎหมายยาเสพติดไปใช้ในจังหวัด จะดำเนินการอย่างไร โดยมีแนวทางนำเสนอ ดังนี้

๕.๑ จังหวัดต้องมีกรอบคิดความเป็นเจ้าภาพและเจ้าของปัญหาในการนำประมวล กฎหมายยาเสพติดไปลดปัญหาในจังหวัด โดยการทำให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานในจังหวัดทุกระดับ ได้เข้าใจประมวลกฎหมายยาเสพติดและการนำไปใช้ในแต่ละเรื่อง

๕.๒ จังหวัดพิจารณาจัดตั้งกลไกการติดตาม กำกับการขับเคลื่อนประมวลกฎหมาย ยาเสพติดในจังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะทำงานชุดเล็กเพื่อความคล่องตัว รวมทั้งกลไกในระดับ อำเภอ ตำบล ตามที่กำหนด

๕.๓ จังหวัดจัดทำแผนปฏิบัติการเตรียมความพร้อมของประมวลกฎหมายยาเสพติด ในจังหวัดว่าจะดำเนินการอย่างไร โดยใคร เพื่อเป็นกรอบของจังหวัด

๕.๔ จังหวัดพิจารณาจำแนกโดยระบบข้อมูลเพื่อให้ทราบถึงกลุ่มเป้าหมายผู้เสพ ผู้ค้า ตัวยาและสถานะพื้นที่ปัญหาของจังหวัดเป็นเป้าหมายปฏิบัติการ

๕.๕ จังหวัดพิจารณาจัดให้มีเครื่องมือที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดได้กำหนดไว้ในจังหวัด โดยจะมีเครื่องมือใดบ้าง และมีระบบปฏิบัติการอย่างไร

๕.๖ จังหวัดจัดตั้งบูรณาการทีมงานในระดับอำเภอ และตำบล เพื่อเป็นเครื่องมือปฏิบัติงานในกรอบใหม่

๕.๗ เพื่อเป็นการสร้างตัวแบบ แบบอย่าง และทำเป็น sandbox ของการนำประมวลกฎหมายยาเสพติดมาใช้ จึงให้แต่ละจังหวัดมีการเสนอพื้นที่แบบอย่าง ตัวอย่างที่จะจัดทำเป็นตัวแบบ และให้มีการสรุปผล เป็นตัวแบบที่จะเรียนรู้ด้วยกัน

๖. ระบบงาน ๔ ระบบที่สำคัญ และ ๒ ผลกระทบ จากประมวลกฎหมายยาเสพติด มีดังนี้

๖.๑ การพัฒนา ๔ ระบบงาน เพื่อเสริมประมวลกฎหมายยาเสพติด ดังนี้

ระบบที่ ๑ ระบบข้อมูลยาเสพติดแบบบูรณาการ ซึ่งมีข้อมูล ๔ ประเภท ได้แก่ ข้อมูลบุคคล ข้อมูลชี้สถานะปัญหา ข้อมูลการดำเนินการทั้งด้าน Supply และ Demand และการรายงานผลการดำเนินงาน ซึ่งต้องเชื่อมโยง บูรณาการด้วยกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยจะเสนอให้มีการแต่งตั้งอนุกรรมการขึ้นมาศึกษา

ระบบที่ ๒ การบริหารจัดการภาครัฐในด้านแผนงาน งบประมาณและบทบาท ซึ่งจะเป็นการปรับปรุงเพื่อรองรับการใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด โดยให้สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักงานงบประมาณ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมดำเนินการ

ระบบที่ ๓ การพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ตั้งแต่ระดับนโยบาย ระดับอำนวยการ ระดับปฏิบัติการมาตรการ เจ้าหน้าที่งาน ป.ป.ส. และระดับการแก้ไขปัญหายาในพื้นที่ โดยกำหนดขอบเขต เนื้อหา รูปแบบที่แตกต่างกันตามความเหมาะสม โดย สำนักงาน ป.ป.ส. รับไปดำเนินการ

ระบบที่ ๔ การใช้มาตรา ๕๕ โดยควรจัดทำเป็นแนวทางการดำเนินงานให้ชัดเจน เนื่องจากเป็นมาตราที่สำคัญ โดยควรเป็นประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ส.

๖.๒ ๒ ผลกระทบ ที่เป็นผลมาจากประมวลกฎหมายยาเสพติด ที่ควรจะต้องมีแนวทางแก้ไขปัญหายา ได้แก่

๖.๒.๑ การเตรียมการรองรับผู้ต้องขังที่จะได้รับผลจากประมวลกฎหมายยาเสพติด ทั้งการพ้นโทษก่อนกำหนดจากการปรับฐานความผิด การลดอัตราโทษในกรณีที่ดีถึงที่สุด และการเสนอหลักฐานเพิ่มเติมตามฐานความผิดในประมวลกฎหมายยาเสพติดในคดีที่ยังไม่ยุติ ซึ่งจะต้องมีแนวทางการปฏิบัติอย่างชัดเจน

๖.๒.๒ กรณีผู้เสพยาที่ถูกส่งเข้าไปรับการบำบัดฟื้นฟูตามพระราชบัญญัติฟื้นฟู แต่หลบหนี หรือไม่เข้ารับการบำบัดฟื้นฟู หรือไม่ปฏิบัติตามแผนบำบัดฟื้นฟู บุคคลเหล่านี้ มีจำนวนรวม ๒๐๐,๐๐๐ คน ที่ยังปรากฏความผิด เมื่อประมวลกฎหมายยาเสพติดมีผลบังคับใช้แล้ว ก็ต้องให้เจ้าหน้าที่นำตัวมาเข้าสู่การพิจารณาของศาลต่อไป

๗. ตารางการขับเคลื่อน หรือ Roadmap ๙๐ วัน ๑๕ ภารกิจ ซึ่งเป็นการกำหนดตาราง การดำเนินงานตามช่วงเวลาที่เหมาะสมในแต่ละกิจกรรม

ส่วนที่ ๑

สรุปกรอบความคิดและหลักการสำคัญ

๑. สารระสำคัญการขับเคลื่อน

๑.๑ พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ ประมวลกฎหมายยาเสพติด ถือเป็นกรอบความคิดกระแสน้ำใหม่เพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยมีมาตรการ แนวทาง กลไก เครื่องมือใหม่ ๆ หลายประการ เพื่อช่วยในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในประเทศให้ลดน้อยลง

๑.๒ กลไกและเครื่องมือใหม่ ๆ ที่ให้มานี้ จะส่งผลสำเร็จได้ต้องมีการบูรณาการ เชื่อมโยงกันเป็นห่วงโซ่ ไม่ใช่เป็นเครื่องมือที่จะแยกเดี่ยวอย่างเอกเทศ ดังนั้น การจัดแนวทาง ระบบ เชื่อมต่อกัน เพื่อแก้ไขปัญหายา จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้ประมวลกฎหมายยาเสพติดถูกใช้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดและลดปัญหายาเสพติดของประเทศได้

๑.๓ เมื่อพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ ประมวลกฎหมายยาเสพติด ฯลฯ มีผลบังคับใช้ทุกฉบับ การกล่าวถึงกระบวนการขับเคลื่อนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่ทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องต้องยึดร่วมกัน โดยมีแนวทางสำคัญของการขับเคลื่อนนโยบาย ดังนี้

๑.๓.๑ การจัดทำอนุบัญญัติหรือกฎหมายลำดับรองให้แล้วเสร็จ เพื่อเป็นกรอบ ข้อกำหนด ข้อปฏิบัติ ในการดำเนินงาน

๑.๓.๒ การนำประมวลกฎหมายยาเสพติดไปสู่การกำหนดเป็นกรอบการดำเนินการเป็นเอกภาพ ได้แก่ การจัดทำเป็นมาตรการ แผนงาน ปฏิบัติการตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายยาเสพติด เพื่อนำไปให้ทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องได้ใช้ทั่วถึงกันและเป็นแนวทางเดียวกัน

๑.๓.๓ การจัดโครงสร้าง กลไกบริหารจัดการให้เป็นเอกภาพ รองรับการปฏิบัติตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ได้แก่ การจัดโครงสร้างการบริหารจัดการในทุกระดับให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายยาเสพติด

๑.๓.๔ การปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กำหนด ได้แก่ การที่ทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องนำแผนไปสู่การปฏิบัติ เพื่อการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหายา ทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับการสร้างระบบ การปฏิบัติในด้านต่าง ๆ ทั้งหมดนี้ เป็นส่วนสำคัญของการขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ

๑.๔ วัตถุประสงค์ของเอกสารในครั้งนี้

๑.๔.๑ เพื่อให้กระบวนการขับเคลื่อนประมวลกฎหมายยาเสพติดไปสู่ภาคปฏิบัติในแต่ละขั้นตอน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีทิศทางร่วมกัน

๑.๔.๒ เพื่อให้แต่ละกลไก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบภารกิจที่จะดำเนินการ

๑.๔.๓ เพื่อพิจารณาถึงภารกิจ งาน ที่จะต้องจัดทำเป็นรายละเอียดเพิ่มเติมเพื่อให้การบังคับใช้ตามประมวลกฎหมายยาเสพติดมีความครบถ้วนสมบูรณ์

๒. สรุปสาระสำคัญของประมวลกฎหมายยาเสพติด

พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ ประมวลกฎหมายยาเสพติด ถือเป็นกฎหมายที่เป็นการปรับกรอบความคิด ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติดในประเทศไทยในรอบหลายทศวรรษที่ผ่านมาและเป็นการบูรณาการกฎหมายยาเสพติดกว่า ๒๔ ฉบับ เข้าไว้ด้วยกันเป็นครั้งแรกในประมวลกฎหมายยาเสพติด โดยมีสาระสำคัญและตามผังตาราง ดังต่อไปนี้

๒.๑ ในด้านการบริหารจัดการ ได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. เป็นกลไกหลักในการบริหารจัดการงานยาเสพติดของประเทศอย่างชัดเจน โดยมีบทบาทในด้านนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน งบประมาณและมอบหมายภารกิจ บทบาทงานยาเสพติดให้กับส่วนราชการต่าง ๆ

๒.๒ ในด้านมาตรการต่าง ๆ ทั้งในด้านมาตรการต่อผู้เสพและการบำบัดรักษา มาตรการต่อการปราบปรามและทางด้านทรัพย์สิน มาตรการดำเนินงานในพื้นที่ปัญหาต่าง ๆ

๒.๓. ในด้านการใช้มาตรการทางเลือกใหม่ ๆ อย่างยืดหยุ่นเหมาะสม ทั้งในส่วนของตัวยาเสพติด และต่อการดำเนินการต่อผู้เสพตามกรอบความคิดการมองปัญหายาเสพติดที่เป็นกรอบหลักของโลกในปัจจุบัน

โดยปรากฏตามแผนภูมิ (หน้าถัดไป)

๓. หลักคิดและการบูรณาการเพื่อการใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๑ หลักและกรอบความคิดประมวลกฎหมายยาเสพติด มีกรอบความคิดใหม่ที่สำคัญ ๕ ประการที่จะส่งผลกระทบต่อการใช้ปัญหายาเสพติด ประกอบด้วย

๓.๑.๑ เกี่ยวกับผู้เสพ มีกรอบความคิด ดังนี้

- ๑) มองการแก้ปัญหายาเสพติดในเชิงลดผลกระทบต่อสังคม ชุมชน เป็นสำคัญ
- ๒) มีหลักการแก้ปัญหายาเสพติดเป็นรายคน แบบปัจเจกบุคคล ไม่เหมารวมวิธีการแก้ไขปัญหายาจึงให้ความสำคัญในการหาข้อมูลรายบุคคลอย่างมาก
- ๓) มองการแก้ปัญหายาเสพติดโดยยึดหลักสาธารณสุขและต่อยอดไปสู่การแก้ไขปัญหายาพื้นฐาน ไม่ใช่มองเป็นปัญหาเชิงอาชญากรรม
- ๔) ใช้ระบบสมัครใจของผู้เสพเป็นหลัก การจับกุมผู้เสพตามกฎหมายเป็นแนวทางรองและมีเงื่อนไข ได้แก่ ผู้ไม่ยินยอมบำบัดโดยสมัครใจ ผู้ที่ก่ออันตรายแก่ผู้อื่นและสังคม ผู้ที่ก่ออันตรายที่เกิดจากโรคจิตและประสาท และมีอาการทางจิตและประสาท

๓.๑.๒ เกี่ยวกับผู้ค้า มีกรอบความคิดสำคัญ ได้แก่

- ๑) เน้นการปราบปรามผู้ค้ารายสำคัญ การปราบปรามเครือข่าย องค์กรอาชญากรรม ผู้จ้างวาน นายทุน ผู้บงการ และผู้มีความผิดร้ายแรงตามเงื่อนไขของกฎหมาย
- ๒) เน้นที่พฤติการณ์มากกว่าปริมาณตัวยาที่จับได้
- ๓) เน้นการทำลายและตัดโครงสร้างทางการเงินของกลุ่มเครือข่าย โดยขยายเครื่องมือการสืบสวน ขยายอำนาจการตรวจสอบทรัพย์สิน โดยไม่ต้องเชื่อมโยงกับคดีอาญา การริบทรัพย์สินตามมูลค่า
- ๔) ปรับโทษความผิดตามฐานความผิดที่ได้กระทำเป็นขั้น ๆ ตามพฤติการณ์และพยานหลักฐานของเจ้าหน้าที่

๓.๑.๓ เกี่ยวกับตัวยา มีกรอบความคิด ได้แก่

- ๑) มองตัวยาเสพติดแบบยืดหยุ่นมากขึ้น ไม่ได้มองเป็นโทษแต่เพียงอย่างเดียว
- ๒) มีการนำตัวยาเสพติดไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การแพทย์ และการเสริมรายได้ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาคชุมชน
- ๓) ตัวยาบางชนิด ที่ไม่ร้ายแรง สามารถเสพได้โดยถูกกฎหมาย
- ๔) มีความคล่องตัวในการปรับเปลี่ยนสถานะของตัวยาเสพติดได้คล่องตัวมากขึ้น

๓.๑.๔ เกี่ยวกับมาตรการ มีกรอบความคิดในมาตรการต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ไม่จำกัดแบบที่ผ่านมา เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขปัญหายาที่หลากหลายและซับซ้อน ได้แก่

- ๑) มาตรการต่อผู้เสพ ได้แก่ การดำเนินการต่อผู้เสพตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคล ทั้งการบำบัดรักษาที่เหมาะสม การเสพอย่างถูกกฎหมายบางตัวยา การเบี่ยงเบนคดี การลดทอนความเป็นอาชญากรรม การลดอันตรายจากยาเสพติด การใช้การคุมประพฤติและวิธีการเพื่อความปลอดภัย ซึ่งเป็นเครื่องมือขึ้นกับปัจเจกบุคคลเป็นสำคัญ
- ๒) มาตรการต่อพื้นที่ ได้แก่ การประกาศพื้นที่ การบริหารจัดการพื้นที่พิเศษ

๓) มาตรการต่อการใช้อำนาจพิเศษ ได้แก่ การดำเนินการศึกษา วิจัย การลดอันตรายจากยาเสพติด การแก้ไขปัญหายาเสพติด ทั้งการปลูก ผลิต เสพ ครอบครอง ให้สามารถดำเนินการได้ โดยไม่ผิดกฎหมายในพื้นที่ที่ประกาศ

๓.๑.๕ เกี่ยวกับการจัดการ ได้แก่ การสร้างเอกภาพในการบริหารจัดการ โดยกำหนดกลไกให้มี ความเป็นเอกภาพ การกำหนดให้มีแผนงานบูรณาการ ซึ่งจะมีผลต่อการบูรณาการในระดับต่าง ๆ

๓.๒ หลักการบูรณาการ การปฏิบัติอย่างบูรณาการจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด จึงมีหลักการบูรณาการ ๕ ลักษณะด้วยกัน ดังนี้

๓.๒.๑ การบูรณาการบุคคลเป้าหมาย ได้แก่

๑) การบูรณาการต่อผู้เสพ ในฐานะปัจเจกบุคคล จะต้องมีการดำเนินการที่แตกต่างกันตามเงื่อนไขของแต่ละคน ซึ่งเริ่มต้นจากการคัดกรอง การจำแนกระดับการเสพติด การส่งเข้าบำบัดตามอาการเสพติด การช่วยเหลือฟื้นฟูสภาพทางสังคมตามความเหมาะสมของบุคคล การใช้วิธีทางกฎหมายที่เหมาะสม รวมทั้งการใช้มาตรการทางเลือกใหม่ ๆ ต่อผู้เสพ เช่น บุคคลใดควรใช้ Harm reduction บุคคลใดยังจำเป็นต้องพึ่งยาต่อไป บุคคลใดเป็นอันตรายต่อสังคมและชุมชน เป็นต้น การดำเนินการเฉพาะเหล่านี้ จึงต้องใช้การบูรณาการร่วมกันอย่างมาก

๒) การบูรณาการต่อบุคคลที่เป็นผู้ค้าเป้าหมาย การดำเนินการต่อผู้ค้า ต้องการบูรณาการการทำงานอย่างมาก จึงจะสามารถรวบรวมพยานหลักฐานของหน่วยต่าง ๆ ได้ตามที่ปรากฏในประมวลกฎหมายยาเสพติด

๓.๒.๒ การบูรณาการพื้นที่ปฏิบัติการ ในแต่ละพื้นที่จะประกอบด้วยบุคคลที่มีบทบาท พฤติการณ์ที่แตกต่างกัน ทั้งที่เป็นผู้ค้าระดับต่าง ๆ เป็นผู้ใช้/เริ่มใช้ ผู้เสพ ผู้เสพติด ผู้ติดเรื้อรัง ผู้ติดที่ส่งผลกระทบต่อชีวิต ผู้ใช้ยาที่ถูกกฎหมาย ผู้ปลูกพืชเสพติด ผู้ใช้ยาเสพติดบำบัดรักษา หมอพื้นบ้านที่ใช้ยาเสพติดรักษา กลุ่มชุมชนที่ใช้ประโยชน์จากยาเสพติด ฯลฯ แต่ละกลุ่มบุคคลเหล่านี้ จำเป็นต้องมีมาตรการ แนวทาง และกลยุทธ์ ความเร่งด่วน ความจำเป็น และจัดลำดับในการแก้ไขปัญหานั้นที่ต่างกัน การแก้ไขปัญหายาในระดับพื้นที่จึงจะประสบผลสำเร็จ ตรงกันข้าม หากเป็นการแก้ไขปัญหายาแบบแยกเดี่ยว ไม่เชื่อมโยง หน่วยไหน หน่วยมัน ย่อมยากที่จะแก้ไขปัญหายาในพื้นที่ได้

๓.๒.๓ การบูรณาการมาตรการและการใช้กลยุทธ์ คือ การหาความสัมพันธ์ของการใช้มาตรการใด กลยุทธ์ใด ในการแก้ไขปัญหายาในพื้นที่เป็นลำดับ ก่อน - หลัง หรือ การจัดตามความสำคัญเร่งด่วนมาก - น้อย เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและเจตนารมณ์ของประมวลกฎหมายยาเสพติด เพราะถ้าส่งสัญญาณไม่ถูกต้อง ก็จะส่งผลต่อการแก้ไขปัญหายาต่อเนื่อง เช่น ประมวลกฎหมายยาเสพติด ส่งเสริมให้ใช้มาตรการบำบัดสมัครใจเป็นหลัก แต่เมื่อถึงการปฏิบัติ กลับมีมาตรการจับกุมปราบปรามมาเป็นหลัก ก็อาจจะไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ได้ เป็นต้น การบูรณาการมาตรการจึงเป็นประเด็นที่สำคัญอย่างยิ่ง

๓.๒.๔ การบูรณาการกลไก คือ การจัดให้มีกลไกที่เป็นตัวกลางในการบริหารจัดการในการแก้ไขปัญหายาเสพติด จึงเป็นสิ่งต้องจัดให้มีขึ้น เพื่อใช้กลไกตัวกลางนี้ในการกำหนดบุคคลและพื้นที่เป้าหมาย และการใช้มาตรการ กลยุทธ์ แนวทางเข้าดำเนินการอย่างสอดรับกัน ไม่ใช่ต่างหน่วยต่างทำ ดังนั้น จึงต้องมีกลไกบริหารจัดการแบบบูรณาการ ตั้งแต่ระดับส่วนกลางและพื้นที่จนถึงพื้นที่ปฏิบัติการ

๓.๒.๕ การบูรณาการการส่งต่อไปยังสถานีต่าง ๆ เนื่องจากการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามประมวลกฎหมายยาเสพติด มีการกำหนดในลักษณะการเชื่อมต่อ เป็นห่วงโซ่ที่สัมพันธ์กัน ดังนั้น การทำให้เกิดการส่งต่อที่มีประสิทธิภาพ จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งในเรื่องการส่งต่อที่เป็นห่วงโซ่ของผู้ค้าและที่เป็นห่วงโซ่ผู้เสพ หากห่วงโซ่ส่วนใดสะดุดลง ก็ส่งผลกระทบต่อแก้ไขปัญหายาเสพติดทั้งสิ้น

หลักความคิดและการบูรณาการภายใต้กรอบใหม่ จึงเป็นสิ่งสำคัญในการใช้เพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างแท้จริง เพื่อให้เครื่องมือในประมวลกฎหมายยาเสพติดได้รับการปฏิบัติอย่างครบถ้วนและเหมาะสม

๓.๓ สรุประดับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ในประมวลกฎหมายยาเสพติด แม้ว่าโดยกรอบรวม ประมวลกฎหมายยาเสพติดมีการเปลี่ยนแปลงหลายประการ แต่หากจำแนกถึงระดับการเปลี่ยนแปลง มีดังนี้

๓.๓.๑ การเปลี่ยนแปลงในระดับปฏิรูป กล่าวได้ว่า การแก้ไขและดำเนินการต่อผู้เสพ ถือเป็นระดับความเปลี่ยนแปลงมากที่สุดในประมวลกฎหมายยาเสพติด เพราะเป็นการเปลี่ยนแปลง ตั้งแต่ กรอบความคิดในการมองปัญหาผู้เสพ การมีกลไกและเครื่องมือใหม่ ๆ รองรับ การมีระบบปฏิบัติการใหม่ทั้งกระบวนการ

๓.๓.๒ การเปลี่ยนแปลงในลักษณะเพิ่มอำนาจและมีจุดเน้นชัดเจน ได้แก่ การเพิ่มอำนาจให้กับกลไกด้านปราบปรามและมุ่งเน้นเครือข่ายการค้าเป็นหลัก โดยได้เพิ่มเครื่องมือ อำนาจในการปราบปรามเครือข่ายการค้าเพิ่มขึ้น

๓.๓.๓ การเปลี่ยนแปลงในลักษณะเปิดช่องทางให้คล่องตัวขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในประเด็นความคล่องตัวในการกำหนดสถานะตัวยาเสพติด ให้สามารถปรับเปลี่ยนสถานะได้ง่ายขึ้น

๓.๓.๕ การปรับปรุงบทบาท กลไกการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ชัดเจนมากขึ้น โดยกำหนดบทบาทคณะกรรมการ ป.ป.ส. ให้เป็นกลไกรับผิดชอบหลักในการแก้ไขปัญหายาเสพติดมากกว่าทุกกลไก โดยมีบทบาทอำนาจกำหนดการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ

ส่วนที่ ๒

ทิศทาง แนวทางการขับเคลื่อนรองรับประมวลกฎหมายยาเสพติด

แนวทางการขับเคลื่อนรองรับประมวลกฎหมายยาเสพติด

ประมวลกฎหมายยาเสพติดเป็นเรื่องใหม่ที่ปรับระบบการแก้ไขปัญหายาเสพติดครั้งสำคัญที่สุด ดังนั้นการกำหนดทิศทางและแนวทางการขับเคลื่อนให้มีการใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด จึงมีความจำเป็นที่ต้องจัดให้มีขึ้น เพื่อให้กระบวนการปฏิบัติการใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด เป็นไปอย่างมีเอกภาพ และมีการกำหนดทิศทางร่วมกัน โดยมีแนวทางการขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ ๘ ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การจัดทำอนุบัญญัติหรือกฎหมายลำดับรองเพื่อรองรับการดำเนินงานถือเป็นความเร่งด่วนเป็นอันดับแรก ที่จะต้องเร่งดำเนินการเพื่อให้ประมวลกฎหมายยาเสพติดสามารถปฏิบัติในสาระสำคัญตามกำหนดไว้ ซึ่งแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการจนมีความคืบหน้าตามลำดับ ได้แก่

๑.๑ หน่วยที่ต้องดำเนินการร่างอนุบัญญัติหรือกฎหมายลำดับรอง มีจำนวน ๔ หน่วยงาน ได้แก่

๑.๑.๑ กระทรวงยุติธรรม : สำนักงาน ป.ป.ส.

๑.๑.๒ กระทรวงสาธารณสุข : สำนักงานปลัดกระทรวง สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (สำนักงาน อย.)

๑.๑.๓ สำนักงานศาลยุติธรรม

โดยหน่วยงานดังกล่าวได้มีการจัดตั้งคณะทำงานต่าง ๆ เพื่อร่างอนุบัญญัติหรือกฎหมายลำดับรอง ซึ่งมีทั้งที่เป็นกฎกระทรวง ประกาศ และระเบียบ

๑.๒ การจัดทำอนุบัญญัติหรือกฎหมายลำดับรองในประมวลกฎหมายยาเสพติด มี ๒ ลักษณะ

ลักษณะที่ ๑ อนุบัญญัติที่ยังคงรองรับหลักการเดิม เนื่องจากกฎหมายไม่ได้เปลี่ยนแปลงสาระสำคัญ ทำให้ยังคงสามารถใช้อนุบัญญัติที่ใช้อยู่ได้ แต่เนื่องจากกฎหมายยาเสพติดเดิมถูกยกเลิกไปแล้ว ทำให้ต้องมีการนำเสนออนุบัญญัติขึ้นมาใหม่ตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายยาเสพติด ส่วนใหญ่จะเป็นอนุบัญญัติที่อยู่ในความรับผิดชอบของ สำนักงาน อย.

ลักษณะที่ ๒ อนุบัญญัติที่เป็นหลักการใหม่ กำหนดขึ้นมาใหม่และไม่ได้มีการดำเนินการมาก่อน จึงจะต้องมีการจัดทำขึ้นมาใหม่เพื่อรองรับการปฏิบัติ ทั้งในส่วนของการจัดตั้งกลไก โครงสร้าง ระบบการดำเนินงานรองรับทั้งหมดที่สำคัญ อนุบัญญัติในส่วนนี้เป็นความรับผิดชอบของสำนักงาน ป.ป.ส. สำนักงาน ปลัดกระทรวงสาธารณสุขและสำนักงานศาลยุติธรรม

๑.๓ ความคืบหน้าการดำเนินการจัดทำอนุบัญญัติหรือกฎหมายลำดับรองของหน่วยต่าง ๆ ปรากฏตามตาราง ดังนี้

ตาราง

สรุปผลการดำเนินงานการจัดทำอนุบัญญัติ

ลำดับ	หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	อนุบัญญัติ จำนวน ๗๐ ฉบับ				ดำเนินการแล้วเสร็จ จำนวน ๖๙ ฉบับ			
		กฎกระทรวง (ฉบับ)	ประกาศ (ฉบับ)	ระเบียบ (ฉบับ)	ข้อบังคับ (ฉบับ)	กฎกระทรวง (ฉบับ)	ประกาศ (ฉบับ)	ระเบียบ (ฉบับ)	ข้อบังคับ (ฉบับ)
๑	สำนักงาน ป.ป.ส. จำนวน ๑๖ ฉบับ	๓	๓	๑๐	-	๓	๓	๑๐	-
๒	สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา จำนวน ๔๓ ฉบับ	๑๕	๒๕	๓	-	๑๕	๒๕	๒	-
๓	สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน ๙ ฉบับ	๓	๔	๒	-	๓	๔	๒	-
๔	สำนักงานศาลยุติธรรม จำนวน ๒ ฉบับ	-	-	๑	๑	-	-	๑	๑
รวม		๒๑	๓๒	๑๖	๑	๒๑	๓๒	๑๕	๑

ข้อมูล ณ ๒๑ มกราคม ๒๕๖๕

*** รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏใน ผนวกที่ ๑ ตารางความคืบหน้าการจัดทำอนุบัญญัติเป็นรายฉบับ

๑.๔ การดำเนินการเมื่อพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ ประมวลกฎหมายยาเสพติด และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาชญากรรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔ ประกาศในราชกิจจานุเบกษามีดังต่อไปนี้

๑.๔.๑ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะเสนออนุบัญญัติ หรือกฎหมายลำดับรอง ไปยังกลไกที่ให้ความเห็นชอบตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ ประมวลกฎหมายยาเสพติดและพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาชญากรรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้แก่ คณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่รักษาการหรือคณะกรรมการต่าง ๆ ตามมาตรานั้น ๆ หรือประธานศาลฎีกาตามที่กำหนดในแต่ละมาตรา

๑.๔.๒ การบังคับใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด จะมีผลในทางปฏิบัติได้ ก็ต่อเมื่ออนุบัญญัติหรือกฎหมายลำดับรองต่าง ๆ ได้รับความเห็นชอบและประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งกระบวนการนี้จำเป็นต้องมีการทยอยตามความพร้อมของแต่ละอนุบัญญัติที่มีขั้นตอนที่แตกต่างกัน

๑.๕ ความคืบหน้าการเสนออนุบัญญัติของแต่ละหน่วยงาน มีดังนี้ (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๕)

๑.๕.๑ สำนักงาน ป.ป.ส. จำนวน ๑๖ ฉบับ

- ร่างกฎกระทรวง จำนวน ๓ ฉบับ ขณะนี้อยู่ระหว่างสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีบรรจุในวาระที่ประชุมคณะรัฐมนตรี โดยรองนายกรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้วเมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

- ร่างระเบียบและร่างประกาศของคณะกรรมการ ป.ป.ส. จำนวน ๙ ฉบับ ที่ประชุมคณะกรรมการฯ ให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๔ ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการประกาศในราชกิจจานุเบกษา

- ร่างระเบียบคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ๔ ฉบับ เมื่อวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๔ คณะกรรมการฯ เห็นชอบในหลักการและรับไว้พิจารณาก่อนลงมติต่อไป

๑.๕.๒ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (สำนักงาน อย.) จำนวน ๔๓ ฉบับ

- ใช้กฎหมายเดิมไปพลางก่อน จำนวน ๓๘ ฉบับ

- กฎหมายที่ยกร่างขึ้นใหม่ จำนวน ๕ ฉบับ ขณะนี้อยู่ระหว่างเสนอคณะกรรมการกฎหมาย

พิจารณาก่อนดำเนินการรับฟังความคิดเห็นผู้ที่เกี่ยวข้องและเสนอคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษต่อไป

๑.๕.๓ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ดำเนินการยกร่างเสร็จเรียบร้อยแล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่าง

เสนอคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดพิจารณาต่อไป

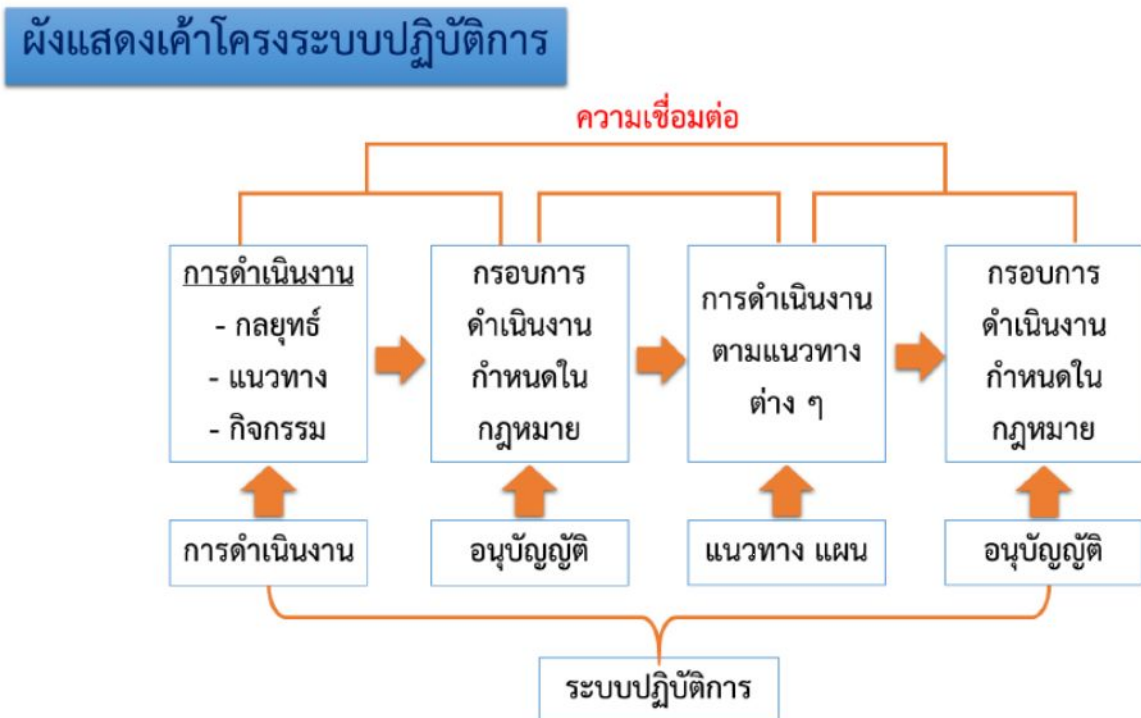
๑.๕.๔ สำนักงานศาลยุติธรรม จำนวน ๒ ฉบับ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๘ ตอนที่ ๘๓ ก

เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๔ และมีผลใช้บังคับแล้วตั้งแต่วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๔

ขั้นตอนที่ ๒ การเตรียมระบบต่าง ๆ รองรับประมวลกฎหมายยาเสพติด อนุบัญญัติหรือกฎหมายลำดับรองที่จะประกาศ นับเป็นแนวทางการปฏิบัติในแต่ละมาตราที่กำหนดไว้ว่าจะดำเนินการอย่างไร แต่ในการปฏิบัติจะต้องนำอนุบัญญัติเหล่านั้นมาเชื่อมกันอย่างเป็นระบบ สอดรับซึ่งกันและกัน โดยในส่วนที่เพิ่มเติมประกอบเป็นระบบนั้น ได้แก่ กลยุทธ์ แนวทาง กิจกรรม ฯลฯ จึงจะทำให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดเกิดประสิทธิภาพและเป็นไปตามเจตนารมณ์ ดังนั้น เมื่อพิจารณาในประมวลกฎหมายยาเสพติด มีแนวทางการดำเนินงานที่มีอนุบัญญัติหรือกฎหมายลำดับรองที่สำคัญและเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติ ซึ่งเรียกว่าเป็นระบบปฏิบัติการ โดยจำแนกเป็นระบบปฏิบัติการ ๕ ระบบปฏิบัติการ มีกรอบแผนผังที่แสดง ดังนี้

แผนผัง

กรอบของระบบปฏิบัติการและความเชื่อมโยงกับอนุบัญญัติ

สาระสำคัญของ ๕ ระบบปฏิบัติการที่สำคัญ มีดังต่อไปนี้

ระบบปฏิบัติการที่ ๑ ระบบการจัดการต่อผู้เสพอย่างครบวงจร

การดำเนินการต่อผู้เสพ เป็นการปรับกรอบคิดที่สำคัญที่สุดในประมวลกฎหมายยาเสพติดและมีอนุบัญญัติ หรือ ประกาศอีกหลายฉบับรองรับการปฏิบัตินี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อนุบัญญัติที่เป็นหลักการใหม่ ล้วนอยู่ในเรื่องนี้แทบทั้งสิ้น ซึ่งจะต้องจัดระบบและการดำเนินงานให้เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ จึงจะทำให้การดำเนินการต่อผู้เสพได้รับการแก้ไขอย่างสมบูรณ์ โดยมีการจัดระบบปฏิบัติการต่อผู้เสพ ทั้งที่ดำเนินการตามแนวทางต่าง ๆ และการดำเนินการตามอนุบัญญัติ ดังนี้

๑.๑ การดำเนินงานตามมาตรการ แนวทาง ได้แก่ การเตรียมการส่งเสริม และเพิ่มแนวทางการนำผู้เสพ เข้ารับการบำบัดโดยสมัครใจให้มากที่สุด เพื่อเป็นทิศทางสำคัญของประมวลกฎหมายยาเสพติด ในประเด็นนี้ ไม่ได้กำหนดเป็นอนุบัญญัติหรือกฎหมายลำดับรองแต่อย่างใด แต่จะกำหนดเป็นแนวทางการดำเนินงาน ที่จะต้องให้นำหนักต่อการปฏิบัติในเรื่องนี้ให้มากขึ้น โดยจะเน้นไปที่

๑.๑.๑ การเพิ่มการรณรงค์ทางสังคมวงกว้าง เพื่อจูงใจให้ครอบครัว หน่วยทางสังคม ชุมชน หรือผู้เสพเองได้เข้าใจให้มากขึ้น

๑.๑.๒ การเพิ่มการปฏิบัติ โดยจัดให้มีชุดปฏิบัติการลงปฏิบัติงานในพื้นที่ให้มากขึ้น เพื่อโน้มน้าว ชักชวนผู้เสพเข้าบำบัด

๑.๑.๓ การสร้างเงื่อนไข ปัจจัยให้สนับสนุน ส่งเสริมแนวทางนี้ได้รับการปฏิบัติอย่างทั่วถึง เช่น การบรรจุลงในแผน โครงการ กำลังคน งบประมาณ การสร้างตัวชี้วัดในผลงานดังกล่าว เป็นต้น

ฯลฯ

๑.๒ การดำเนินการตามอนุบัญญัติซึ่งประมวลกฎหมายยาเสพติดได้ระบุให้ดำเนินการตามอนุบัญญัติ อย่างแรก ได้แก่ กลไกศูนย์คัดกรองซึ่งเป็นกลไกที่จัดให้มีขึ้นตามที่กำหนดในอนุบัญญัติ และถือเป็นกลไกแรกสุดของการดำเนินการต่อผู้เสพตามหลักการใหม่ มีหลักการดำเนินการ โดยศูนย์คัดกรอง เป็นกลไกที่กระจายลงในระดับพื้นที่เพื่อการบริการต่อผู้เสพที่จะต้องเข้าสู่กลไกนี้ตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายยาเสพติด

๑.๓ การดำเนินการตามอนุบัญญัติซึ่งเป็นอนุบัญญัติ ฉบับที่ ๒ เกี่ยวกับสถานบำบัดรักษา เป็นแนวทางการการบำบัดผู้เสพ ที่ผ่านศูนย์คัดกรอง เพื่อส่งไปยังสถานบำบัดฯที่เหมาะสมกับอาการเสพ ได้แก่ การบำบัดแบบ CBTx การบำบัดในสถานพยาบาล การบำบัดในค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การบำบัดเฉพาะทางการบำบัดอาการทางจิตและผู้อาจส่งผลกระทบ รวมทั้งสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาเสพติด ฯลฯ อนุบัญญัติในเรื่องนี้ จะกล่าวถึงการดำเนินงานในสถานบำบัดรักษา ทั้งในด้าน มาตรฐาน การบำบัด สถานที่บำบัด ฯลฯ ซึ่งถ้ามีแนวทางการส่งต่อผู้เสพไปยังสถานบำบัดที่เหมาะสมเป็นรายบุคคล ก็จะทำให้การบำบัดผู้เสพมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๑.๔ การดำเนินการตามอนุบัญญัติ ฉบับที่ ๓ ได้แก่ การจัดระบบและวางแนวทางของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ซึ่งเป็นกลไกใหม่ที่ต้องทำเป็นอนุบัญญัติหรือกฎหมายลำดับรอง โดยจะต้องมีปัจจัย ดังนี้

๑.๔.๑ มีการจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมในระดับจังหวัดทุกจังหวัดตามอนุบัญญัติ และสร้างความพร้อมในระบบและกลไกการสนับสนุน ช่วยเหลือ ทั้งในส่วนกลางและจังหวัด พร้อมทั้งจัดกำลังคน กลไกระบบงาน โครงสร้าง ในศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมต่าง ๆ ให้สามารถปฏิบัติได้ เพราะถือเป็นกลไกใหม่ในประมวลกฎหมายยาเสพติดที่สะท้อนถึงการต่อยอดการแก้ไขปัญหายาเสพติดไปสู่การแก้ไขปัญหาระดับพื้นฐาน

๑.๔.๒ กำหนดระบบ ช่องทางการสนับสนุน ความช่วยเหลือ สงเคราะห์ต่าง ๆ จากทุกหน่วยงานที่กำหนดในประมวลกฎหมายยาเสพติดมายังศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมให้ชัดเจน เป็นรูปธรรมเพื่อส่งต่อไปยังผู้เสพติดที่ได้รับการสนับสนุน ความช่วยเหลือและสงเคราะห์ต่าง ๆ

๑.๕ การดำเนินการตามมาตรการ แนวทาง ซึ่งจะเป็นแนวทางการดำเนินงานที่จะต้องเสริมอนุบัญญัติก่อนหน้านี้ ได้แก่ การวางระบบติดตามผู้ผ่านการบำบัดให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ครอบคลุมการติดตามในส่วนทั้งหมดทั้งที่เกี่ยวกับการติดตามหลังการบำบัดรักษา การติดตามผลความช่วยเหลือจากศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ฯลฯ โดย

๑.๕.๑ บูรณาการการติดตามในระดับพื้นที่ให้ครอบคลุมการติดตามในทุกมิติเพื่อให้เป็นแนวทางเดียวกัน

๑.๕.๒ กำหนดรูปแบบรายงานผลการติดตามและพิจารณาการนำเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์

๑.๖ เงื่อนไขสำคัญในระบบปฏิบัติการที่ ๑ โดยที่การดำเนินการกับผู้เสพติดตามประมวลกฎหมายยาเสพติดนับเป็นการปฏิรูปการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่สำคัญที่สุดภายใต้กรอบคิดใหม่ จึงมีเงื่อนไขสำคัญในการดำเนินการ ดังนี้

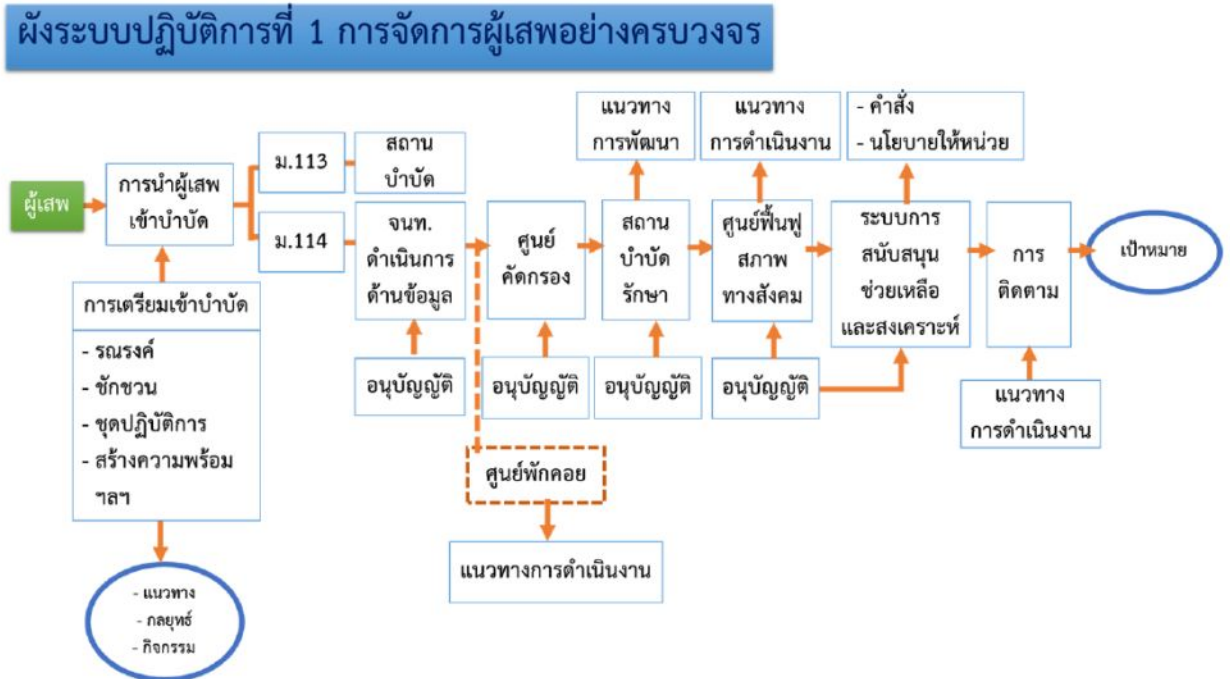
๑.๖.๑ การเพิ่มแนวทางต่าง ๆ ของภาครัฐ เพื่อส่งเสริมและเอื้ออำนวยให้ผู้เสพติดเข้าสู่การบำบัดตามแนวทางสมัครใจให้มากที่สุด

๑.๖.๒ การคัดกรองผู้เสพติดรายบุคคล ให้สามารถระบุถึงระดับอาการเสพติดอย่างสอดคล้อง และจัดส่งไปยังสถานบำบัดที่เหมาะสม

๑.๖.๓ การจัดระบบส่งต่อผู้เสพติดในระบบนี้ จากการคัดกรอง การบำบัด การฟื้นฟูสภาพทางสังคม และการติดตามช่วยเหลือจะเป็นความต่อเนื่องที่สำคัญที่จะต้องเชื่อมโยงกันด้วย ข้อมูล การส่งต่อต่าง ๆ

แผนผัง

ระบบการดำเนินการต่อผู้เสพยาอย่างครบวงจร

ระบบปฏิบัติการที่ ๒ การจัดระบบดำเนินการต่อผู้เสพยาโดยระบบศาล ระบบนี้ แม้จะเป็นการดำเนินการต่อผู้เสพยา แต่เนื่องจากเป็นระบบปฏิบัติการที่เพิ่งกำหนดใหม่แทนระบบบังคับบำบัดแบบเดิม จึงขอแยกออกมาเป็นระบบหนึ่งให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยที่ประเด็นนี้ มีการกำหนดให้จัดทำอนุบัญญัติเพียง ๒ ส่วน จึงมีความจำเป็นต้องวางแผนเป็นแนวทางการดำเนินงาน ระบบงาน ความเชื่อมต่อระหว่างขั้นตอนต่าง ๆ จึงจะเป็นการปฏิบัติที่สมบูรณ์ ซึ่งจะต้องมีการจัดกระบวนการ ขั้นตอน แนวปฏิบัติใหม่ มีสาระสำคัญ ดังนี้

๒.๑ การดำเนินการตามอนุบัญญัติในเรื่องการครอบครองยาเสพติดที่สำคัญ คือ การกำหนดปริมาณยาเสพติด วัตถุออกฤทธิ์ฯ ที่ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่ามีไว้ครอบครองเพื่อเสพยาซึ่งถือเป็นข้อกำหนดพื้นฐานในการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายในฐานครอบครองยาเสพติด ก่อนที่จะเข้าไปสู่แนวทางต่อไป

๒.๒ การดำเนินการตามเงื่อนไขของประมวลกฎหมายยาเสพติดในประมวลกฎหมายยาเสพติด ได้กำหนดช่องทางให้ผู้เสพยาเข้าบำบัดโดยสมัครใจ ได้หลายช่องทาง เพราะถือเป็นระบบหลัก ดังนั้น การจับกุมผู้เสพยาจะกระทำได้ ก็ต้องมีเงื่อนไขกำหนดไว้เป็นการเฉพาะในการจับกุมผู้เสพยา โดยมีเงื่อนไข ๖ ประการ ได้แก่ ไม่สมัครใจเข้าบำบัด อยู่ระหว่างถูกดำเนินคดี อยู่ระหว่างถูกลงโทษจำคุก มีพฤติการณ์อันตรายต่อสังคม/ชุมชน มีอาการทางจิต เป็นต้น

๒.๓ การดำเนินการตามมาตรการ แนวทาง ซึ่งเป็นการกำหนดกรอบการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายยาเสพติดที่ต้องวางกรอบและแนวทางการปฏิบัติสำหรับฝ่ายปราบปรามฯ ให้มีความชัดเจน ได้แก่จัดวางกรอบและแนวทางการปฏิบัติสำหรับฝ่ายปราบปรามฯ ให้มีความชัดเจน ได้แก่

๒.๓.๑ ความเข้าใจต่อเงื่อนไขของการจับกุมดำเนินคดีกับผู้เสพยาแตกต่างจากเดิมอย่างไร ต้องใช้แนวทางการนำเข้าสู่ระบบสมัครใจก่อนการจับกุมการบังคับใช้กฎหมายเป็นแนวทางรองลงมา

๒.๓.๒ ความเข้าใจว่าผู้เสพไม่ใช่อาชญากรแต่เป็นผู้ป่วยที่ต้องได้รับการบำบัด ดูแลซึ่งจะต้องสร้างแนวทางเพื่อส่งเสริมการทำงานของฝ่ายปราบปรามให้สอดคล้องกับหลักประมวลกฎหมายยาเสพติด

ฯลฯ

๒.๔ แนวทางการดำเนินงานของพนักงานสอบสวน ซึ่งไม่ได้กำหนดเป็นอนุบัญญัติ แต่ควรเป็นแนวทางการดำเนินงาน ได้แก่ ในชั้นพนักงานสอบสวน การซักถามข้อมูลผู้เสพที่ถูกจับกุม บทบาทของพนักงานสอบสวนในเงื่อนไขนี้ โดยหลักการมิใช่เป็นการหาหลักฐานประกอบความผิด เพื่อลงโทษจำคุกผู้เสพตั้งแต่ก่อนหากเป็นการหาข้อมูลที่เพิ่มขึ้นในด้านบุคคล เงื่อนไขต่าง ๆ ฯลฯ อย่างครบถ้วนรอบด้าน เพื่อประกอบการตัดสินใจของศาลที่จะใช้แนวทางการดำเนินการอย่างอื่น มากกว่าเน้นการลงโทษเป็นหลัก ดังนั้น พนักงานสอบสวนจะต้องใช้เวลาในการหาข้อมูลผู้เสพแต่ละบุคคลอย่างมาก

๒.๕ บทบาทของอัยการต่อการดำเนินการกับผู้เสพ มีดังนี้

๒.๕.๑ การใช้กรอบการมองผู้เสพตามหลักของประมวลกฎหมายยาเสพติด ทำให้ต้องดำเนินการในแนวทางเดียวกับพนักงานสอบสวน

๒.๕.๒ บทบาทที่สำคัญอย่างหนึ่งของอัยการ ได้แก่ การเสนอการแก้ไขปัญหายาเสพติดในช่องทางที่เหมาะสมต่อศาลว่าควรดำเนินการอย่างไร เพื่อให้การลงโทษจำคุกเป็นแนวทางสุดท้ายที่สำคัญ ได้แก่ การเสนอวิธีการเพื่อความปลอดภัย การบำบัดรักษาและการคุมประพฤติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการเพื่อความปลอดภัย ควรจะเป็นแนวทางที่มีความสำคัญเพิ่มมากขึ้น

๒.๖ แนวทางการดำเนินการของศาลในรอบใหม่ มีประเด็นสำคัญ ได้แก่

๒.๖.๑ ศาล อาจมอบให้พนักงานคุมประพฤติ สืบเสาะข้อมูลเพิ่มเติม เกี่ยวกับปัญหา เงื่อนไขของปัจเจกบุคคล เพื่อเป็นข้อมูลที่ละเอียด ครบถ้วน ก่อนศาลจะพิจารณาคดี

๒.๖.๒ การพิจารณาคดีของศาล จะให้น้ำหนักไปที่การดำเนินการทางอื่นมากกว่าการลงโทษคุมขัง ซึ่งจะคล้าย ๆ การพิจารณาคดีของผู้เสพของ Drug Court ของต่างประเทศ ซึ่งศาลจะต้องมีเวลาและกรอบในการตัดสินใจตามประมวลกฎหมายยาเสพติด

๒.๖.๓ เมื่อศาลพิจารณาคดีตัดสินแล้ว บทบาทของกรมคุมประพฤติที่จะดำเนินการตามคำสั่งศาล จะมีบทบาทภารกิจอย่างมากในขั้นตอนนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการดำเนินการวิธีการเพื่อความปลอดภัย การคุมประพฤติ และการบำบัดผู้เสพซึ่งเป็นผลจากการตัดสินของศาลที่ไปยังช่องทางอื่นแทนที่การลงโทษจำคุก ซึ่งถือเป็นช่องทางใหม่

๒.๗ เงื่อนไขสำคัญในระบบปฏิบัติการที่ ๒ มีสิ่งที่สำคัญ ดังนี้

๒.๗.๑ ระบบปฏิบัติการนี้เป็นสิ่งใหม่ที่มาแทนที่ระบบบังคับบำบัดซึ่งจำเป็นต้องวางการดำเนินการต่าง ๆ ใหม่ให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายยาเสพติดอย่างแท้จริง

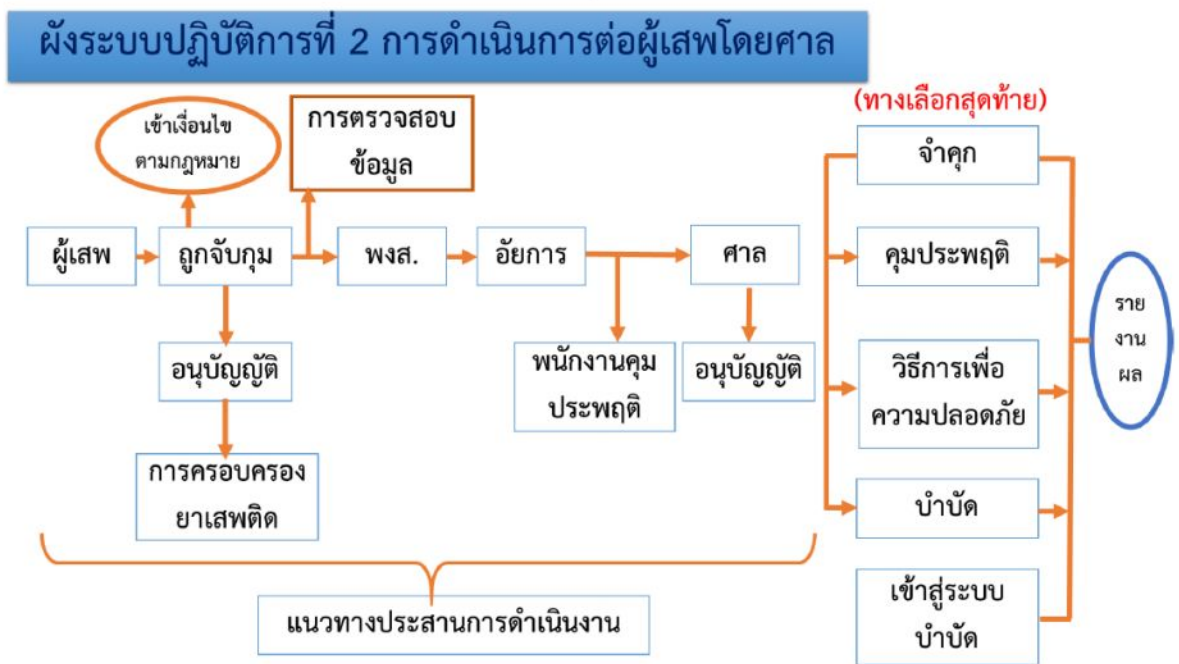
๒.๗.๒ กรอบความคิดของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องในแต่ละขั้นตอน ทั้งชุดปราบปราม พนักงานสอบสวน อัยการ คุมประพฤติ รวมทั้ง ศาล จะต้องยึดหลักการลงโทษด้วยการจำคุกเป็นแนวทางสุดท้าย การดำเนินการอย่างเหมาะสมก่อนการลงโทษ จะเป็นแนวทางแรกๆที่จะต้องพิจารณา ดังนั้น การหาข้อมูลอย่างชัดเจน ถูกต้อง รอบด้าน และส่งถึงกันจึงเป็นสิ่งสำคัญ

๒.๗.๓ การสร้างประสิทธิภาพในช่องทางที่ศาลพิจารณาคดีคดี ทั้งในด้านวิธีการเพื่อความปลอดภัย การคุมประพฤติ และการบำบัดที่เหมาะสม ซึ่งเป็นช่องทางใหม่ที่จะมีการใช้มากขึ้น โดยจะพัฒนาช่องทางเหล่านี้อย่างไร เพื่อให้ผู้เสพสามารถฟื้นฟูคุณภาพชีวิตได้อย่างเหมาะสม

๒.๗.๔ ระยะเวลาในการดำเนินการแต่ละบุคคล ทั้งในด้านการหาข้อมูล การสอบปากคำ การจัดทำรายละเอียดแต่ละบุคคลให้ครบถ้วน เพื่อให้ศาลพิจารณาคดีคดีอย่างเหมาะสม จะเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งขึ้นอยู่กับปริมาณงานที่คาดว่าจะมี อัตรากำลังคนของหน่วยกับเนื้องานนี้ การเปลี่ยนความเคยชินในการพิจารณาคดีรายย่อยหรือผู้เสพที่จะมีมากกว่าการเน้นแค่ความผิดของปัจเจกบุคคลแต่ละคนในกรอบความคิดเดิม

แผนผัง

การดำเนินงานต่อผู้เสพโดยระบบศาล

ระบบปฏิบัติการที่ ๓ ระบบการจัดการกับผู้ค้าตามกรอบใหม่ โดยได้กำหนดเป็น ๓ แนวทางสำคัญเพื่อดำเนินการด้านนี้ ส่วนหนึ่งต้องจัดทำเป็นอนุบัญญัติหรือกฎหมายลำดับรอง ส่วนหนึ่งเป็นการสร้างระบบงานใหม่รองรับ อีกส่วนหนึ่งเป็นการใช้อำนาจและเครื่องมือที่ได้รับเพิ่มขึ้นในการทำงาน ซึ่งจะต้องนำมาเชื่อมโยงกัน โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๓.๑ **มาตรการ แนวทางการดำเนินงาน** ซึ่งมีได้เป็นอนุบัญญัติ หากแต่เป็นการปรับระบบด้านการสืบสวนปราบปรามให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายยาเสพติด โดยมีแนวทาง ดังนี้

๓.๑.๑ การกำหนดให้มีแนวทางการปรับระบบงานด้านการข่าวและปราบปรามยาเสพติดของหน่วยปราบฯ ทุกหน่วยให้สอดคล้องกับการมุ่งเน้นปราบปรามเครือข่ายการค้า ซึ่งถือเป็นจุดเน้นในประมวลกฎหมายยาเสพติด จึงจำเป็นต้องจัดทำเป็นแนวทางการปฏิบัติให้ชัดเจนขึ้น

๓.๑.๒ หน่วยปราบปรามฯ ทุกหน่วยต้องกำหนดกรอบฐานคิด เป้าหมาย ตัวชี้วัด ของการปราบปรามยาเสพติดใหม่ให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของประมวลกฎหมายยาเสพติด

๓.๑.๓ หน่วยปราบปรามยาเสพติดต้องปรับระบบการข่าว การเขียนข่าว การรวบรวมข่าวสาร การแลกเปลี่ยนข่าวสาร รวมทั้งการพัฒนาบทบาทศูนย์กลางการข่าว ทั้งการจัดเก็บข้อมูล การประสานข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การใช้ประโยชน์ข้อมูลในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการเอื้อประโยชน์ของข้อมูลให้กับหน่วย เพื่อการเป็นพยานหลักฐานในชั้นศาล

๓.๒ การดำเนินการตามอนุบัญญัติซึ่งในประมวลกฎหมายยาเสพติด เน้นให้มีการจัดทำอนุบัญญัติในส่วนนี้ ได้แก่ แนวทางการตรวจสอบทรัพย์สิน การยึดอายัดทรัพย์สิน การเก็บรักษาทรัพย์สิน การบริหารจัดการและ ใช้ประโยชน์ทรัพย์สิน การขายทอดตลาด ฯลฯ อันเป็นกระบวนการบังคับใช้กฎหมายในด้านทรัพย์สินเป็นหลัก โดยได้มีการแยกย่อยออกเป็นประเภทต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

๓.๓ การดำเนินการตามประมวลกฎหมายยาเสพติดที่เน้นเครือข่ายการค้ายาเสพติด เน้นการกำหนดโทษ ตามพฤติการณ์ มิใช่ปริมาณยาเสพติดเช่นแต่ก่อน โดยมีลำดับของพฤติการณ์ในด้านยาเสพติดตามความรุนแรง เป็น ๓ ระดับ ได้แก่

๓.๓.๑ ความผิดร้ายแรงคดียาเสพติด ได้แก่ ข้อหาผลิต นำเข้า ส่งออกและครอบครองยาเสพติด ที่มีใช้ เพื่อเสพ รวมถึง สมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือ

๓.๓.๒ ความผิดตามลักษณะขององค์กรอาชญากรรม ได้แก่ เป็นเครือข่าย ผู้บงการ ผู้จัดการ

๓.๓.๓ ความผิดเพิ่มเติม ๖ ประเภท ได้แก่ การกระทำการเพื่อการค้า การก่อให้เกิดการแพร่กระจาย ในกลุ่มประชาชน การจำหน่ายแก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี การจำหน่ายในบริเวณสถานศึกษา สถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนาของชุมชนใดหรือสถานที่ราชการ การกระทำโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้ กำลังประทุษร้าย และการกระทำโดยมีอาวุธหรือใช้อาวุธ ซึ่งทุกระดับดังกล่าวต้องมีการรวบรวมพยานหลักฐาน เป็นการเฉพาะในแต่ละประเภทความผิด

๓.๔ มาตรการ แนวทางการดำเนินงานซึ่งเป็นแนวทางดำเนินงาน มิใช่อนุบัญญัติ โดยเน้นการพัฒนา แนวทางการการสืบสวนเพื่อรวบรวมพยานหลักฐาน ให้ได้ตามองค์ประกอบของฐานความผิดตามประมวล กฎหมาย เพื่อให้เป็นแนวทางการทำงานของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติ เช่น

๓.๔.๑ พยานหลักฐานต่อความผิดร้ายแรงยาเสพติด

๓.๔.๒ พยานหลักฐานการริบทรัพย์สินตามมูลค่า

๓.๔.๓ แนวทางการดำเนินการทางด้านทรัพย์สินที่ไม่ผูกกับคดีอาญา

ฯลฯ

๓.๕ เงื่อนไขที่สำคัญในระบบปฏิบัติการที่ ๓ ได้แก่

๓.๕.๑ การปรับกรอบความคิดหลักในการสืบสวนปราบปรามของหน่วยปราบปรามและบังคับใช้ กฎหมาย คือ การเน้น การรวบรวมพยานหลักฐานไปถึงผู้มีพฤติการณ์ในบทบาท ๓ ระดับ มากกว่าปริมาณ ยาเสพติดของกลาง ซึ่งจะต้องมีการปรับเปลี่ยนกรอบคิดของฝ่ายปราบปรามทุกหน่วย

๓.๕.๒ การกำหนดแนวทางการรวบรวมพยานหลักฐานในประเภทความผิดทั้ง ๓ ระดับ ว่ามี พยานหลักฐานในแต่ละประเภทความผิดอย่างไร มีแนวทางรวบรวมอย่างไร

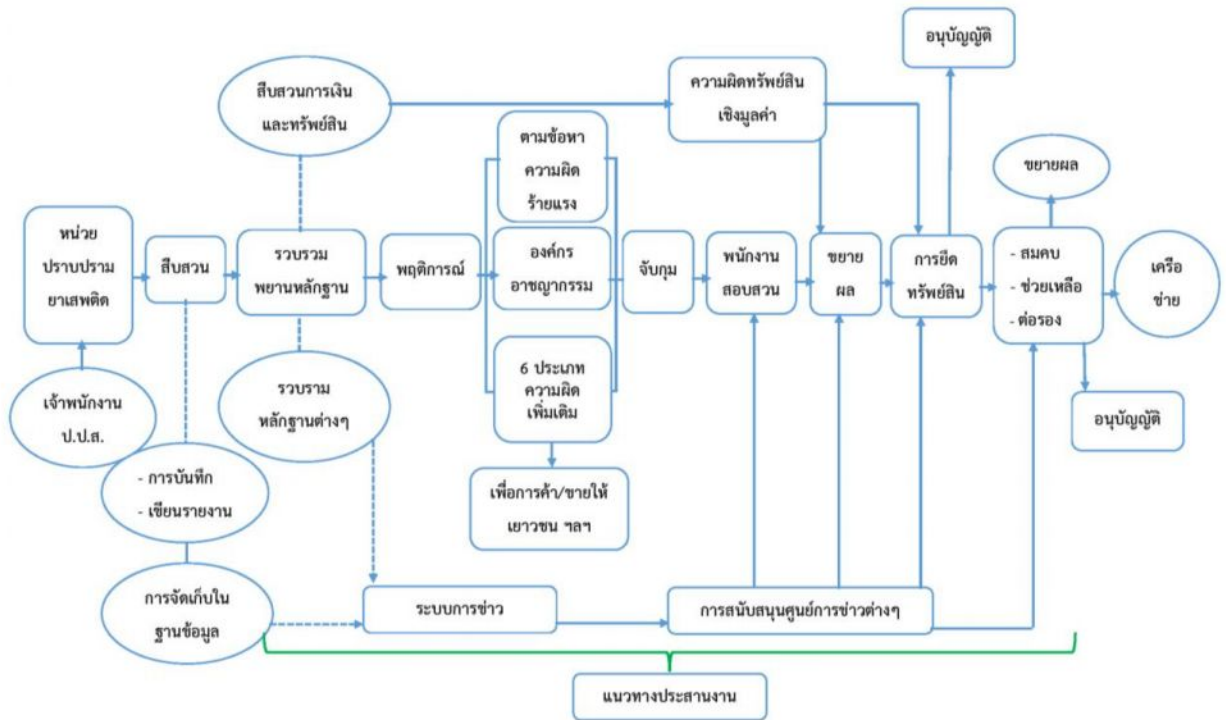
๓.๕.๓ ฐานความผิดใหม่ที่กำหนดในประมวลกฎหมายยาเสพติดที่เกี่ยวกับทรัพย์สินจะมีแนวทาง อย่างไรก็ตาม ได้แก่ การยึดทรัพย์สินตามมูลค่า เป็นต้น

๓.๕.๔ ระบบการอำนวยความสะดวกสืบสวน ประสานงาน ขยายผลปราบปรามเครือข่ายยาเสพติด ระหว่างหน่วยปราบปรามยาเสพติด เพื่อให้เกิดการสนับสนุน ส่งเสริมด้วยกัน ทั้งด้านการข่าว การสืบสวนการสนับสนุน พยานหลักฐานทางคดี ในระดับต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายยาเสพติด

ฯลฯ

แผนผัง

ระบบการปราบปรามเครือข่ายการค้ายาเสพติดและทรัพย์สินตามกรอบใหม่

ระบบปฏิบัติการที่ ๔ ระบบดำเนินการต่อตัวยาเสพติดในกรอบใหม่

นโยบายต่อตัวยาเสพติดเป็นจุดสำคัญของนโยบายยาเสพติดในกรอบใหม่ โดยได้มีการปรับกฎหมายหลายฉบับที่มีผลต่อนโยบายตัวยาเสพติดใหม่ ๆ ทำให้ต้องมีแนวทางการดำเนินงานเพิ่มขึ้นในระยะหลัง ได้แก่

๔.๑ การดำเนินการตามอนันัติ ได้แก่ อนันัติที่กำหนดแนวทางการปรับนโยบายตัวยาในภาพรวม ซึ่งเป็นการจัดความสัมพันธ์ในเรื่องการจัดสถานะตามกฎหมาย ว่าตัวยาเสพติด สารเสพติดใด อยู่ในสถานะใด เช่น การปรับนโยบายตัวยาในช่วงที่ผ่านมา ได้แก่ กัญชง กัญชา ซึ่งทำให้เปลี่ยนแปลงระบบการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ

๔.๒ มาตรการ แนวทางการดำเนินงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสถานะตัวยาเสพติด ทำให้มีแนวทางการใช้ประโยชน์จากยาเสพติดอย่างเหมาะสมมากขึ้น ในปัจจุบัน ได้แก่ กัญชา กัญชง ฯลฯ ซึ่งจะต้องมีการพัฒนาเพื่อใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการแพทย์แผนปัจจุบันและแพทย์แผนไทย ด้านการสร้างรายได้ ด้านเศรษฐกิจ ด้านอุตสาหกรรม ด้านเศรษฐกิจชุมชน ฯลฯ ถือเป็นแนวทางใหม่ที่จะต้องสร้างระบบปฏิบัติการใหม่ให้เกิดขึ้น

๔.๓ มาตรการ แนวทางการกำกับ ควบคุม มิให้นำไปใช้ในทางที่ผิด ถือเป็นบทบาทใหม่ของรัฐในการกำกับ ตรวจสอบ ควบคุมและส่งเสริมตัวยาเสพติดที่มีนโยบายใหม่ โดยเป็นทั้งการตรวจสอบ ควบคุม บังคับใช้กฎหมายกับผู้ฝ่าฝืน และพัฒนา ส่งเสริมไปพร้อมกัน

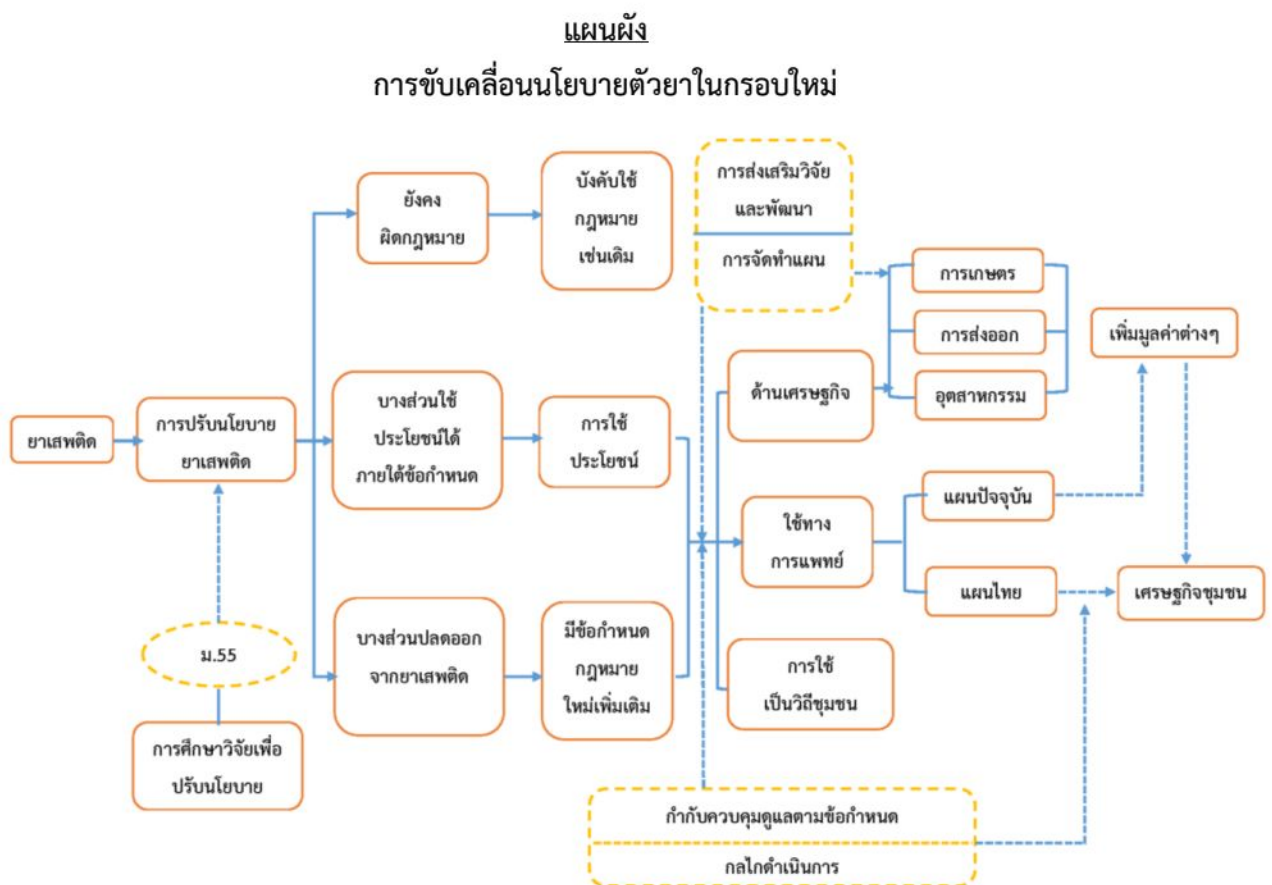
๔.๔ การจัดทำทิศทางและแผนการขับเคลื่อนต่อตัวยาเสพติดแบบสร้างมูลค่าในด้านต่าง ๆ ให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นเรื่องใหม่ที่สุดของการปรับนโยบายตัวยา ที่จะต้องทำให้กระบวนการขับเคลื่อนในเรื่องนี้มีทิศทาง กลยุทธ์ และแผนงานต่าง ๆ ไม่ก่อให้เกิดความสับสน ไม่มีแบบแผน จนทำให้ไม่เกิดมูลค่าตามที่มุ่งหวังกันไว้

๔.๕ เจาะลึกที่สำคัญของระบบปฏิบัติการที่ ๔ มีดังนี้

๔.๕.๑ การกำหนดสถานะตัวยาเสพติดที่เหมาะสม จะเป็นสิ่งสำคัญในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งแนวโน้มในระยะหลังนโยบายของรัฐยึดหยุ่นขึ้นในการกำหนดสถานะตัวยา เช่น กัญชา กัญญา ซึ่งในระยะต่อไป ควรจะต้องพิจารณาตัวยาเสพติดอื่น ๆ ต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มประเภทเมทแอมเฟตามีน เป็นต้น

๔.๕.๒ การขยายนโยบายยาเสพติดให้ก่อประโยชน์ในด้านการแพทย์ ด้านเศรษฐกิจ ด้านอุตสาหกรรม รวมทั้งด้านส่งเสริมรายได้ ฯลฯ ถือเป็นนโยบายใหม่ในระยะหลังซึ่งจำเป็นต้องพัฒนางานการศึกษา วิจัย วิชาการอย่างจริงจัง จึงจะประสบผลสำเร็จ และควรจัดทำเป็นแผนการขับเคลื่อนอย่างชัดเจน

๔.๕.๓ ระบบปฏิบัติการนี้จะต้องจัดความสมดุลอย่างเหมาะสมระหว่าง การใช้ประโยชน์ กับการกำกับ ควบคุม มิให้มีการนำไปใช้ในทางที่ผิด จึงจะทำให้การใช้ประโยชน์สามารถพัฒนาไปได้อย่างมั่นคง

ระบบปฏิบัติการที่ ๕ ระบบดำเนินการต่อมาตรการทางเลือกใหม่

โดยในประมวลกฎหมายยาเสพติดได้กำหนดมาตรการทางเลือกใหม่ให้เหมาะสมกับการเปิดกว้าง ต่อนโยบายการจัดการปัญหาผู้เสพยาเพื่อให้มีช่องทางมากขึ้นตามความเหมาะสมกับผู้เสพยา โดยระบบและ มาตรการทางเลือกดังกล่าว ไม่มีการระบุให้จัดทำเป็นอนุบัญญัติโดยเฉพาะ แต่ปรากฏในมาตราต่าง ๆ ที่ระบุถึง มาตรการทางเลือกใหม่ๆ ซึ่งเปิดกว้างมากขึ้น ดังต่อไปนี้

๕.๑ แนวทางการพัฒนา Harm reduction โดยเปิดกว้างในวิธีการ กลุ่มเป้าหมาย และตัวยาเสพติด ให้เหมาะสมกับผู้เสพยาในฐานะปัจเจกบุคคล โดยสามารถดำเนินการได้กว้างขึ้น

๕.๒ แนวทางการ Diversion ได้แก่ ช่องทางการเบี่ยงผู้เสพยา ไม่ต้องถูกดำเนินคดีทางกฎหมายหรือเข้าคุก มีทางเลือกในการเบี่ยงในขั้นตอนต่าง ๆ

๕.๓ แนวทางการลดทอนความเป็นอาชญากรรม คือ การลดโทษ การลดทอนความผิด การใช้มาตรการ อื่นแทนการลงโทษ ฯลฯ

๕.๔ แนวทางการ legalization ในบางลักษณะ ได้แก่ การเสพยาที่กระท่อมดั้งเดิมไม่เป็นความผิด กฎหมาย เป็นต้น

แนวทางมาตรการทางเลือกใหม่นี้ หากมีช่องทางการปฏิบัติที่มากขึ้น เท่ากับเป็นการจัดการผู้เสพยาอย่าง เหมาะสมในแต่ละปัจเจกบุคคล ไม่ต้องถูกจับกุมปราบปรามจนเกินความจำเป็น

๕.๕ เงื่อนไขที่สำคัญในระบบปฏิบัติการที่ ๕ มีดังนี้

๕.๕.๑ ระบบปฏิบัติการนี้ เป็นกรอบความคิดใหม่ หรือการสร้างเส้นทางใหม่ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในประเทศไทยตามกรอบของประมวลกฎหมายยาเสพติด หากได้รับการปฏิบัติมากขึ้นเท่าใด จะเป็น ทางเลือกใหม่ของการแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศได้มากขึ้น

๕.๕.๒ การสร้างความเข้าใจ การสร้างเงื่อนไขให้ปฏิบัติตามทางเลือกใหม่ต่าง ๆ จะเป็นสิ่งกระตุ้นให้มีการดำเนินการมากขึ้น

๕.๕.๓ การเสริมสร้างและพัฒนาทางเลือกใหม่นี้ให้มีประสิทธิภาพเป็นสิ่งที่สำคัญต่อความสำเร็จ ในทางเลือกนี้

แผนผัง

การใช้มาตรการทางเลือกใหม่ในการจัดการกับผู้เสพ

ทั้ง ๕ ระบบปฏิบัติการนี้ ถือเป็นระบบใหม่ในประมวลกฎหมายยาเสพติด ที่จะต้องผลักดันให้มีผล การปฏิบัติในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในประเทศไทย

ขั้นตอนที่ ๓ การจัดตั้งกลไกระดับนโยบายเพื่อเป็นกลไกรับผิดชอบการบริหารจัดการประมวลกฎหมาย ยาเสพติดสู่การปฏิบัติ เพื่อให้กลไกนโยบายนี้ สร้างความพร้อมให้การปฏิบัติตามประมวลกฎหมาย ยาเสพติด เมื่อประมวลกฎหมายยาเสพติดมีผลบังคับใช้ โดยจัดตั้งกลไกทางนโยบาย ดังนี้

๓.๑ จัดตั้งกลไกที่กำหนดในประมวลกฎหมายยาเสพติดอย่างเป็นทางการและครบเงื่อนไข องค์ประกอบ ต่าง ๆ มี ๔ กลไกสำคัญ ดังนี้

- ๓.๑.๑ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (คณะกรรมการ ป.ป.ส.)
- ๓.๑.๒ คณะกรรมการควบคุมยาเสพติด
- ๓.๑.๓ คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด
- ๓.๑.๔ คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินคดียาเสพติด

๓.๒ พิจารณาปรับกลไกอำนาจการปฏิบัตินโยบาย ซึ่งได้แก่ ศูนย์อำนาจการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ศอ.ปส.) พร้อมกับแต่งตั้ง ผู้อำนวยการ ศอ.ปส. โดยคำสั่งนายกรัฐมนตรี กลไกและบุคคลดังกล่าว แม้มิได้ กำหนดในประมวลกฎหมายยาเสพติด แต่เนื่องจากมีความจำเป็นในการบริหารงาน อำนาจการและบูรณาการ การแก้ไขปัญหายาเสพติดของทุกส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง จึงมีความจำเป็นต้องมีกลไกอำนาจการปฏิบัติ

ในส่วนนี้ ส่วนจะมีการปรับปรุงองค์ประกอบบางส่วนให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายยาเสพติดหรือไม่ อยู่ที่สำนักงาน ป.ป.ส. พิจารณาอย่างเหมาะสม เมื่อมีการจัดตั้งกลไก และมอบหมายบุคคลแล้ว กลไกระดับนโยบายในการขับเคลื่อนงานการแก้ไขปัญหายาเสพติดภายใต้ประมวลกฎหมายยาเสพติด จึงสามารถขับเคลื่อนงานทางนโยบายต่อไป

ขั้นตอนที่ ๔ จัดให้มีแผนปฏิบัติการต่าง ๆ รองรับประมวลกฎหมายยาเสพติด เพื่อให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใช้แผนปฏิบัติการดังกล่าว เป็นกรอบในการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามที่ปรากฏในประมวลกฎหมายยาเสพติด โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๔.๑ ให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการ สร้างความร่วมมือเพื่อนำประมวลกฎหมายยาเสพติดสู่การปฏิบัติ ปี ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นแผนปฏิบัติการที่จะทำให้เกิดกลไก โครงสร้าง ระบบปฏิบัติการและ ระบบงานใหม่เพื่อรองรับประมวลกฎหมายยาเสพติด โดย

๔.๑.๑ เนื่องจากมีหลายหน่วยที่เกี่ยวข้องที่จะต้องเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ดังนั้น เพื่อความเป็นเอกภาพ จึงเสนอให้สำนักงาน ป.ป.ส. เป็นหน่วยงานกลางรับผิดชอบในการประสาน บูรณาการการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ นี้

๔.๑.๒ ประเด็นสำคัญของแผนปฏิบัติการฯ ดังกล่าว ประกอบด้วย การสร้างความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายยาเสพติดตามประเด็นที่กำหนดในเค้าโครงแผนปฏิบัติการบูรณาการฯ

*** รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏใน **ผนวกที่ ๒ เค้าโครงแผนปฏิบัติการบูรณาการประมวลกฎหมายยาเสพติด ปี ๒๕๖๕**

๔.๒ ให้มีการจัดทำแผนแม่บทระดับชาติด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ๕ ปี ตามมาตรา ๕ ของประมวลกฎหมายยาเสพติดที่กำหนดไว้ เพื่อเป็นแม่บทและกรอบหลักให้กับทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องดำเนินการตาม โดย

๔.๒.๑ ให้ปี ๒๕๖๕ เป็นปีแห่งการจัดทำแผนแม่บทระดับชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ๕ ปี (๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

๔.๒.๒ แผนแม่บทฯ ๕ ปีนี้ เป็นแผนแม่บทครั้งแรกของประมวลกฎหมายยาเสพติด จึงจะต้องยึดกรอบความคิด เจตนารมณ์ ยุทธศาสตร์และเครื่องมือใหม่ตามประมวลกฎหมายยาเสพติดอย่างครบถ้วน เพื่อสามารถนำประมวลกฎหมายยาเสพติดมาสู่การปฏิบัติได้อย่างสมบูรณ์ โดยคณะกรรมการ ป.ป.ส. อาจแต่งตั้งอนุกรรมการระดับชาติ เพื่อยกร่างและจัดทำแผนแม่บทฯ ฉบับใหม่ก็ได้ เพื่อให้เป็นแผนระดับชาติอย่างแท้จริง

๔.๓ โดยเหตุที่ระบบงบประมาณของประเทศ มีการจัดทำล่วงหน้า ๑ ปี โดยงบประมาณของปี ๒๕๖๖ จะเริ่มกระบวนการตั้งแต่ปลายปี ๒๕๖๔ เป็นต้นไป ดังนั้น เพื่อมิให้งบประมาณในปี ๒๕๖๖ ต้องตั้งในกรอบเดิม จึงให้สำนักงาน ป.ป.ส.หารือกับสำนักงบประมาณ ในการจัดทำกรอบงบประมาณภายใต้กรอบความคิดใหม่ให้ได้มากที่สุด เพื่อที่จะให้กรอบค่าของงบประมาณปี ๒๕๖๖ สอดคล้องกับการดำเนินงานในกรอบของประมวลกฎหมายยาเสพติดอย่างแท้จริง

ขั้นตอนที่ ๕ กำหนดบทบาทหน้าที่หน่วยงานภาครัฐตามที่ระบุในประมวลกฎหมายยาเสพติดให้เป็นภารกิจของหน่วยงานดังกล่าว เพื่อสร้างความรับผิดชอบในการปฏิบัติตามภารกิจที่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภารกิจที่กำหนดขึ้นใหม่ จะต้องมีหน่วยงานที่กำหนดรับไปปฏิบัติ เพื่อให้การขับเคลื่อนประมวลกฎหมายยาเสพติด สามารถมีผลบังคับได้ โดยมีแนวทางดังนี้

๕.๑ หน่วยงานที่มีการระบุในประมวลกฎหมายยาเสพติดที่สำคัญ โดยจำแนกเป็นรายกระทรวง/หน่วยงาน มีดังนี้

- ๕.๑.๑ กระทรวงยุติธรรม
- ๕.๑.๒ กระทรวงสาธารณสุข
- ๕.๑.๓ กระทรวงมหาดไทย
- ๕.๑.๔ กระทรวงศึกษาธิการ
- ๕.๑.๕ กระทรวงแรงงาน
- ๕.๑.๖ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- ๕.๑.๗ กระทรวงอุตสาหกรรม
- ๕.๑.๘ สำนักงานอัยการสูงสุด
- ๕.๑.๙ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- ๕.๑.๑๐ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

๕.๒ จำแนกบทบาทของกระทรวงที่รับผิดชอบตามข้างต้น แยกย่อยและมอบหมายให้เป็นภารกิจบทบาทของกรมในสังกัดในแต่ละกระทรวง สามารถจำแนกเป็นบทบาทได้ตามหน่วยงาน ข้างต้น

*** รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏใน ผนวกที่ ๓ บทบาทภารกิจของกระทรวง กรม หน่วยงาน

๕.๓ การมอบหมายภารกิจ บทบาท เมื่อระบุภารกิจ บทบาทจำแนกเป็นรายการ/หน่วยงานด้านยาเสพติด ตามประมวลกฎหมายยาเสพติดแล้ว ควรจะมีแนวทางการดำเนินงานเพิ่มเติมเพื่อความสมบูรณ์ในภารกิจ ดังนี้

๕.๓.๑ ภารกิจ บทบาทใหม่ด้านยาเสพติด ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ที่จำแนกเป็นรายการดังกล่าว ควรจะมีการกำหนดมอบหมายจากกลไกที่มีอำนาจในการให้ความเห็นชอบเพื่อจะได้มีผลอย่างสมบูรณ์ในด้านต่าง ๆ กลไกที่สำคัญ ได้แก่

กลไกที่ ๑ คณะกรรมการ ป.ป.ส. โดยอำนาจหน้าที่ใหม่ตามมาตรา ๕ ในประมวลกฎหมายยาเสพติด สามารถให้หน่วยราชการมีบทบาทหน้าที่ในด้านยาเสพติดได้

กลไกที่ ๒ คณะรัฐมนตรี ซึ่งมีอำนาจการบริหารราชการแผ่นดิน สามารถให้ความเห็นชอบในเรื่องเหล่านี้ได้ และมีผลตามกฎหมาย

๕.๓.๒ หน่วยงานที่จะได้รับภารกิจ บทบาทใหม่ดังกล่าว ควรให้ความสำคัญในการพิจารณาในประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ ภารกิจที่มอบหมายระดับกระทรวง ควรให้กระทรวงมอบหมายภารกิจให้กับกรมในสังกัดให้มีความชัดเจน

ประเด็นที่ ๒ ปริมาณงานที่ได้รับมอบหมายใหม่นี้ มีปริมาณงานมากหรือน้อยกว่าเดิมเพียงใด สามารถใช้โครงสร้างและจำนวนคนเดิมได้เพียงพอหรือไม่ ถ้าไม่สามารถกระทำได้ จะมีแนวทางเพิ่มเติมอย่างไร จะมีการจัดตั้งโครงสร้างขึ้นใหม่ หรือไม่ อย่างไร

๕.๔ ประเด็นพิจารณาสำคัญ จากภารกิจ บทบาทหน่วยงานตามทีระบุในประมวลกฎหมายยาเสพติด มีประเด็นเกี่ยวกับหน่วยงานที่สำคัญ ๕ ประเด็น ที่จะมีผลในการปฏิบัติตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ดังนี้

๕.๔.๑ เกี่ยวกับศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ซึ่งเป็นกลไกใหม่ที่กำหนดขึ้น เพื่อต่อยอดการแก้ไขปัญหายาเสพติดไปสู่การแก้ไขปัญหาคriminal พื้นฐาน ซึ่งจะต้องมีโครงสร้างที่ดูแล รวมทั้งกำลังคนที่เหมาะสม หากใช้อัตรากำลังเดิม ก็จะมีปัญหาการปฏิบัติงาน ประเด็นในส่วนนี้ จึงเป็นปัญหาของกระทรวงมหาดไทยและกรุงเทพมหานครจะดำเนินการอย่างไร

๕.๔.๒ เกี่ยวกับบทบาทของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งถือเป็นบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพทางสังคมทั้งระบบ และมีปริมาณงานค่อนข้างมาก โดยที่ สป.สธ. ยังไม่มีโครงสร้างใดที่รับผิดชอบเรื่องนี้โดยตรง นอกจากการประกอบกำลังเป็นการชั่วคราวและเฉพาะกิจเท่านั้น ไม่มีโครงสร้างประจำ บุคลากรที่มาปฏิบัติงานจึงมาเพียงช่วยราชการ ซึ่งเป็นการยากที่จะปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ จึงควรพิจารณาให้มีโครงสร้างส่วนราชการและบุคลากรประจำให้เหมาะสมกับภารกิจที่สำคัญนี้

๕.๔.๓ เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมที่สำคัญ ได้แก่ ศาล ในส่วนของระบบบำบัดโดยศาล ซึ่งจะทำให้ปริมาณงานของศาลในการพิจารณาคดีผู้เสพที่เข้าเงื่อนไขนี้ จะมีมากหรือน้อยเพียงใด จะมีผลกระทบต่ออัตรากำลังของศาล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือไม่ ซึ่งจะต้องพิจารณาปริมาณงานให้ละเอียดอย่างชัดเจนในระยะต่อไป

๕.๔.๔ เกี่ยวกับบทบาทของ สำนักงาน ป.ป.ส. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการกำหนด กำกับ ทิศทางการขับเคลื่อนประมวลกฎหมายยาเสพติดที่สำคัญที่สุด ที่จะมีภารกิจต่อคณะกรรมการ ป.ป.ส. ในการนำเสนอ วิเคราะห์ กำกับกรอบความคิด ยุทธศาสตร์ และการดำเนินการในทุกระดับ เพื่อให้ประมวลกฎหมายยาเสพติดมีการขับเคลื่อนได้ตรงเจตนารมณ์ให้มากที่สุด ซึ่งสำนักงาน ป.ป.ส. จะต้องพิจารณาการจัดระบบโครงสร้างส่วนงานภายในให้เหมาะสมกับบทบาทใหม่อย่างแท้จริง

๕.๔.๕ เกี่ยวกับบทบาทการสนับสนุน ความช่วยเหลือสงเคราะห์ต่าง ๆ ให้กับผู้ติดและผู้บำบัดรักษา ซึ่งเป็นภารกิจใหม่ที่กำหนดให้ ๕ กระทรวง เป็นหน่วยรับผิดชอบสำคัญ โดยเมื่อมีมติที่เห็นชอบให้ทั้ง ๕ กระทรวง มีบทบาทดังกล่าวได้ จะต้องจัดระบบ ช่องทางการสนับสนุน ช่วยเหลือทรัพยากรต่าง ๆ ได้อย่างไร ให้เป็นรูปธรรม เพื่อให้สามารถดำเนินการได้ตามกฎหมายที่กำหนดไว้

๕.๕ กระทรวง กรม และหน่วยงานที่ถูกกำหนดในประมวลกฎหมายยาเสพติด เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ป.ป.ส. หรือ คณะรัฐมนตรีแล้ว ขอให้ดำเนินการจัดทำ มอบหมายและกำหนดภารกิจในการปฏิบัติให้ชัดเจน

ขั้นตอนที่ ๖ การปฏิบัติตามกรอบที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายยาเสพติดเมื่อประมวลกฎหมายยาเสพติดมีผลบังคับใช้ในวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๔ เป็นต้นไป การปฏิบัติต่าง ๆ ตามผลของกฎหมายก็สามารถดำเนินการได้ในระดับที่แตกต่างกัน โดยสามารถจำแนกลักษณะการปฏิบัติตามประมวลกฎหมายยาเสพติดได้ใน ๔ ลักษณะ ประกอบด้วย

ลักษณะที่ ๑ มีผลบังคับใช้และปฏิบัติได้ตามประมวลกฎหมายยาเสพติดโดยทันที ได้แก่

- ๑) อำนาจการจับกุมปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ปราบปรามฯ ยังคงกระทำได้ตามกฎหมายต่อไปเป็นส่วนใหญ่
- ๒) อำนาจการแต่งตั้งคณะกรรมการ อนุกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะต่าง ๆ สามารถดำเนินการได้เลย
- ๓) การขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินเกี่ยวเนื่องจากการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด และการบังคับคดีกับทรัพย์สินอื่น

ลักษณะที่ ๒ สามารถปฏิบัติได้ โดยให้ยึดถือกฎ ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ จากของเดิมไปก่อน จนกว่าจะมีกำหนดขึ้นมาใหม่จึงค่อยยกเลิกของเดิม โดยมีที่สำคัญ ดังนี้

- ๑) การระบุชื่อยาเสพติดให้โทษ ชื่อและจัดแบ่งประเภทวัตถุออกฤทธิ์ฯ ระบุชื่อ ประเภท ชนิด ขนาดบรรจุสารเคมี หรือสารระเหย
- ๒) มาตรการดำเนินการต่อสถานประกอบการ
- ๓) การบริหารกองทุนป้องกัน ปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด
- ๔) การอนุมัติหรือมอบหมายอนุกรรมการฯ แต่งตั้งเจ้าพนักงาน ป.ป.ส.
- ๕) การอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก นำผ่าน จำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดหรือวัตถุออกฤทธิ์ฯ
- ๖) การขึ้นทะเบียนตำรับยา ยาเสพติดให้โทษประเภท ๓ และขึ้นทะเบียนวัตถุออกฤทธิ์ฯ
- ๗) การแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุมพืชเสพติด
- ๘) การตรวจสอบและยึดอายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
- ๙) การจัดตั้ง และรับรองคุณภาพ ศูนย์คัดกรองยาเสพติด สถานพยาบาล สถานบำบัดรักษา สถานฟื้นฟูฯ รวมทั้งการบำบัดรักษา ระเบียบการควบคุมการบำบัด
- ๑๐) ศูนย์คัดกรองยาเสพติด ศูนย์ประสานการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู ตาม ประกาศ คสช. ที่ ๑๐๘/๒๕๕๗ ให้ปฏิบัติหน้าที่ ศูนย์คัดกรอง ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมตามประมวลกฎหมายยาเสพติดไปก่อน

ลักษณะที่ ๓ การดำเนินการในส่วนที่ยังคงค้างอยู่ ให้ดำเนินการจนแล้วเสร็จที่สำคัญที่สามารถดำเนินการได้ มีดังนี้

- ๑) การดำเนินการต่อผู้เสพ ก่อนประมวลกฎหมายยาเสพติดมีผลบังคับใช้ ที่ต้องเข้าไปบำบัดฟื้นฟู ตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาเสพติดฯ โดยให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จ
- ๒) คดีที่มีการส่งตรวจสอบทรัพย์สินไปแล้ว ก่อนประมวลกฎหมายยาเสพติดมีผลบังคับใช้ให้ดำเนินการตามกฎหมายเดิมไปก่อนจนสิ้นสุดคดี

๓) คำขอต่าง ๆ ที่ยื่นไว้และอยู่ในระหว่างพิจารณา ให้เป็นคำขอตามประมวลกฎหมายยาเสพติดต่อไปได้โดยไม่ต้องขอใหม่

๔) ใบอนุญาต ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยา หนังสือสำคัญ ใบแจ้งการนำเข้า ใบแจ้งการส่งออก ใบแทนใบอนุญาต ฯลฯ ที่ออกให้ก่อนประมวลกฎหมายยาเสพติดใช้บังคับ ให้คงใช้ได้จนกว่าจะสิ้นอายุให้ใช้

๕) ผู้ได้รับอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก ขาย จำหน่าย หรือมีไว้เพื่อครอบครองซึ่งยาเสพติดหรือวัตถุออกฤทธิ์ ก่อนประมวลกฎหมายยาเสพติดมีผลบังคับ ยังคงดำเนินการต่อไปได้จนสิ้นสุดใบอนุญาต

๖) ในวาระเริ่มแรกคณะกรรมการ ป.ป.ส. คณะกรรมการควบคุมพืชเสพติด คณะกรรมการบำบัดรักษาฯ ประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่งไปหลังก่อน จนกว่าจะแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ ในระยะไม่เกิน ๙๐ วัน นับแต่ประมวลกฎหมายยาเสพติดใช้บังคับ

๗) ผู้ต้องหาซึ่งอยู่ระหว่างตรวจพิสูจน์และการฟื้นฟูฯ ตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูฯ ให้ใช้บังคับได้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับประมวลกฎหมายยาเสพติด รวมทั้ง คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด อนุกรรมการ คณะอนุกรรมการ พนักงานเจ้าหน้าที่ ให้ปฏิบัติหน้าที่ในส่วนที่ยังคงค้างอยู่นั้น

๘) สถานที่เพื่อการตรวจพิสูจน์ การฟื้นฟูสมรรถภาพฯ การควบคุมตัว และศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพฯ ให้มีจนกว่าดำเนินการเสร็จสิ้นเท่านั้น

๙) คดีที่มีการออกหมายบังคับคดี ให้ข้าราชการ ป.ป.ส. เป็นเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา ให้ดำเนินการต่อจนเสร็จสิ้น

๑๐) บทบัญญัติ ที่สันนิษฐานว่าเป็นการกระทำเพื่อจำหน่ายและเพื่อขายซึ่งถูกยกเลิกไปแล้ว ให้ยังคงมีผลบังคับแก่คดีที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาแล้วก่อนวันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดมีผลบังคับ จนกว่าคดีถึงที่สุด

ลักษณะที่ ๔ การกำหนดขึ้นใหม่ และจะสามารถดำเนินการได้ ต่อเมื่อมีอนุบัญญัติขึ้นมาใหม่เท่านั้น ไม่สามารถดำเนินการได้ก่อน มีดังนี้

๑) การกำหนดพื้นที่เพื่อทดลองเพาะปลูก ผลิต และทดสอบหรือให้เสพหรือครอบครองยาเสพติด เพื่อการศึกษาวิจัย การลดอันตรายจากยาเสพติด และการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งจะต้องประกาศเป็นพระราชกฤษฎีกา

๒) การกำหนดสถานะพื้นที่ กลุ่มพื้นที่ ปัญหายาเสพติด พื้นที่นำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องบริหารจัดการเป็นพิเศษ

๓) การขอให้ศาลสั่งริบมูลค่าของทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด

๔) หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขการตรวจหรือค้นผู้มีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่าเสพยาเสพติด ยึดยาเสพติดจากผู้ครอบครอง การตรวจหรือทดสอบหรือสั่งให้รับการตรวจหรือทดสอบหาสารเสพติด ในร่างกายและการให้บุคคลอยู่ในความดูแลเป็นการชั่วคราวไม่เกิน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่เวลาตรวจและทดสอบว่ามีสารเสพติดในร่างกาย

ดังนั้น ลักษณะการดำเนินการตามประมวลกฎหมายยาเสพติดจึงมีความแตกต่างกัน ซึ่งจะต้องมีแนวทาง คำชี้แจง แนวปฏิบัติ ให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นกรอบการดำเนินงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในระยะเปลี่ยนผ่านนี้ และควรจะมีการจัดตั้งกลไกในการรับทราบ ติดตามสภาพการดำเนินงาน ข้อปัญหา ข้อปฏิบัติในระดับปฏิบัติ ทั่วประเทศ เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ที่อาจเกิดขึ้น โดยควรมีหน่วยงานสำคัญๆ เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานศาลยุติธรรม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข สำนักงาน ป.ป.ส. ฯลฯ เพื่อให้ระยะเปลี่ยนผ่านนี้ เป็นไปอย่างเหมาะสมมากที่สุด

ขั้นตอนที่ ๗ การชี้แจง ทำความเข้าใจบุคลากรในหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับประมวลกฎหมายยาเสพติดซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญที่ส่งผลต่อการปฏิบัติประมวลกฎหมายยาเสพติด ว่าสามารถดำเนินการ ได้ถูกต้อง เหมาะสมตามเจตนารมณ์ของกฎหมายหรือไม่ การชี้แจงทำความเข้าใจ จึงเป็นแนวทางที่จำเป็น โดยเน้นให้ทั่วถึง ถูกต้อง ครบคลุมถึงผู้ปฏิบัติงานทุกระดับให้มีความเข้าใจร่วมกัน ทั้งกรอบความคิด การปฏิบัติครอบคลุมมาตรการ ไม่เน้นจุดใดจุดหนึ่ง โดยมีแนวทางดำเนินงาน ดังนี้

๗.๑ การส่งสัญญาณทางนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับนโยบายสูงสุดและระดับนโยบายที่สำคัญ ด้านยาเสพติดของรัฐ เพื่อให้ทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องได้ให้ความสำคัญและนำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง โดย

๗.๑.๑ การส่งสัญญาณทางนโยบายในคณะรัฐมนตรี

๗.๑.๒ การส่งสัญญาณทางนโยบายด้วยการมอบนโยบายต่อหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

๗.๑.๓ การส่งสัญญาณทางนโยบายในการประชุมของกลไกต่าง ๆ ในด้านยาเสพติด

๗.๒ การประชุมชี้แจงทำความเข้าใจหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยที่มีภารกิจเกี่ยวกับยาเสพติด ได้แก่

๗.๒.๑ ระดับบริหาร อำนวยการและปฏิบัติการ เพื่อสามารถนำไปใช้ตามบทบาทหน้าที่ของหน่วย โดยให้ความสำคัญระดับปฏิบัติการ

๗.๒.๒ บุคลากรของรัฐในระดับจังหวัดและพื้นที่ในจังหวัดให้ครบทุกพื้นที่

๗.๒.๓ ให้ความสำคัญกับผู้ปฏิบัติที่มีอำนาจหน้าที่บังคับใช้กฎหมายทุกนาย ทั้งกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้มีการรอบการปฏิบัติที่สอดคล้องกับประมวลกฎหมายยาเสพติด โดยถือเป็นความเร่งด่วนที่สำคัญ ในระยะแรกของประมวลกฎหมายยาเสพติด

๗.๓ ใช้รูปแบบที่หลากหลายในการชี้แจง ทำความเข้าใจบุคลากรของรัฐให้สามารถเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว ในระยะเวลาอันสั้น โดย

๗.๓.๑ เน้นการประชุมในระบบออนไลน์ ตามข้อจำกัดของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในปัจจุบัน

๗.๓.๒ จัดทำเป็นแนวทางการปฏิบัติ เพื่อใช้เป็นคู่มือ กรอบการทำงานต่าง ๆ

๗.๓.๓ ใช้สื่อให้มากและเหมาะสม

ขั้นตอนที่ ๘ การสร้างความรับรู้แก่สังคมเพื่อสร้างความเข้าใจประมวลกฎหมายยาเสพติดเนื่องจากกรอบความคิด การปฏิบัติในประมวลกฎหมายยาเสพติด มีความแตกต่างจากกรอบคิดและการปฏิบัติเดิม จึงมีความจำเป็นต้องสร้างความรับรู้ ความเข้าใจให้กับสังคมให้สนับสนุนและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างสอดคล้องกับประมวลกฎหมายยาเสพติด โดยมีแนวทาง ดังนี้

๘.๑ สำนักงาน ป.ป.ส. มีการจัดทำแผนสร้างความรับรู้ สร้างความเข้าใจในประมวลกฎหมายยาเสพติด ให้กับสังคมโดยมีแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน ครอบคลุม ทัวถึง และสามารถวัดผลได้

๘.๒ มีการปฏิบัติสร้างความรับรู้ โดยพิจารณาสื่อที่เหมาะสมในการเผยแพร่เนื้อหาความรู้ โดยให้ความสำคัญกับสื่อทันสมัย และสื่อที่เข้าถึงคนในระดับพื้นที่

ฯลฯ

ส่วนที่ ๓

การบริหารจัดการกลไกการแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อการขับเคลื่อนประมวลกฎหมายยาเสพติดไปสู่การปฏิบัติ

การขับเคลื่อนประมวลกฎหมายยาเสพติดไปสู่การปฏิบัติ นอกจากจะต้องมีมาตรการ แนวทาง แผนงาน กิจกรรมและงบประมาณเป็นกรอบการดำเนินงานแล้ว สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ กลไกและระบบ การบริหารจัดการอย่างบูรณาการและเป็นเอกภาพ เพื่อสามารถกำกับ ดูแลกระบวนการดำเนินงานของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ในทุกระดับ ดังนั้น จึงควรมีแนวทางการดำเนินการดังกล่าว ดังต่อไปนี้

๑. กลไกรับผิดชอบหลักทางนโยบาย โดยคณะกรรมการ ป.ป.ส. ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด เป็นกลไกรับผิดชอบสูงสุดในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศ มีฐานะกำกับ ให้ข้อคิดเห็น วางแนวทางกับ ทุกกลไกในด้านยาเสพติด จึงมีข้อเสนอดำเนินการ ดังต่อไปนี้

๑.๑ เสนอให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. เป็นกลไกรับผิดชอบทางนโยบาย เพื่อให้การขับเคลื่อนเป็นไปตาม เจตนารมณ์ของประมวลกฎหมายยาเสพติดให้มากที่สุด รวมทั้งสามารถใช้อำนาจทางกฎหมายที่กำหนดไว้ เพื่อให้การขับเคลื่อนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๒ เสนอให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. พิจารณาแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อศึกษา ติดตาม ประเมิน การขับเคลื่อนการบริหารจัดการและใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด ให้เป็นกลไกของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ในภารกิจดังกล่าว โดยคณะอนุกรรมการฯ ดังกล่าว รายงานผลต่อคณะกรรมการ ป.ป.ส. ตามห้วงเวลา ที่เหมาะสมที่จะกำหนดขึ้นให้ชัดเจน

๑.๓ การติดตาม กำกับ การขับเคลื่อนทางนโยบายในประมวลกฎหมายยาเสพติดที่สำคัญ ได้แก่ ความเข้าใจในกรอบความคิดของประมวลกฎหมายยาเสพติด การสร้างความพร้อมของโครงสร้าง กลไก ที่ปฏิบัติงาน ระบบปฏิบัติการใหม่ ๆ การประเมินการใช้เครื่องมือที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดเพื่อแก้ไขปัญห าปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอ ฯลฯ เพื่อที่จะอาศัยอำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ส. พิจารณาและวินิจฉัย สั่งการ ต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

๒. การประสานงาน ๔ กลไกที่รับผิดชอบทางนโยบาย ในประมวลกฎหมายยาเสพติด ได้มีกลไก ๔ กลไก ที่รับผิดชอบภารกิจที่กำหนด โดย

๒.๑ กลไก ทั้ง ๔ กลไก ได้แก่

กลไกที่ ๑ คณะกรรมการ ป.ป.ส. รับผิดชอบนโยบาย

กลไกที่ ๒ คณะกรรมการควบคุมยาเสพติด รับผิดชอบการกำหนดสถานะตัวยาเสพติดและการอนุญาต

กลไกที่ ๓ คณะกรรมการบำบัดรักษา รับผิดชอบการบำบัดผู้เสพและการฟื้นฟูสภาพทางสังคม

กลไกที่ ๔ คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน รับผิดชอบการยึดอายัดและริบทรัพย์สินคดียาเสพติด

แต่ละกลไก มีอำนาจที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายยาเสพติดอย่างชัดเจนในการดำเนินการต่าง ๆ รวมทั้งการตั้งอนุกรรมการ คณะทำงาน ฯลฯ

๒.๒ เพื่อให้กลไกที่มีขึ้นตามประมวลกฎหมายยาเสพติดได้มีทำงานในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกัน จึงมีข้อเสนอ ดังนี้

๒.๒.๑ คณะกรรมการ ป.ป.ส. ออกแบบการประสานงานระหว่างกลไกต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานระหว่างกลไกมีการสนับสนุน ส่งเสริมซึ่งกันและกัน

๒.๒.๒ คณะกรรมการอีก ๓ คณะ ถือเป็นกลไกเฉพาะเรื่อง หากจะมีการแต่งตั้งอนุกรรมการย่อยหรือคณะทำงาน ขอให้มุ่งเน้นภารกิจ เพื่อการศึกษาทางวิชาการ การประสานงานเฉพาะหน่วยที่เกี่ยวข้อง การติดตามผลเฉพาะเรื่อง หรือ กลไกที่ต้องอนุมัติตามกฎหมายที่กำหนดไว้เป็นการเฉพาะเป็นหลัก

๒.๒.๓ สำหรับกลไกบริหารจัดการการดำเนินงาน การปฏิบัติการในทุกระดับ ขอให้เน้นกลไกบริหารจัดการระดับชาติในด้านยาเสพติดที่มีการจัดตั้งอยู่แล้ว เพื่อให้เกิดเอกภาพของการบริหารจัดการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดและพื้นที่ปฏิบัติการ

๓. กลไกอำนวยการปฏิบัติทางนโยบายที่เป็นเอกภาพ กลไกอำนวยการปฏิบัตินโยบายด้านยาเสพติดในช่วงหลายสิบปีที่ผ่านมา ได้ใช้กลไกของศูนย์อำนวยการฯ ด้านยาเสพติด (ซึ่งมีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน) เป็นกลไกหลัก ดังนั้น จึงเสนอให้ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ (ศอ.ปส.) ยังคงเป็นกลไกอำนวยการการปฏิบัตินโยบาย ต่อไป เพื่อให้การขับเคลื่อนในรอบใหม่เป็นไปอย่างมีเอกภาพ โดยมีแนวทางเสนอ ดังนี้

๓.๑ เสนอให้ ผอ.ศอ.ปส. แต่งตั้งอนุกรรมการกำกับการปฏิบัตินโยบายคณะเล็ก ประกอบด้วย ผอ.ศอ.ปส. ปลัดกระทรวงมหาดไทยหรือรองที่ได้รับมอบหมาย ปลัดกระทรวงสาธารณสุขหรือรองที่ได้รับมอบหมาย ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือรองที่ได้รับมอบหมาย เลขาธิการ ป.ป.ส. ฯลฯ มีสำนักงาน ป.ป.ส. เป็นฝ่ายเลขานุการฯ เพื่อเป็นกลไกปฏิบัตินโยบายในการอำนวยการ กำกับ ติดตาม สั่งการแผนด้านป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่รองรับประมวลกฎหมายยาเสพติด

๓.๒ การปฏิบัตินโยบายในเรื่องเกี่ยวกับการปราบปรามเครือข่ายการค้าและบริษัทยาสูบ การดำเนินการต่อผู้เสพและการบำบัดฟื้นฟูสภาพทางสังคม และการดำเนินนโยบายด้วยยาและมาตรการพิเศษ เสนอให้ ศอ.ปส. ได้พิจารณาแต่งตั้งอนุกรรมการเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง ประมาณ ๓ คณะ เพื่อร่วมกันประสานการดำเนินงานในมาตรการนั้น ๆ ให้เป็นไปตามกรอบของประมวลกฎหมายยาเสพติด พร้อมทั้งพิจารณาปัญหาการปฏิบัติและแนวทางแก้ไขปัญหามาในประเด็นนั้น ๆ

๔. เสนอให้ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด (ศอ.ปส.จ.) เป็นกลไกที่เป็นเจ้าภาพ ในการบริหารจัดการ ประสานงาน บูรณาการ และผลักดันการแก้ไขปัญหายาเสพติดในรอบของประมวลกฎหมายยาเสพติดในจังหวัด โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังต่อไปนี้

๔.๑ ทุกจังหวัด จัดให้มีแผนปฏิบัติการสร้างความพร้อมในการนำประมวลกฎหมายยาเสพติดสู่การปฏิบัติในจังหวัด และเป็นกรอบให้หน่วยงานในจังหวัดได้ปฏิบัติ

๔.๒ การประชุมประจำเดือนของ ศอ.ปส.จ. ทุกจังหวัด/กรุงเทพมหานคร เสนอให้บรรจุวาระรายงานความคืบหน้าการนำประมวลกฎหมายยาเสพติดมาใช้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในด้านต่าง ๆ ตามแนวทางที่ ศอ.ปส. กำหนด เพื่อร่วมกันพิจารณาปัญหาและข้อเสนอแนะ

๔.๓ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการกำกับ ติดตามการดำเนินงานของจังหวัดเอง เสนอให้ทุกจังหวัด แต่งตั้งคณะทำงานชุดเล็กเพื่อบูรณาการ ประสานงานการใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติดจังหวัดขึ้น ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองที่รับผิดชอบ เป็นประธาน ผบก.ตร.ภูธรจังหวัด สาธารณสุขจังหวัด ปลัดจังหวัด หัวหน้าสำนักงานจังหวัด ผู้แทน สำนักงาน ปปส. ภาค ฯลฯ โดยมีฝ่ายอำนวยการ คอ.ปส.จ. เป็นฝ่ายเลขานุการฯ เพื่อเป็นกลไกบูรณาการ ประสานงาน รับทราบและแก้ไขปัญหายา แสงหารูปแบบที่ดี ในการใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติดในจังหวัด

๔.๔ การบูรณาการกลุ่มปัญหาในจังหวัด เพื่อให้มีการแก้ไขปัญหายาตามกลุ่มเป้าหมายอย่างบูรณาการ ระหว่างหน่วยงาน การจัดรูปแบบเชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงานเป็นสิ่งสำคัญ จึงให้แต่ละจังหวัดพิจารณา ดำเนินการ ได้แก่

๔.๔.๑ การดำเนินการต่อเครือข่ายการค้าและบริษัทยาสูบตามประมวลกฎหมายยาเสพติด เสนอให้ จัดตั้งคณะทำงานย่อยด้านปราบปราม ขยายผลและบริษัทยาสูบ ประกอบด้วย ผู้แทน ผบก.ตร.ภูธรจังหวัด ผู้แทนอัยการจังหวัด ผู้แทนสำนักงาน ปปส.ภาค ฯลฯ ร่วมเป็นคณะทำงาน โดยมีบทบาทหน้าที่ประสานงาน สืบสวน ปราบปรามและคดีประสานการข่าวและขยายผล การยึดอายัดทรัพย์สินและการบังคับใช้กฎหมายตาม ประมวลกฎหมายยาเสพติดในจังหวัด

๔.๔.๒ การดำเนินการต่อผู้เสพและการบำบัดฯ การฟื้นฟูสภาพทางสังคม เสนอให้ จัดตั้ง คณะทำงานย่อยด้านดำเนินการต่อผู้เสพและการบำบัดฯ และฟื้นฟูสภาพทางสังคม ประกอบด้วย สาธารณสุข จังหวัด ผู้อำนวยการสถานพยาบาลจำนวนหนึ่ง ผู้แทนศูนย์คัดกรอง หัวหน้าศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ผู้แทน ด้านแรงงาน ผู้แทนปลัดจังหวัด ผู้แทนสำนักงาน ปปส.ภาค ผู้แทน คอ.ปส.จ. ฯลฯ มีบทบาทหน้าที่ ประสานงานแก้ไขปัญหายาเสพติด มาตรการบำบัดและฟื้นฟูสภาพทางสังคม รวมทั้งแนวทางการดำเนินการบำบัด โดยศาล เป็นต้น

๔.๔.๓ การดำเนินการต่อนโยบายตัวยาและมาตรการพิเศษในจังหวัด เสนอให้จังหวัดใดที่มีการดำเนินการในด้านการปรับนโยบายตัวยา การใช้มาตรการพิเศษ ฯลฯ เห็นสมควรให้แต่งตั้งคณะทำงานย่อย ชุดหนึ่ง ประกอบด้วย หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประสานงานและดำเนินการในด้านตัวยาและมาตรการพิเศษ

คณะทำงานย่อยทั้ง ๓ คณะนี้ มีบทบาทประสานการดำเนินงานระหว่างหน่วยที่เกี่ยวข้องในการใช้ ประมวลกฎหมายยาเสพติดในจังหวัด และจะได้นำผลการดำเนินงานสะท้อนมายังคณะทำงานบูรณาการ ประสานงานชุดเล็กของจังหวัดเพื่อรับทราบผลสืบหน้าและนำเสนอ คอ.ปส.จ. ต่อไป

๕. เสนอให้ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ (ศป.ปส.อ.) เป็นกลไกการบูรณาการ การปฏิบัติในระดับอำเภอ เพื่อผลักดันการใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติดในระดับอำเภอ โดย

๕.๑ นายอำเภอในฐานะ ผอ.ศป.ปส.อ. แต่งตั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นายอำเภอ สาธารณสุข อำเภอ ผู้กำกับหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรอำเภอ ฯลฯ เป็นกลไกประสานงานและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยใช้ ประมวลกฎหมายยาเสพติดในอำเภอ

๕.๒ เสนอให้แต่ละอำเภอ ควรมีหรือกำหนดพื้นที่ตำบลปฏิบัติการจำนวนหนึ่งเป็นเป้าหมายในการแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติดเป็นกรอบสำคัญ เพื่อเป็น sandbox ของการแก้ไขปัญหายาเสพติดในกรอบใหม่ ก่อนขยายผลต่อไป

การกำหนดพื้นที่เป้าหมายปฏิบัติการและใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในประมวลกฎหมายยาเสพติด จะเป็นมิติสำคัญของการนำประมวลกฎหมายยาเสพติดไปใช้แก้ปัญหายาเสพติดอย่างเป็นรูปธรรม

แผนผัง

กลไกการบริหารจัดการ

ส่วนที่ ๔

๓ กลุ่มเป้าหมาย ๑๗ เครื่องมือเพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด

ประมวลกฎหมายยาเสพติดภายใต้กรอบความคิดใหม่ได้เปิดโอกาสและช่องทางในการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ยืดหยุ่นและกว้างขึ้นกว่าเดิม เสมือนกับให้เครื่องมือในการแก้ไขปัญหายาที่มากขึ้น

เครื่องมือเหล่านี้ที่กำหนดในประมวลกฎหมายยาเสพติด หมายรวมถึง อำนาจ บทบาท ภารกิจ ข้อกำหนด ช่องทาง ทางเลือก ข้อปฏิบัติที่ถูกระบุให้มากขึ้น ปรากฏในมาตราต่าง ๆ ของประมวลกฎหมายยาเสพติด เพื่อให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดตามกรอบใหม่ มีเครื่องมือในการแก้ไขปัญหายาที่ยั่งยืนในการปฏิบัติ อันจะส่งผลต่อการลดระดับปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตามไปด้วย

โดยสามารถระบุและจำแนกเครื่องมือต่าง ๆ ได้เป็น ๓ กลุ่มเป้าหมายที่ต้องดำเนินการ และ ๑๗ เครื่องมือเพื่อการแก้ไขปัญหายา

๑. สาระสำคัญของ ๓ กลุ่มเป้าหมาย ๑๗ เครื่องมือ เพื่อการแก้ไขปัญหายา โดยจำแนกสาระสำคัญที่กำหนดในประมวลกฎหมายยาเสพติด ตามแผนผังและสาระสำคัญ ดังนี้

แผนผัง

๓ กลุ่มเป้าหมาย ๑๗ เครื่องมือเพื่อการแก้ไขปัญหายาในกรอบใหม่

๑.๑ กลุ่มเป้าหมายที่ ๑ ผู้เสพยาเสพติด ถือเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดได้กำหนดเครื่องมือเพื่อการแก้ไขปัญหามากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ ดังนี้

๑.๑.๑ การจำแนกผู้เสพยาเสพติด กรอบความคิดการมองผู้เสพตามประมวลกฎหมายยาเสพติดให้ความสำคัญผู้เสพในฐานะปัจเจกบุคคล จึงได้จำแนกผู้เสพยาเสพติดตามมาตราต่าง ๆ ออกเป็น ๙ สถานะหรือกลุ่ม ได้แก่

- ๑) ผู้เสพยาเสพติด
- ๒) ผู้ติดยาเสพติด
- ๓) ผู้เสพยา/ติดยาที่สมัครใจเข้าบำบัดรักษา
- ๔) ผู้เสพยา/ติดยาที่ไม่สมัครใจเข้าบำบัดรักษา
- ๕) ผู้เสพยาที่มีการกระทำความผิดฐานอื่น
- ๖) ผู้เสพยาที่อยู่ระหว่างการกระทำความผิด
- ๗) ผู้ติดยาที่สร้างผลกระทบให้กับสังคม/ชุมชน
- ๘) ผู้ติดยาที่มีอาการทางจิต และส่งผลกระทบต่อสังคม
- ๙) ผู้เสพ/ติดยาที่ได้รับการสนับสนุน ช่วยเหลือ และสงเคราะห์ต่าง ๆ จากศูนย์ฟื้นฟูสภาพ

ทางสังคม

การกำหนดสถานะผู้เสพเป็นกลุ่มตามข้างต้น ก็เพื่อประโยชน์ต่อการใช้เครื่องมือในประมวลกฎหมายยาเสพติดที่ให้ไว้ ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นแนวทางที่ปรากฏขึ้นเป็นครั้งแรกในการจัดการผู้เสพในกรอบความคิดใหม่

๑.๑.๒ เครื่องมือเพื่อใช้ในการแก้ไขผู้เสพ/ติดยา ที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายยาเสพติดได้กำหนดไว้ ประมาณ ๑๐ เครื่องมือในการแก้ไขปัญหายา ประกอบด้วย

๑) เครื่องมือสร้างแรงจูงใจให้ผู้เสพเข้าบำบัดโดยสมัครใจ ด้วยการไม่เอาโทษความผิดเมื่อยินยอมเข้าบำบัดรักษา

๒) เครื่องมือที่เป็นข้อกำหนดให้เจ้าหน้าที่ ให้ผู้เสพสามารถตัดสินใจที่จะเข้าบำบัดโดยสมัครใจ เป็นลำดับแรก ก่อนใช้มาตรการทางกฎหมาย เป็นลำดับต่อไป (ซึ่งต่างจากเดิม ที่เป็นดุลพินิจของเจ้าหน้าที่เป็นสำคัญ)

๓) เครื่องมือที่เป็นกลไก ได้แก่ ศูนย์คัดกรองยาเสพติด ในการจำแนกระดับการเสพของผู้เสพยาเสพติดเป็นรายบุคคล ก่อนส่งไปยังสถานการบำบัดรักษาที่เหมาะสม

๔) เครื่องมือที่อาจเป็นกลไก ได้แก่ ศูนย์พักคอย เพื่อใช้ในการซักถามข้อมูลและชี้สถานะที่ถูกต้องของผู้เสพก่อนส่งต่อ

๕) เครื่องมือที่จะจัดให้มีการส่งผู้เสพ ต่อไปยังสถานบำบัดที่เหมาะสมกับระดับการเสพ (แม้ไม่กำหนดเป็นกฎหมายโดยเฉพาะ แต่กรอบความคิดในการมองผู้เสพเป็นปัจเจกบุคคล จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่จะต้องพิจารณาเรื่องสถานบำบัดที่เหมาะสมกับบุคคล) โดยจะต้องกำหนด จัดประเภทสถานบำบัด รักษาให้เหมาะสมกับผู้เสพ ทั้งประเภท จำนวน และคุณภาพ เช่น การพัฒนา CBTx การพัฒนามาตรฐาน การจัดหาสถานบำบัดสำหรับผู้ติดที่มีอาการเฉพาะ เป็นต้น

๖) เครื่องมือที่เป็นกลไก ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ซึ่งเป็นกลไกใหม่ที่สุดในการทำให้ผู้ติดและผ่านการบำบัด ไปสู่การพัฒนาแบบยั่งยืน สามารถกลับเข้าสู่สังคมได้ตามปกติ และเป็นสถานีต่อยอดที่สำคัญที่สุด ทำให้การแก้ไขปัญหายุติเป็นผู้เสพเป็นไปอย่างครบวงจร

๗) เครื่องมือที่เป็นอำนาจให้เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจทางกฎหมาย ในการจับกุมผู้เสพที่เข้าเงื่อนไขเฉพาะ เช่น ไม่สมัครใจบำบัด มีความผิดอื่น อยู่ระหว่างกระทำความผิด อาจก่อผลกระทบต่อสังคม/ชุมชน มีอาการทางจิต ฯลฯ ซึ่งอาจแตกต่างกว่าเดิม ที่ไม่ได้ระบุเงื่อนไขใด ๆ ไว้

๘) เครื่องมือที่ให้อำนาจศาลในการดำเนินการต่อผู้เสพที่ถูกจับกุม ซึ่งเป็นกลไกใหม่ที่เข้ามาแทนที่ระบบบังคับบำบัดเดิม และให้ศาลเน้นการช่วยเหลือมากกว่าการลงโทษจำคุก โดยกำหนดวิธีการปฏิบัติต่อเนื่อง ได้แก่ การคุมประพฤติ การส่งเข้าบำบัด และการใช้วิธีความปลอดภัย และใช้การตัดสินแบบลงโทษจำคุกเป็นวิธีสุดท้าย

๙) เครื่องมือในการใช้มาตรการทางเลือกใหม่ ที่เปิดกว้างมากกว่าเดิมให้เป็นทางออกอย่างเหมาะสมสำหรับผู้เสพยา ได้แก่ การลดอันตรายจากยาเสพติด หรือ Harm reduction การใช้ช่องทางเบี่ยงเบนคดีจากฐานความผิด การลดทอนความเป็นอาชญากรรม ซึ่งสามารถทำให้ผู้เสพมีทางเลือกที่เหมาะสม ไม่ต้องถูกดำเนินคดีและถูกคุมขังจนเกินฐานความผิด

๑๐) เครื่องมือในการกำหนดให้การเสพยาเสพติดบางชนิด เป็นสิ่งถูกกฎหมาย ไม่มี ความผิด เช่น การเสพกัญชาเป็นอาหาร เป็นต้น ทำให้ลดการกระทำความผิดยาเสพติดให้น้อยลงในประเภทดังกล่าว รวมทั้งการกำหนดให้สามารถใช้อย่างถูกต้อง เพื่อการรักษาทางการแพทย์ การอุตสาหกรรม การค้าต่าง ๆ เช่น การใช้กัญชา กัญชง เป็นต้น

ทั้ง ๑๐ ประการข้างต้นนี้ ถือเป็นเครื่องมือที่เป็นอำนาจ กลไก การปฏิบัติต่อผู้เสพ ที่กำหนดขึ้นตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ซึ่งถ้าหากมีการใช้อย่างถูกต้อง เหมาะสม ตรงกับสภาพปัญหา ก็จะส่งผลต่อประสิทธิภาพการแก้ไขปัญหายุติผู้เสพยาเสพติดอย่างมาก

๑.๒ กลุ่มเป้าหมายที่ ๒ ต่อเครือข่าย/กลุ่มการค้า ในประมวลกฎหมายยาเสพติดได้เน้นความสำคัญไปที่เครือข่ายการค้ายาเสพติดต่าง ๆ โดยจำแนกบทบาท พฤติการณ์อย่างชัดเจน และใช้เป็นกรอบการตัดสินลงโทษการกระทำความผิดตามพฤติการณ์ โดยจำแนกออกเป็น ๓ สถานะหรือกลุ่ม ได้แก่

๑.๒.๑ การจำแนกประเภทของผู้ค้ายาเสพติด โดยมีการกำหนดเป็น ๓ ลักษณะ ดังนี้

๑) จำแนกตามฐานความผิดของการจับกุม โดยแบ่งเป็น ๕ ฐานความผิด ได้แก่ ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย ครอบครอง รวมทั้งสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือ

๒) จำแนกตามบทบาทในกลุ่ม ได้แก่ องค์กรอาชญากรรม หัวหน้า ผู้บงการในเครือข่าย ผู้ประสานงาน ผู้จัดการกลุ่ม ฯลฯ

๓) จำแนกตามพฤติการณ์อีก ๖ พฤติการณ์ ได้แก่ มีพฤติการณ์ด้านการค้า กระจายยา ในกลุ่มประชาชน จำหน่ายให้เด็กต่ำกว่า ๑๘ ปี จำหน่ายในสถานศึกษา ใช้กำลังประทุษร้ายบังคับขู่เข็ญ กระทำโดยมีอาวุธ ทำให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยของประชาชน

การจำแนกสถานะและพฤติการณ์เหล่านี้ ก็เพื่อกำหนดบทลงโทษที่มากขึ้นตามฐานความผิดที่เพิ่มขึ้น

๑.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาค้า เครือข่ายการค้า โดยมีเครื่องมือหรือการให้อำนาจ ในด้านการปราบปรามผู้ค้า มี ๔ เครื่องมือสำคัญ ได้แก่

๑) เครื่องมือเพื่อการปราบปรามเครือข่าย นายทุน ผู้บงการ ผู้จัดการ ผู้มีพฤติการณ์ ร้ายแรง ฯลฯ โดยมีการกำหนดการเพิ่มโทษมากขึ้นตามฐานความผิดที่ปรากฏตามพฤติการณ์

๒) เครื่องมือที่ให้อำนาจในการดำเนินการด้านทรัพย์สินเพื่อตัดวงจรทางการเงิน โดยไม่ผูก กับคดีอาญา ทำให้มีอำนาจกว้างขึ้น

๓) เครื่องมือที่ให้อำนาจในการตรวจสอบและยึดอายัดและริบทรัพย์สินตามมูลค่า ซึ่งถือ เป็นการขยายอำนาจการริบทรัพย์สินที่กว้างขึ้น

๔) เครื่องมือที่ให้อำนาจกับเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. มากขึ้นกว่าเดิม ทั้งการจับกุมคดียาเสพติด และการดำเนินการทางด้านทรัพย์สินคดียาเสพติด

๑.๓ กลุ่มเป้าหมายที่ ๓ ต่อนโยบายด้วยยาเสพติดและพื้นที่ โดยมีการกำหนด ดังนี้

๑.๓.๑ การจำแนกกลุ่มเป้าหมาย ๒ ลักษณะ

ลักษณะที่ ๑ สถานะด้วยยาเสพติดว่าจะกำหนดเป็นสถานะใด ทั้งที่เป็นสถานะ/ประเภท ยาเสพติด และวัตถุออกฤทธิ์ หรือพ้นจากสถานะยาเสพติดก็ได้

ลักษณะที่ ๒ สถานะของพื้นที่ โดยในประมวลกฎหมายยาเสพติด ได้จำแนกพื้นที่ออกเป็น ๓ สถานะ ได้แก่

๑) พื้นที่ หรือกลุ่มพื้นที่ที่จะต้องกำหนดสถานะปัญหายาเสพติด ที่จะต้องกำหนดประจำปี

๒) พื้นที่ที่มีความจำเป็นเร่งด่วนเพื่อการบูรณาการแก้ไขปัญหายาแบบมีการบริหารจัดการ

๓) พื้นที่ที่กำหนดให้ใช้ตามมาตรา ๕๕

๑.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการแก้ไขปัญหายา เพื่อกำหนดสถานะด้วยยาและพื้นที่ โดยมีเครื่องมือ ทางกฎหมายสำคัญ ๓ เครื่องมือ ดังนี้

๑) อำนาจทางกฎหมายที่สามารถกำหนดสถานะของด้วยยาเสพติดได้ ว่าควรอยู่สถานะใด ประเภทใด เพราะสถานะของด้วยยาเสพติดที่กำหนด จะส่งผลต่อแนวปฏิบัติต่อด่วนั้น ๆ ว่าควรจะเป็น อย่างไร

๒) เครื่องมือที่เป็นอำนาจในการประกาศพื้นที่ปัญหาที่มีความรุนแรง และจัดสรร ทรัพยากร บุคคล งบประมาณเป็นการพิเศษ ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ตามหลักการจัดกลไกแก้ไขปัญหายา พิเศษแบบเดียวกับ สหรัฐอเมริกาที่จัดกลไกแก้ไขปัญหายาในพื้นที่การค้ำรุนแรง

๓) เครื่องมือที่ให้อำนาจในการศึกษา วิจัย ลดอันตรายจากยาเสพติด และการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในการผลิต ปลูก ครอบครอง เสพ ซึ่งยาเสพติดในพื้นที่ดำเนินการ โดยไม่ถือเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย โดยประกาศเป็นพระราชกฤษฎีกา

ทั้ง ๓ กลุ่มเป้าหมายดำเนินการ ๑๗ เครื่องมือ ที่ใช้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามกรอบของประมวลกฎหมายยาเสพติด จะต้องเป็นสิ่งที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำเครื่องมือและอำนาจและกลไกเหล่านี้ มาสู่การใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในกรอบใหม่ในระดับต่าง ๆ ประเด็นที่สำคัญ ก็คือจะนำไปใช้ได้อย่างไร เพื่อให้เกิดผลสูงสุดในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของชาติ

๒. การนำ ๑๗ เครื่องมือที่กำหนดในประมวลกฎหมายยาเสพติดไปขับเคลื่อนเพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในกรอบความคิดใหม่

กรอบความคิดใหม่และเจตนารมณ์ ของประมวลกฎหมายยาเสพติด ทำให้เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ และแนวทางปฏิบัติหลายอย่างต้องปรับเปลี่ยนไปจากเดิม ดังนั้น การนำประมวลกฎหมายยาเสพติดไปขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ จึงมีสาระสำคัญที่ควรเป็นหลักพิจารณา มีดังต่อไปนี้

๒.๑ หลักการสำคัญในการนำไปใช้ที่ควรยึดเป็นกรอบความคิด คือ

๒.๑.๑ หลักการจำแนก ประมวลกฎหมายยาเสพติดให้ความสำคัญในการจำแนกประเภทหรือระดับเป็นอย่างมาก เพราะประเภทที่ต่างกัน หมายถึง การแก้ไขปัญหาย่อมต่างกัน ไม่ใช่ลักษณะเหมารวมที่สำคัญ ได้แก่ การจำแนกประเภทผู้เสพ จำแนกประเภทผู้ค้า จำแนกประเภทตัวยาและจำแนกประเภทพื้นที่

๒.๑.๒ หลักการบูรณาการ การแก้ไขปัญหากลุ่มประเภทต่าง ๆ ตามกรอบความคิดใหม่ที่กำหนดขึ้น จะต้องใช้หลายมาตรการ หลายแนวทางและหลายหน่วยงานร่วมกัน จึงจะประสบความสำเร็จ ดังนั้น การบูรณาการสิ่งเหล่านี้ จึงเป็นสิ่งที่จำเป็น

๒.๑.๓ หลักการแก้ไขปัญหาย่างยืดหยุ่น หลักการแก้ไขปัญหายาเสพติดของโลกปัจจุบัน ไม่ได้ทำให้ยาเสพติดหมดไป แต่ต้องการทำให้ปัญหายาเสพติดไม่ส่งผลกระทบต่อสังคมส่วนรวม และสามารถใช้ประโยชน์ได้ตามที่เป็นจริง ซึ่งแตกต่างจากหลักการเดิมอย่างมาก

ทั้ง ๓ หลักการนี้ เป็นสิ่งที่ต้องตระหนักเป็นอย่างยิ่ง เมื่อนำประมวลกฎหมายยาเสพติดมาใช้สู่การปฏิบัติ

๒.๒ การจำแนกประเภทกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ โดยสามารถจำแนกประเภทและกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ เพื่อนำประมวลกฎหมายยาเสพติดไปใช้ในแต่ละกลุ่ม มีแนวทาง ดังนี้

๒.๒.๑ การกำหนดจุดมุ่งหมายสำคัญ (GOAL) ได้แก่

๑) ลดผลกระทบของสังคม ชุมชนจากปัญหายาเสพติด

๒) กำหนดนโยบายต่อตัวยาเสพติดและผู้เสพอย่างเหมาะสม เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายในข้อ ๑) ตามกรอบความคิดใหม่

๒.๒.๒ การกำหนดกลุ่มเป้าหมายผู้เสพ โดยแยกประเภทเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดเป้าหมาย
ดำเนินการ ได้แก่

๑) การกำหนดประเภทผู้เสพตามอาการและผลกระทบ ได้แก่ ผู้เสพ ผู้ติด ผู้ติดที่มีอาการ
ทางจิต ผู้เสพ/ติดที่ส่งผลกระทบต่อสังคม ชุมชน

๒) การกำหนดประเภทตามการเข้าสู่ระบบ ได้แก่ ผู้เสพที่สมัครใจเข้าบำบัด ผู้เสพ
ที่ถูกเจ้าหน้าที่ตรวจพบและเข้าบำบัด ผู้เสพที่ถูกจับกุมและเข้าสู่การบำบัดโดยศาล

๓) การกำหนดผู้เสพตามฐานความผิดอื่น ได้แก่ ผู้เสพที่กระทำความผิดฐานอื่น ผู้เสพที่อยู่
ระหว่างการกระทำความผิด

๔) การกำหนดการดำเนินการต่อผู้เสพต่อเนื่อง ได้แก่ ผู้เสพที่ได้รับการช่วยเหลือจากศูนย์
ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ผู้เสพที่ถูกดำเนินการในวิธีการต่าง ๆ ตามการตัดสินใจของศาล

การจำแนกผู้เสพตามประมวลกฎหมายยาเสพติดดังกล่าว เพื่อประโยชน์ในการกำหนด
ทิศทาง เป้าหมาย จุดเน้น แนวทาง ที่จะดำเนินการอย่างไร จะส่งเสริมและพัฒนาในจุดใด เป็นต้น

๒.๒.๓ การกำหนดกลุ่มเป้าหมายผู้ค้า ประมวลกฎหมายยาเสพติดให้ความสำคัญในการดำเนินการ
ต่อผู้ค้า เครือข่าย ผู้มีพฤติการณ์สำคัญ จึงมีการเพิ่มโทษตามฐานความผิดตามความร้ายแรงเป็นหลัก ดังนั้น
จึงมีการกำหนดเป้าหมาย จัดกลุ่มตามประเภทได้ ดังนี้

๑) ผู้กระทำความผิดตามฐานความผิดร้ายแรงยาเสพติด ๕ ฐาน ได้แก่ ผลิต นำเข้า ส่งออก
จำหน่าย และครอบครองที่ต้องระบุพฤติการณ์ให้ชัดเจน (ไม่รวมข้อหาเสพ) รวมทั้งสคบ สนับสนุน ช่วยเหลือ

๒) ความผิดเกี่ยวกับการเป็น องค์กรอาชญากรรม หัวหน้า ผู้บงการในเครือข่าย ผู้จัดการกลุ่ม

๓) ความผิดที่กำหนดให้มีอัตราโทษเพิ่มเติม ได้แก่ ทำเพื่อการค้า ทำเพื่อกระจายในกลุ่ม
ประชาชน จำหน่ายให้เด็กต่ำกว่า ๑๘ ปี จำหน่ายในสถานศึกษา ใช้กำลังประทุษร้ายบังคับขู่เข็ญ กระทำโดยมี
อาวุธ ทำให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยของประชาชน

การจำแนกบทบาท พฤติการณ์ดังกล่าว เป็นพฤติกรรมของปัจเจกบุคคลที่จะนำไปสู่
การลงโทษที่มีอัตราโทษที่แตกต่างกันตามความหนักเบาของพฤติการณ์

๒.๒.๔ การกำหนดกลุ่มเป้าหมายในระดับพื้นที่ ซึ่งมีระบุในประมวลกฎหมายยาเสพติด ได้แก่

๑) พื้นที่ที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องจัดระบบบริหารจัดการเป็นพิเศษ เพื่อการแก้ไขปัญห

๒) พื้นที่ที่ใช้ตามมาตรา ๕๕ คือ การศึกษา วิจัย ลดทอนอันตราย หรือแก้ไขปัญหามี
ประกาศพระราชกฤษฎีการองรับ ซึ่งถือเป็นพื้นที่เฉพาะ

๓) พื้นที่หรือกลุ่มพื้นที่ที่ต้องกำหนดสถานะปัญหายาเสพติด ที่ต้องกำหนดประจำปี

ทั้ง ๔ กลุ่มประเภทเป้าหมายนี้ คือ กลุ่มเป้าหมายที่จะต้องดำเนินการตามประมวลกฎหมายยาเสพติด
โดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ ที่กำหนดไว้

๒.๓ แนวทางการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในการดำเนินการต่อกลุ่มเป้าหมาย เมื่อนำหลักการของประมวลกฎหมายยาเสพติดมาใช้ดำเนินการต่อกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ จะต้องมีหน่วยงาน และการดำเนินการตามกรอบที่ควรปฏิบัติ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๒.๓.๑ แนวทางการดำเนินการต่อกลุ่มผู้ค้า เครือข่ายการค้า

๑) การพิสูจน์ทราบบุคคล เพื่อจำแนกบทบาทและพฤติกรรมว่าเป็นอย่างไร มีบทบาทอย่างไร ในกระบวนการค้ายาเสพติด เป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นลำดับแรก เพื่อสามารถดำเนินการได้ตามประมวลกฎหมายยาเสพติดที่กำหนดไว้

๒) การจำแนกบทบาท พฤติกรรมที่สำคัญ ได้แก่ การพิสูจน์ว่า มีบทบาทเป็น แรงงาน/มือขนอยู่ในองค์กรอาชญากรรม ผู้จัดการกลุ่ม ผู้บงการ มีพฤติกรรมกระทำความผิดร้ายแรง ยาเสพติดตามลักษณะต่าง ๆ ๖ ลักษณะ

๓) มีระบบ แนวทางการดำเนินการ เพื่อพิสูจน์บทบาทของบุคคล ว่ามีบทบาท พฤติกรรมอย่างไร ได้แก่

(๑) ฝ่ายปฏิบัติการสืบสวนและปราบปรามยาเสพติดต้องปรับภารกิจเพิ่มงานการข่าว การสืบสวนพิสูจน์ทราบบทบาทและสถานะบุคคลให้ชัดเจน

(๒) ต้องเพิ่มระบบงานการข่าว การรวบรวมพยานหลักฐาน การแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างกัน การเขียนรายงานข่าวสาร การสร้างระบบจัดเก็บการข่าวอย่างบูรณาการกัน การสนับสนุนข่าวสารซึ่งกันและกัน ฯลฯ สร้างระบบสนับสนุนในด้านการข่าวเพื่อพิสูจน์บทบาทและพฤติกรรม

๔) ใช้เครื่องมือที่ได้จากประมวลกฎหมายยาเสพติด มาดำเนินการปราบปรามกลุ่มผู้ค้าได้แก่

(๑) เพิ่มการพิสูจน์ทราบบทบาท พฤติกรรมที่ชัดเจนให้มากขึ้น เพราะส่งผลต่อการลงโทษตามฐานความผิดที่มีมากขึ้น

(๒) พัฒนาแนวทางการสืบสวน จัดเก็บและรวบรวมพยานหลักฐานการกระทำความผิดตามบทบาทต่าง ๆ ต้องมีแนวทางชัดเจนว่า บทบาท พฤติกรรมใด ควรรวบรวมพยานหลักฐานประเภทใด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พยานหลักฐานที่สามารถเชื่อมโยงให้เห็นถึงเครือข่าย

๕) ให้ความสำคัญในการสืบสวน รวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการเงิน การสืบสวนทรัพย์สินตามมูลค่า ฯลฯ

๖) การจัดระบบรวบรวมข้อมูล พยานหลักฐานระหว่างหน่วยปราบปรามยาเสพติด ทั้งในระดับพื้นที่ ภาค และประเทศ จะเป็นภารกิจสำคัญที่จะทำให้เกิดความร่วมมือในการประสานข้อมูลพยานหลักฐานต่าง ๆ ของหน่วยปราบปรามต่าง ๆ ซึ่งจะเกิดผลดีในการประสานงานในด้านข้อมูลได้มากยิ่งขึ้นในแต่ละระดับ

๗) การพิจารณาปรับเป้าหมาย ตัวชี้วัดในด้านปราบปรามและบังคับใช้กฎหมายให้สอดคล้องกับหลักประมวลกฎหมายยาเสพติด เช่น

(๑) การกำหนดเป้าหมายรายสำคัญ ตามฐานความผิดใหม่ในแต่ละประเภท

(๒) การกำหนดเป้าหมายการปราบปรามที่เป็นเครือข่ายการค้า องค์กรอาชญากรรม และมีบทบาทสำคัญในกลุ่ม

ฯลฯ

๒.๓.๒ แนวทางการดำเนินการต่อผู้เสพตามกรอบใหม่

๑) การจำแนกผู้เสพตามกลุ่มประเภทที่จะต้องดำเนินการ โดยจำแนกออกเป็น ๔ กลุ่มประเภท

(๑) ผู้เสพจำแนกตามอาการและการส่งผลกระทบต่อ

(๒) ผู้เสพที่จำแนกตามระบบที่เข้าสู่การบำบัด

(๓) ผู้เสพที่จำแนกตามฐานความผิดอื่น

(๔) ผู้เสพที่จำแนกตามการดำเนินการต่อเนื่อง

๒) การหาสาเหตุของการมีพฤติการณ์เสพยาเสพติดว่ามาจากสาเหตุใด ทั้งในด้านบุคคล ครอบครัว ชุมชน เงื่อนไขต่าง ๆ เพื่อหาข้อมูลปัจเจกบุคคลให้ชัดเจน ว่ามาจากเหตุใด ซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการแก้ไขปัญหามารอบใหม่

๓) มีระบบ แนวทางการหาข้อมูลเพื่อพิสูจน์ทราบระดับของการเสพและสาเหตุ เงื่อนไขของการเสพให้ถูกต้อง ก่อนจะแก้ไขปัญห โดยมีความตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายยาเสพติด ได้แก่

(๑) ผ่านบทบาทของศูนย์คัดกรอง เพื่อจำแนกระดับของการเสพติด

(๒) ผ่านบทบาทของสถานพยาบาล สถานบำบัดฯ เพื่อจะได้นำไปสู่การแก้ไขปัญหามารอบใหม่

(๓) ผ่านบทบาทของชุดจับกุม พนักงานสอบสวน และพนักงานคุมประพฤติเพื่อหาข้อมูลข้อเท็จจริง สาเหตุของปัญหา เพื่อให้ศาลได้เป็นข้อมูล พิจารณาได้อย่างถูกต้อง

๔) การใช้เครื่องมือในประมวลกฎหมายยาเสพติดมาแก้ไขปัญหามารอบใหม่ให้ถูกต้อง เหมาะสมกับเงื่อนไขของบุคคล โดย

(๑) เมื่อสามารถจำแนกระดับการเสพได้อย่างถูกต้อง ย่อมสามารถส่งต่อผู้เสพไปเข้าบำบัดได้อย่างถูกต้อง

(๒) การส่งเข้าบำบัดอย่างเหมาะสมตามอาการของผู้เสพ เช่น บางส่วนเหมาะสมกับระบบ CBTx บางส่วนเหมาะกับสถานพยาบาล บางส่วนเหมาะกับสถานบำบัดเฉพาะด้าน บางส่วนอาจต้องเข้าสถานบำบัดจิตเวช บางส่วนต้องเข้าระบบการลงโทษ บางส่วนเหมาะกับการใช้มาตรการ Harm reduction ฯลฯ

(๓) ภายหลังจากการบำบัด ในบางรายที่ต้องต่อยอดไปสู่การแก้ไขปัญหามารอบใหม่ก็สามารถให้ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมดำเนินการสนับสนุน ช่วยเหลือ สงเคราะห์ได้ตามความเหมาะสมตามเงื่อนไขของแต่ละบุคคล

๕) บทบาทของการติดตามได้เพิ่มความสำคัญมากขึ้น ทั้งภาคที่ติดตาม และเครื่องมือการติดตาม โดย

(๑) สามารถขยายบทบาทการติดตามโดยกลุ่ม องค์กร อาสาสมัคร ชุมชน ครอบครัว ได้มากขึ้น

(๒) ขยายประเด็นการติดตาม นอกจากเกี่ยวกับ การเลิกใช้ยาแล้ว ยังมีการติดตามความช่วยเหลือ และสำหรับติดตามกลุ่มที่อาจส่งผลกระทบต่อ หรือที่ใช้มาตรการทางเลือกใหม่อีกด้วย

๒.๓.๓ แนวทางการดำเนินการต่อกลุ่มพื้นที่เป้าหมายประเภทต่าง ๆ การกำหนดลักษณะของกลุ่มพื้นที่ ๓ กลุ่มเป้าหมาย ทำให้แนวทางการดำเนินการย่อมมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน ดังนี้

๑) พื้นที่ที่มีความจำเป็นเร่งด่วน มีแนวทาง ดังนี้

(๑) ชี้สถานะว่ามีพื้นที่หรือกลุ่มพื้นที่ใดที่ยังมีปัญหามาก ต้องการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ซึ่งถือเป็นพื้นที่เฉพาะ

(๒) จัดทำมาตรการ แก้ไขปัญหาในพื้นที่นั้น ๆ ให้ชัดเจน ครอบคลุมปัญหา รวมทั้งระบบบริหารจัดการแบบพิเศษ ที่จำเป็นต้องใช้ พร้อมทั้งกำหนดกลไก บุคคล ทรัพยากร ระยะเวลาดำเนินการ

(๓) นำเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ส. ให้ความเห็นชอบและดำเนินการตามมาตรการที่เสนอ

๒) พื้นที่ที่ใช้ตามมาตรา ๕๕ โดยกำหนดออกมาเป็น ๓ ประเภท ซึ่งถือเป็นพื้นที่ที่ต้องกำหนดเป็นการเฉพาะ ได้แก่

ประเภทที่ ๑ พื้นที่ใดที่จะทำการศึกษาริวิจัย เพื่อจะนำไปสู่การกำหนดนโยบายทั้งในด้าน การผลิต การปลูก การครอบครอง การเสพ และการกำหนดสถานะของตัวยาเสพติดใหม่

ประเภทที่ ๒ พื้นที่ใดที่จะใช้มาตรการเพื่อลดอันตรายจากยาเสพติด

ประเภทที่ ๓ พื้นที่ที่จะป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

โดยทั้ง ๓ พื้นที่นี้ หากจะดำเนินการต้องเป็นพระราชกฤษฎีกา และมีมาตรการต่าง ๆ ชัดเจน

๓) พื้นที่ที่จะต้องกำหนดสถานะยาเสพติดประจำปี โดยในประมวลกฎหมายยาเสพติด ไม่ได้ชี้ไว้ชัด แต่น่าจะมีแนวทาง ดังนี้

(๑) เป็นพื้นที่ที่ควรชี้สถานะของปัญหายาเสพติดทั่วประเทศ เนื่องจากเพื่อใช้ในการแก้ไข ปัญหาเป็นภาพรวม จึงต้องการชี้สถานะพื้นที่ให้ชัดเจน ก่อนการแก้ไขปัญหา

(๒) การชี้สถานะพื้นที่นี้ ให้มีการดำเนินการเป็นรายปี และกำหนดโดยคณะกรรมการ ป.ป.ส. เท่ากับว่า ข้อมูลที่กำหนดสถานะของปัญหายาเสพติดดังกล่าว ย่อมมีผลต่อการนำไปแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศในแต่ละปี

ดังนั้น สำนักงาน ป.ป.ส. จึงต้องกำหนดระบบการปฏิบัติที่ประจำ เพื่อให้การกำหนดสถานะของพื้นที่ปัญหายาเสพติด เป็นระบบที่เชื่อถือได้ มีความถูกต้อง สามารถใช้เพื่อการแก้ไขปัญหามีกระบวนการ ระยะเวลาที่เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ ประเด็นที่สำคัญ ก็คือ นำเครื่องมือที่กำหนดในประมวลกฎหมายยาเสพติดนี้ไปใช้แก้ไขปัญหายาเสพติดในแต่ละสถานะของพื้นที่อย่างเหมาะสมกับกรอบความคิดใหม่

ส่วนที่ ๕

การใช้เครื่องมือในประมวลกฎหมายยาเสพติด เพื่อบูรณาการแก้ไขปัญหายาในพื้นที่จังหวัด : จุดศูนย์กลางของปัญหา

การนำประมวลกฎหมายยาเสพติดมาใช้แก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่ของจังหวัด หากสามารถดำเนินการได้อย่างทั่วถึง จะส่งผลต่อการลดระดับปัญหายาเสพติดในประเทศไทยเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ เพราะจังหวัด คือหน่วยการบริหารการปกครองที่สำคัญของประเทศ หากสามารถบูรณาการและใช้เครื่องมือในประมวลกฎหมายยาเสพติดในพื้นที่จังหวัด ย่อมจะส่งผลต่อสถานการณ์ในภาพรวม ด้วยเหตุนี้ เมื่อประมวลกฎหมายยาเสพติดสามารถบังคับใช้ได้ การวางรากฐานการแก้ไขปัญหายาเสพติดในกรอบใหม่ จึงเป็นภารกิจที่สำคัญและจำเป็นมากที่สุด ในทางตรงกันข้าม หากจังหวัดยังไม่ได้ดำเนินการตามประมวลกฎหมายยาเสพติดอย่างเต็มที่ ก็จะเป็นการยากที่จะลดระดับปัญหายาเสพติดของประเทศลงได้

จังหวัด จึงเป็นจุดศูนย์กลางของการแก้ไขปัญหายาเสพติดในกรอบใหม่อย่างแท้จริง ที่ทุกระดับ ควรจะต้องจัดเป็นความสำคัญในอันดับต้น

๑. กรอบและหลักการสำคัญ ๕ กรอบหลัก ดังนี้

๑.๑ หลัก : จังหวัดจะต้องยึด ๓ กลุ่มประเภทเป้าหมาย และ ๑๗ เครื่องมือในประมวลกฎหมายยาเสพติด เป็นสำคัญ ที่จะต้องจัดให้มีขึ้นตามบริบทของจังหวัด

๑.๒ เจ้าภาพ : จังหวัดเป็นเจ้าภาพและเป็นเจ้าของปัญหาในการนำประมวลกฎหมายยาเสพติดมาใช้ในจังหวัด โดยสามารถคิด ประยุกต์ นำมาใช้ด้วยความคิดของจังหวัดเป็นสำคัญ

๑.๓ กลไก : จังหวัดใช้กลไกการบริหารงานยาเสพติดในจังหวัดเป็นกลไกและโครงสร้างหลักในการแก้ไขปัญหายาเสพติดทุกระดับ หากจะมีกลไกอื่นเกิดขึ้นจากข้อกำหนดของอนุบัญญัติหรือกฎหมายลำดับรอง ให้ใช้การบูรณาการ เชื่อมโยงกันให้ได้มากที่สุด

๑.๔ การบูรณาการ : ใช้หลักการบูรณาการกลไก บูรณาการพื้นที่ บูรณาการหน่วยงาน ภายใต้แผนงาน โครงการร่วมกัน

๑.๕ การจำแนก : ยึดหลักการจำแนกผู้เสพ จำแนกผู้ค้า จำแนกพื้นที่ จำแนกตัวยา เพื่อสามารถแก้ไขปัญหายาได้อย่างตรงเป้าหมายตามหลักของประมวลกฎหมายยาเสพติด

๒. แนวทางการนำประมวลกฎหมายยาเสพติดมาใช้ในจังหวัดภายใต้หลักการจังหวัดเป็นเจ้าของปัญหา ซึ่งจะเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะหยั่งรากกรอบความคิดใหม่ไปสู่การปฏิบัติอย่างกว้างขวาง โดยมีแนวทางและขั้นตอนที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

๒.๑ การสร้างกรอบความคิด ความเข้าใจร่วมกันของจังหวัดเพื่อการจัดทำแผนสร้างความพร้อมที่เหมาะสม ซึ่งเป็นประเด็นที่สำคัญที่สุด ที่ต้องทำให้จังหวัดต้องเข้าใจในกรอบของประมวลกฎหมายยาเสพติดให้มากที่สุด โดย

๒.๑.๑ ประชุม ชี้แจง อบรมในรูปแบบที่เหมาะสมกับบุคลากรในจังหวัดที่เป็นหน่วยเกี่ยวข้อง โดยตรงเป็นลำดับแรก เพื่อให้เข้าใจประมวลกฎหมายยาเสพติด และอนุบัญญัติที่สำคัญ

๒.๑.๒ สัมมนา ระดมสมอง ประชุมปฏิบัติการต่าง ๆ เพื่อนำประมวลกฎหมายยาเสพติดมาใช้ ในจังหวัด โดยให้ความสำคัญกับการประยุกต์ การนำไปใช้ กิจกรรมที่จะดำเนินการ ฯลฯ ตามบริบทของจังหวัด ภายใต้หลักการที่กำหนดโดยกฎหมายระดับต่าง ๆ เป็นกรอบ

เมื่อเข้าใจในกรอบความคิด เนื้อหา ที่จะดำเนินการแล้ว จึงจะมองภาพการขับเคลื่อนการนำ ประมวลกฎหมายยาเสพติดสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง

๒.๑.๓ จังหวัดเป็นเจ้าภาพจัดทำ แผนปฏิบัติการสร้างความพร้อมการสร้างเครื่องมือในประมวล กฎหมายยาเสพติดในพื้นที่จังหวัดในปี ๒๕๖๕ โดยเป็นแผนที่จังหวัดในฐานะเจ้าภาพ ได้วางแผนของตนเองว่า จะต้องจัดทำให้มีขึ้น เพื่อนำประมวลกฎหมายยาเสพติดไปใช้ในจังหวัด

๒.๒ จัดกลไกอำนวยการ ประสานงานในจังหวัด ให้เป็นกลไกอำนวยการการนำประมวลกฎหมาย ยาเสพติดสู่การปฏิบัติในจังหวัด ตามหลักการที่ได้เสนอไปแล้ว ได้แก่

๒.๒.๑ ศอ.ปส.จ. เป็นกลไกการอำนวยการ บูรณาการ ประสานงานการขับเคลื่อนการนำประมวล กฎหมายยาเสพติดไปใช้ในจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะ ผอ.ศอ.ปส.จ. รับผิดชอบหลัก

๒.๒.๒ จัดให้มีคณะทำงานชุดเล็กจากหน่วยที่มีบทบาทสำคัญในประมวลกฎหมายยาเสพติด เพื่อทำหน้าที่ Monitor ในจังหวัด

๒.๒.๓ กลไกใดที่จะต้องจัดตั้งขึ้นในจังหวัดตามอนุบัญญัติที่กำหนด ให้พิจารณาความเชื่อมกัน ของระบบกับกลไกด้านยาเสพติดในจังหวัด เพื่อสร้างเอกภาพการปฏิบัติงาน

๒.๓ การสร้างความพร้อมให้กับ ๑๗ เครื่องมือในประมวลกฎหมายยาเสพติดมาใช้ในพื้นที่จังหวัด ซึ่งเป็นสิ่งที่จังหวัด หรืออาจร่วมกับหน่วยงานส่วนกลาง จัดให้มีเครื่องมือเพื่อการปฏิบัติการตามกรอบของ ประมวลกฎหมายยาเสพติด ดังนี้

๒.๓.๑ เครื่องมือที่เป็นกลไกหรือบุคคลหรือชุดปฏิบัติการในจังหวัดที่มีบทบาท อำนาจตาม ประมวลกฎหมายยาเสพติด ได้แก่

๑) ชุดปฏิบัติการปราบปรามยาเสพติดระดับต่าง ๆ รวมถึง ชุดสืบสวนขยายผล (หากมี) เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง รวมทั้งพนักงานสอบสวนคดียาเสพติด

๒) เจ้าพนักงาน ป.ป.ส.

๓) พนักงานอัยการที่รับผิดชอบคดียาเสพติด

๔) ศาลที่พิจารณาคดียาเสพติด

๕) กลไกศูนย์คัดกรองยาเสพติด

๖) กลไกศูนย์พักคอย (อาจมี)

๗) สถานพยาบาล สถานบำบัดรองรับผู้เสพตามอาการ

๘) ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม

๙) พนักงานคุมประพฤติ

๑๐) กลไกที่ดำเนินการตามวิธีเพื่อความปลอดภัย

๑๑) กลไก หรือบุคคล ที่มีบทบาทในด้านการติดตามผู้ที่ผ่านการบำบัดในกรอบคิดใหม่

๑๒) กลไกที่มีบทบาทในการสนับสนุน ความช่วยเหลือ และสงเคราะห์ต่าง ๆ

๑๓) กลไกที่ดำเนินการมาตรการทางเลือกใหม่ เช่น Harm reduction ฯลฯ

๒.๓.๒ เครื่องมือที่เป็นระบบหรืออำนาจที่จะดำเนินการให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ซึ่งเป็นระบบปฏิบัติการที่สำคัญ ได้แก่

๑) ระบบการสืบสวน การข่าวเพื่อมุ่งต่อเครือข่ายการค้าและทรัพย์สินแบบบูรณาการตามกรอบประมวลกฎหมายยาเสพติด

๒) ระบบการจำแนกสถานะบุคคล ทั้งผู้ค้าและผู้เสพ และพื้นที่ เพื่อการแก้ไขปัญหาคัดกรอง ที่ถูกต้อง เหมาะสมในจังหวัด

๓) ระบบดำเนินการต่อผู้เสพอย่างบูรณาการครบวงจร ตั้งแต่การนำผู้เสพเข้าบำบัด การคัดกรอง การส่งต่อสถานบำบัดตามเหมาะสมกับอาการ การฟื้นฟูทางสังคม และติดตามช่วยเหลือ

๔) ระบบบำบัดโดยศาลและกระบวนการภายหลังการตัดสินของศาล

๕) ระบบการดำเนินการตามมาตรการทางเลือกใหม่ในจังหวัด

๖) ระบบการดำเนินการเพื่อใช้ประโยชน์จากยาเสพติดในด้านต่าง ๆ และกระบวนการกำกับ ควบคุม

๒.๔ แนวทางการบูรณาการในระดับอำเภอ

๒.๔.๑ ให้อำเภอในฐานะ ศป.ปส.อ. เป็นเจ้าภาพการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามกรอบประมวลกฎหมายยาเสพติดในระดับอำเภอ ทำหน้าที่บูรณาการ ประสานงานในระดับอำเภอ

๒.๔.๒ บูรณาการกลไก เครื่องมือ การแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับอำเภอ เช่น ชุดสืบสวนปราบปราม ศูนย์คัดกรอง สถานบำบัดทุกประเภทภายในอำเภอ ชุดปฏิบัติการยาเสพติด ทั้งภายในและภายนอกที่ปฏิบัติงานในอำเภอ ฯลฯ เพื่อให้เป็นกลไกบูรณาการแก้ไขปัญหายาเสพติดในกรอบของประมวลกฎหมายยาเสพติด

๒.๔.๓ ดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดในกรอบใหม่ที่สำคัญ ได้แก่

๑) การจำแนกประเภทผู้เสพ ผู้ค้า และพื้นที่ที่มีอยู่ในอำเภอ

๒) การจัดตั้งกลไก เครื่องมือแก้ไขปัญหายาเสพติดในกรอบของประมวลกฎหมายยาเสพติด

๓) การแก้ไขปัญหายู้อุเสพ ผู้ค้า แยกตามประเภทและมาตรการที่เหมาะสมในแต่ละปัจเจกบุคคล ทั้งกระบวนการ

ฯลฯ

ฯลฯ

๒.๕ แนวทางการบูรณาการในระดับตำบล

๒.๕.๑ ให้ความสำคัญในการบูรณาการแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับตำบล ซึ่งเป็นหน่วยการปกครองที่ครอบคลุมมากกว่าระดับหมู่บ้าน/ชุมชน

๒.๕.๒ จัดกลไกบูรณาการในระดับตำบลปฏิบัติการ ประกอบด้วย ผู้แทนอำเภอ หน่วยงานปฏิบัติการในตำบล เช่น กำนัน นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รพ.สต. ศูนย์คัดกรองที่มีในตำบล ผู้รับผิดชอบ CBTx ตำรวจในพื้นที่ตำบล ผู้นำชุมชนแกนนำด้านยาเสพติดและอื่น ๆ เช่น ครู ชุมปฏิบัติการ หน่วยต่าง ๆ นอกพื้นที่ที่มาปฏิบัติงานในตำบล ฯลฯ เป็นกลไกประสาน บูรณาการในพื้นที่

๒.๕.๓ นำประมวลกฎหมายยาเสพติดและเครื่องมือที่จะมีขึ้น มาแก้ไขปัญหายาเสพติดในตำบล ปฏิบัติการ โดยมีการจำแนกบุคคลและพื้นที่ตามกรอบความคิดใหม่

๓. การจัดให้มี sandbox ในประมวลกฎหมายยาเสพติดในจังหวัด

ประมวลกฎหมายยาเสพติดเป็นเรื่องใหม่ ทั้งกรอบความคิด กลไก โครงสร้าง เครื่องมือ ระบบปฏิบัติการ จึงไม่ใช่เป็นสิ่งที่จะสามารถขยายไปสู่การดำเนินการได้พร้อมกันได้ทั่วประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะจะต้องมีการเตรียมการ เตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างตัวแบบตัวอย่างให้เป็นบทเรียน เพื่อให้เกิดการสรุปผลข้อดี ข้อเสีย ปัญหา อุปสรรค เพื่อจะมีทิศทางขยายตัวทั่วประเทศอย่างเป็นระบบ ซึ่งในปัจจุบัน เรียกกันว่า sandbox จึงมีข้อเสนอแนะเพื่อพิจารณา ดังนี้

๓.๑ การหาตัวแบบกลไกต่าง ๆ กลไกใหม่ที่เป็นเครื่องมือในประมวลกฎหมายยาเสพติด ควรกำหนดให้จำนวนหนึ่ง เป็นกลไกพัฒนาตัวแบบ เช่น

๓.๑.๑ กลไกศูนย์คัดกรอง

๓.๑.๒ ระบบการส่งต่อผู้เสพยาอย่างสอดคล้องกับอาการ

๓.๑.๓ กลไกศูนย์พักคอย (หากมี)

๓.๑.๔ กลไกศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม

๓.๑.๕ กลไกการบำบัดโดยศาล

๓.๑.๖ ตัวแบบการช่วยเหลือ พื้นฟูผู้เสพ

๓.๑.๗ ระบบการสืบสวน ปราบปรามขยายผลตามกรอบใหม่

๓.๑.๘ ตัวแบบการสืบสวนทรัพย์สินเชิงมูลค่า

ฯลฯ

๓.๒ การกำหนดพื้นที่ตัวแบบ โดย

๓.๒.๑ เสนอให้ทุกจังหวัด คัดเลือก จังหวัดละ ๑ อำเภอ เป็นพื้นที่ sandbox ในการใช้เครื่องมือ ในประมวลกฎหมายยาเสพติดมาใช้ในพื้นที่ดังกล่าวอย่างเต็มที่ หรือ

๓.๒.๒ เสนอให้แต่ละภาค คัดเลือก ๑ จังหวัด จังหวัดละ ๑ อำเภอ เป็นพื้นที่ sandbox ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างบูรณาการเข้มข้น เพื่อพัฒนาตัวแบบ

๓.๓ การดำเนินการ

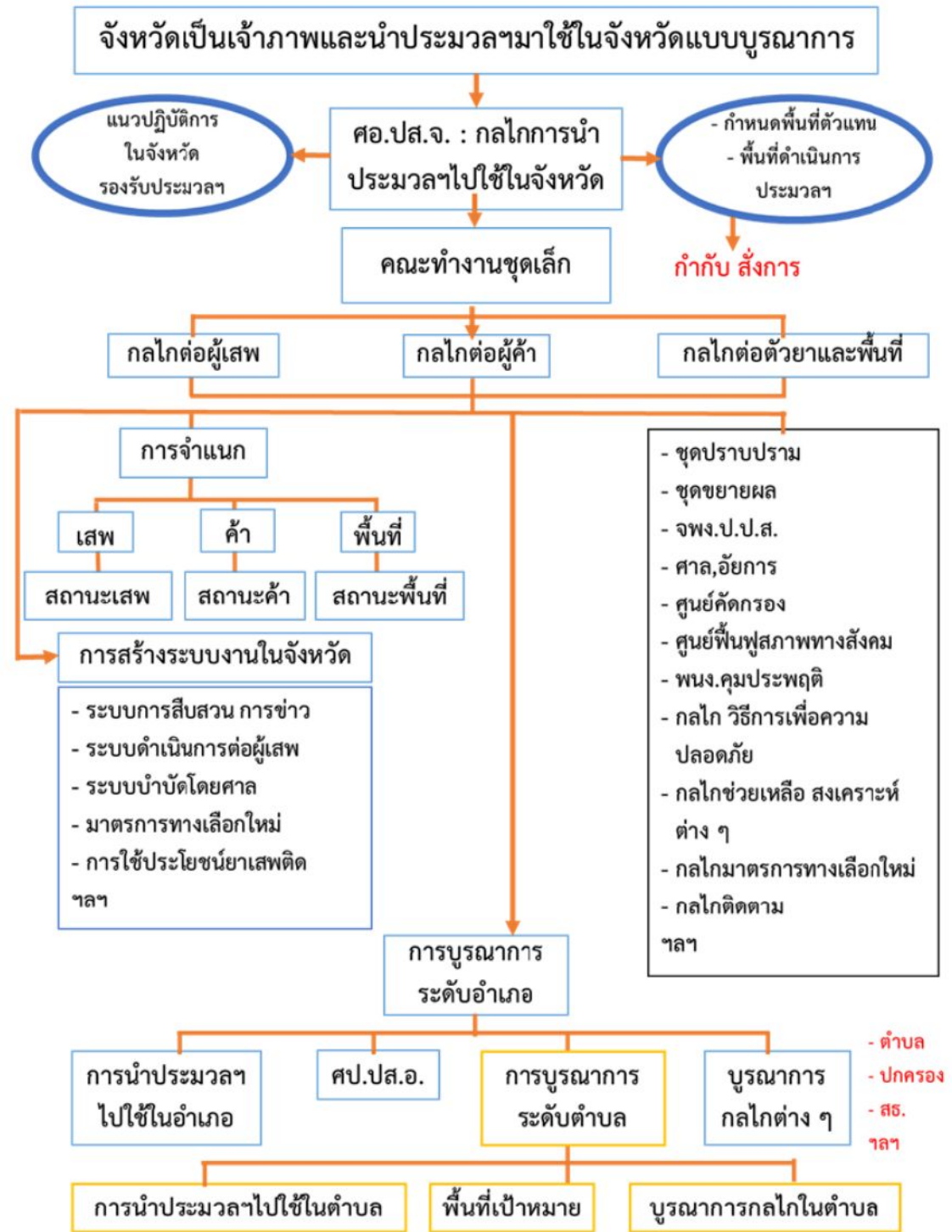
๓.๓.๑ ควรเริ่มดำเนินการในปี ๒๕๖๕

๓.๓.๒ ควรจัดสนับสนุนเพื่อดำเนินการ ดังกล่าว

แผนผัง

การนำ เครื่องมือ ไปดำเนินการในพื้นที่จังหวัด

ผัง : 17 เครื่องมือในจังหวัด

ส่วนที่ ๖

ระบบงานสำคัญที่ควรพัฒนารองรับประมวลกฎหมายยาเสพติดและผลกระทบสืบเนื่อง

ประมวลกฎหมายยาเสพติด ทำให้ต้องมีการเปลี่ยนแปลงระบบงานหลายอย่าง เพื่อให้รองรับในหลักการ และกรอบความคิดการแก้ไขปัญหานี้ รวมทั้ง จะมีประเด็นปัญหาบางประการที่จะส่งผลกระทบจากการ บังคับใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด เท่าที่ประมวลได้ในขั้นต้น มี ๔ ระบบสำคัญ ๓ ผลกระทบ ควรพิจารณา ดังนี้

๑. ระบบงานที่สำคัญที่สนับสนุนประมวลกฎหมายยาเสพติด มีประมาณ ๓ ระบบ ประกอบด้วย

ระบบที่ ๑ ระบบข้อมูลยาเสพติดแบบบูรณาการ

การบูรณาการข้อมูลยาเสพติดเพื่อรองรับการแก้ไขปัญหายาแบบบูรณาการตามประมวลกฎหมายยาเสพติด เป็นระบบที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่มีความจำเป็นต้องดำเนินการ เพื่อสร้างประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหายา ซึ่งที่ผ่านมา ได้มีการวางระบบข้อมูลแล้วระดับหนึ่ง และถ้าต่อยอดจากระบบข้อมูลดังกล่าว ก็จะประสบผลสำเร็จได้ง่ายขึ้น โดยมีข้อมูลที่ควรมีการบูรณาการ ประสานงานเข้าด้วยกัน ๓ ประเภทข้อมูล ได้แก่

๑.๑ การจำแนกประเภทข้อมูล

ประเภทที่ ๑ ข้อมูลบุคคลที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดแบบบูรณาการ

ประมวลกฎหมายยาเสพติด ให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหายาหลงลึกในรายละเอียดของปัจเจกบุคคล ไม่ว่าจะเป็นผู้ค้า หรือผู้เสพ ที่จะต้องทราบถึง สถานะ บทบาท พฤติการณ์ ปัจจัยส่วนตัวและปัจจัยแวดล้อม เพื่อสามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้เสพ/ผู้ติด ที่จะมี ความสลับซับซ้อนของการแก้ไขปัญหาค่อนข้างมาก จึงมีความต้องการข้อมูลอย่างเป็นระบบ โดยข้อมูลบุคคลที่ เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในปัจจุบัน มีการจัดเก็บหลายหน่วยงาน ดังนี้

๑) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เกี่ยวกับข้อมูลอาชญากร

๒) กระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ สป.สธ. กรมการแพทย์ กรมสุขภาพจิต เกี่ยวกับผู้เข้า

บำบัด และจิตเวช

๓) กระทรวงยุติธรรม ได้แก่ สำนักงาน ป.ป.ส. กรมพินิจฯ กรมคุมประพฤติ กรมราชทัณฑ์

เกี่ยวกับคดียาเสพติด

๔) สำนักงานอัยการสูงสุด เกี่ยวกับคดียาเสพติด

๕) ศาลยุติธรรม เกี่ยวกับการตัดสินคดี

โดยมีฐานจัดเก็บของแต่ละหน่วย แต่มีความเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน โดยมีสำนักงาน ป.ป.ส. เป็นผู้ประสานกลาง ทั้งนี้ ในประมวลกฎหมายยาเสพติด ได้จัดให้มีกลไก โครงสร้างของระบบงานต่าง ๆ เพิ่มขึ้นใหม่ ซึ่งจะให้มีข้อมูลบุคคลเพิ่มขึ้นจากฐานเดิม ได้แก่

๑) ศูนย์คัดกรอง

๒) ศูนย์พักคอย (อาจมี)

๓) ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม

๔) ระบบบำบัดโดยศาล ซึ่งต้องผ่านขั้นตอนต่าง ๆ ของฝ่ายจับกุมฝ่ายสืบสวน ฝ่ายคุมประพฤติ ฝ่ายอัยการ ศาล และกระบวนการรองรับภายหลังศาลตัดสิน

ตาราง
ข้อมูลบุคคล

ลำดับ	ฐานข้อมูลบุคคล	หน่วยงาน
๑	ข้อมูลในศูนย์คัดกรอง	สป.สธ.
๒	ข้อมูลการบำบัดรักษา	สป.สธ.
๓	ข้อมูลการบำบัดทางจิต	กรมสุขภาพจิต
๔	ข้อมูลศูนย์ฟื้นฟูทางสังคม	สป.สธ./ มท.
๕	ข้อมูลจับกุมยาเสพติด	สตช./ ป.ป.ส.
๖	ข้อมูลหมายจับ	ศาล/ สตช.
๗	ข้อมูลอาชญากรรม	สตช.
๘	ข้อมูลฟ้องคดี	อัยการ
๙	ข้อมูลตัดสินคดี	ศาล
๑๐	ข้อมูลสืบเสาะ	กรมคุมประพฤติ
๑๑	ข้อมูลการบังคับโทษปรับ	เรือนจำ/ สถานพินิจ
๑๒	ข้อมูลวิธีการเพื่อความปลอดภัย	สนง.ศาลฯ
๑๓	ข้อมูลเพาะปลูกพืชเสพติด	อย./ ป.ป.ส. (ตามมาตรา ๕๕)

ประเภทที่ ๒ ข้อมูลเพื่อชี้สถานะพื้นที่ปัญหายาเสพติด

ประมวลกฎหมายยาเสพติดได้ให้ความสำคัญของการกำหนดพื้นที่ปัญหายาเสพติด เพื่อการแก้ไข ปัญหา กำหนดในมาตรา ๕ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. กำหนดพื้นที่ที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ที่จะต้องจัดระบบ บริหารจัดการเป็นพิเศษ เพื่อการแก้ไขปัญหายา โดยให้แต่งตั้งบุคคล กลไก โครงสร้างหน่วยร่วม และสนับสนุน ทรัพยากรได้ ซึ่งถือเป็นการชี้พื้นที่เป็นการเฉพาะ มอบหมายให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. กำหนดและชี้พื้นที่ กลุ่มพื้นที่ตามสถานะปัญหายาเสพติดโดยให้กำหนดเป็นราย รวมทั้ง ในมาตรา ๕๕ คือการกำหนดพื้นที่ เพื่อทำการศึกษา วิจัย ลดอันตรายจากยาเสพติด และป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยให้ประกาศเป็น พระราชกฤษฎีกา ทั้ง ๓ พื้นที่ที่จะกำหนดนี้ เป็นสิ่งที่จะต้องดำเนินการ เพื่อเป็นกรอบในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ทั้งที่เฉพาะและเป็นการทั่วไป

ประเภทที่ ๓ ข้อมูลเพื่อรองรับการบูรณาการดำเนินงานต่าง ๆ ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่จะต้องบูรณาการข้อมูลเพื่อการใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยมีข้อมูล ดังนี้

๑) ระบบข้อมูล การข่าว ระบบข้อมูลการข่าวและกระบวนการยุติธรรมคดียาเสพติด ในด้าน Supply side ซึ่งต้องการการบูรณาการร่วมกันอย่างมากในประมวลกฎหมายยาเสพติด จึงจะทำให้มาตรการนี้จะมีการบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย

- ระบบการข่าวและปราบปรามยาเสพติด โดยประมวลกฎหมายยาเสพติด เน้นความสำคัญที่การปราบปรามเครือข่าย รายสำคัญ และความผิดร้ายแรง ซึ่งควรจะต้องวางระบบให้สนับสนุน ข่าวสารที่จะชี้ให้เห็นความเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย โดยความร่วมมือของหน่วยปราบปรามยาเสพติดทุกหน่วย ให้ความสำคัญในการรวบรวมข่าวสาร พฤติการณ์ และมีการเขียนรายงานการข่าว แยกแยะเป็นบุคคล พฤติการณ์ และผู้เชื่อมโยง มีการสร้างฐานข้อมูล การข่าว เพื่อจัดเก็บรวบรวมอย่างเป็นระบบ มีระบบข้อมูลที่จะเชื่อมโยงบุคคลที่สามารถประสานงานได้ เพื่อความสมบูรณ์ของการระบุพฤติกรรมอย่างชัดเจน และสนับสนุนซึ่งกันและกัน ใช้เทคโนโลยีข้อมูลสมัยใหม่ ที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลตามหลักการเห็นพ้องกันของแต่ละหน่วยอย่างเหมาะสม และรักษาความปลอดภัยข้อมูล แต่สามารถใช้ประโยชน์ในการเชื่อมโยงให้มากขึ้น รวมทั้งรวบรวมฐานข้อมูล การตรวจสอบหลักฐานทางทะเบียนและเอกสารต่าง ๆ เพื่อทำเป็นฐานข้อมูลและความเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย

- ระบบข้อมูลคดียาเสพติดในกระบวนการยุติธรรม ควรจัดระบบการเชื่อมโยงข้อมูลตลอดกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งเชื่อมโยงระบบข้อมูลในคดีอาญาต่าง ๆ เพื่อสามารถตรวจสอบข้อมูลได้อย่างบูรณาการ โดยวางระบบข้อมูลที่เชื่อมต่อกันระหว่างฐานข้อมูลคดีอาชญากรรมกับข้อมูลยาเสพติด ให้เชื่อมโยงถึงบุคคลกับจำนวนเพื่อทราบพฤติกรรมและบทบาทอย่างแท้จริง วางระบบความเชื่อมโยงข้อมูลคดียาเสพติดตั้งแต่ชั้นจับกุม สอบสวน อัยการ ศาล ราชทัณฑ์ และการปล่อยตัวตลอดกระบวนการ

๒) ระบบข้อมูลบำบัดฯ ระบบข้อมูลผู้เสพและการบำบัดรักษา ซึ่งเป็นข้อมูลในด้าน Demand side ที่ต้องวางระบบข้อมูลผู้เสพให้ครบกระบวนการ ตั้งแต่การคัดกรอง การบำบัดในสถานพยาบาลประเภทต่าง ๆ การสนับสนุนจากศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม การช่วยเหลือ การติดตาม และเชื่อมโยงข้อมูลผู้เสพที่ถูกดำเนินการในระบบศาล และกระบวนการต่อเนื่องจากศาลสั่งไปจนถึงการดำเนินการเชื่อมโยงข้อมูลผู้เสพที่เข้าบำบัดในสถานพยาบาลต่าง ๆ กับผู้เสพที่ถูกดำเนินการโดยระบบศาลให้ครบถ้วน รวมทั้งเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้รายละเอียดเกี่ยวกับผู้เสพที่ได้จากการสอบถาม ในระบบของการจับกุม การสอบสวน พนักงานคุมประพฤติ สถานพยาบาล/สถานบำบัด ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ฯลฯ เพื่อเป็นฐานข้อมูลบุคคลอย่างชัดเจน และใช้ในการพิจารณาให้ความช่วยเหลือสนับสนุน

ประเภทที่ ๔ รายงานผลการดำเนินงานในมาตรการต่าง ๆ ได้แก่ รายงานผลในด้านปราบปรามด้านบำบัดรักษาแล้ว ฯลฯ ยังจะต้องมีการปรับแบบรายงานต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายยาเสพติดอย่างครบถ้วน รวมทั้งกำหนดบทบาทการรายงานให้กับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

๑.๒ แนวทางการดำเนินการด้านระบบข้อมูล เรื่องระบบข้อมูล มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ซึ่งอาจจะมีแนวปฏิบัติ ขัดข้อง อุปสรรค ระเบียบปฏิบัติบางประการ และเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี รวมทั้งอาจต้องมีการลงทุนจำนวนหนึ่ง ซึ่งหากต่างหน่วยต่างทำ ต่างวางระบบ ก็จะไม่สามารถบูรณาการ ร่วมกันได้ จึงเสนอแนวทาง ดังนี้

๑) เสนอให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. แต่งตั้งคณะทำงานบูรณาการ ประสานงานด้านข้อมูลตามประมวลกฎหมายยาเสพติดขึ้นคณะหนึ่ง ตามองค์ประกอบที่จะกำหนดต่อไป เพื่อมีบทบาทในการวางระบบการบูรณาการข้อมูลอย่างเป็นระบบ รวมทั้งแนวทางที่จะดำเนินการ กรอบงบประมาณ

๒)ให้นำผลการศึกษานี้ เสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ส. เพื่อให้ความเห็นชอบโดยเร็ว โดยมีสำนักงาน ป.ป.ส.เป็นหน่วยงานกลาง

*** รายละเอียดเพิ่มเติมปรากฏใน **ผนวกที่ ๔ ศูนย์กลางบูรณาการข้อมูลยาเสพติด (Narcotics Drug Information Center System)**

ระบบที่ ๒ การบริหารจัดการแผนงาน งบประมาณแบบบูรณาการ

ในระบบบริหารจัดการภาครัฐ งานด้านบริหารแผนและงบประมาณ เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนภารกิจต่าง ๆ ให้บรรลุผลสำเร็จ ดังที่กล่าวแล้ว ในประมวลกฎหมายยาเสพติด ได้มีการปรับเปลี่ยนกรอบความคิดการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างมาก และได้กำหนดแนวทาง กรอบงานใหม่ๆเพิ่มเติมหลายประการ มีผลให้มีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกรอบการบริหารแผนงาน งบประมาณ การกำหนดบทบาทภารกิจ กิจกรรมใหม่ๆเพิ่มขึ้น ซึ่งจะมีผลในด้านการบริหารจัดการภาครัฐที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนไปตามประมวลกฎหมายยาเสพติด จึงจะทำให้การขับเคลื่อนประมวลกฎหมายยาเสพติด เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีกรอบแนวทางการเสนอ ต่อไปนี้

๒.๑ การพิจารณาปรับปรุงการบริหารจัดการภาครัฐในด้านแผนงาน งบประมาณ การกำหนดภารกิจในด้านยาเสพติดให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายยาเสพติดที่สำคัญ ได้แก่

๒.๑.๑ การพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างการจัดทำแผนงาน งบประมาณด้านยาเสพติดแบบบูรณาการ

๒.๑.๒ การพิจารณาปรับเป้าหมาย ตัวชี้วัด มาตรการ แนวทาง กรอบกิจกรรมให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายยาเสพติด

๒.๑.๓ การพิจารณาโครงสร้างของบทบาท ภารกิจของหน่วยงานตามประมวลกฎหมายยาเสพติด และระหว่างส่วนกลางกับพื้นที่

๒.๑.๔ การพิจารณาบทบาทของจังหวัดและพื้นที่ในการบริหารจัดการการแก้ไขปัญหายาเสพติด ภายใต้กรอบของประมวลกฎหมายยาเสพติด ภายใต้หลักการจังหวัดเป็นเจ้าของปัญหาในพื้นที่

๒.๑.๕ การพิจารณาสนับสนุนกรอบกิจกรรม และงบประมาณในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่กำหนดตามประมวลกฎหมายยาเสพติด

๒.๒ เสนอให้ สำนักงาน ป.ป.ส.ร่วมกับสำนักงานงบประมาณและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณาจัดทำกรอบมาตรการ แนวทาง แผนงานและกิจกรรมสำคัญที่จะต้องกำหนดขึ้นใหม่ ให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายยาเสพติด และเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ส. ให้ความเห็นชอบ

ระบบที่ ๓ การพัฒนาเจ้าหน้าที่กับการปฏิบัติงานในกรอบใหม่

การพัฒนากรอบความคิดเจ้าหน้าที่ระดับต่าง ๆ ในการนำประมวลกฎหมายยาเสพติดไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในกรอบใหม่เป็นสิ่งสำคัญที่สุด ดังนั้น จึงควรมีการขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพที่ดี โดยควรมีแนวทาง ดังนี้

(เฉพาะที่เกี่ยวกับประมวลกฎหมายยาเสพติดเป็นหลัก)

๓.๑ การจำแนกกลุ่มเป้าหมาย การจำแนกกลุ่มที่เกี่ยวข้อง โดยควรให้ความสำคัญไปที่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนและใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติดกลุ่มต่าง ๆ จำแนกได้ ดังนี้

๓.๑.๑ ระดับนโยบายและขับเคลื่อนทางนโยบายที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนทางนโยบาย ประกอบด้วย

๑) คณะกรรมการ ป.ป.ส.

๒) อนุกรรมการ ๓ คณะ ที่แต่งตั้งตามประมวลกฎหมายยาเสพติด

๓) กรรมการ ใน คอ.ปส.

๔) ผู้บริหารกระทรวงหรือกรมหรือระดับรองฯ ที่มีบทบาทสำคัญของหน่วยงานตามประมวลกฎหมายยาเสพติด

๕) ผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะ ผอ.คอ.ปส.จ. และรองฯ ที่รับผิดชอบ

ฯลฯ

๓.๑.๒ ระดับการอำนวยความสะดวก บูรณาการประสานงานต่าง ๆ ได้แก่ หน่วยงานหรือส่วนงานหรือเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานอำนวยความสะดวก แผน งบประมาณ บริหารจัดการ และประสานงาน ได้แก่

๑) สำนักงาน ป.ป.ส. ในฐานะหน่วยงานกลาง ที่รับผิดชอบในบทบาทนี้ในภาพรวม

๒) ระดับฝ่ายอำนวยความสะดวกของหน่วยงานส่วนกลางและภาค

๓) ระดับฝ่ายอำนวยความสะดวกของ คอ.ปส.จ. และระดับภาค

ฯลฯ

๓.๑.๓ ระดับการขับเคลื่อนในพื้นที่ ได้แก่ กลไกการขับเคลื่อนในพื้นที่จังหวัดและอำเภอ ได้แก่

๑) กรรมการ คอ.ปส.จ. และ ศป.ปส.อ.

๒) ระดับรับผิดชอบงานยาเสพติดในจังหวัด เช่น รองผู้ว่าราชการจังหวัด รอง ผบ.ช. ตำรวจภูธรจังหวัด สาธารณสุขจังหวัด ปลัดจังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด ฯลฯ ที่เป็นทีมบริหารการแก้ไขปัญหายาของจังหวัด

๓) นายอำเภอ ในฐานะ ผอ.ศป.ปส.อ. และปลัดอำเภอที่ได้รับมอบหมาย

๔) ทีมบริหารงานยาเสพติดระดับอำเภอ เช่น ปกครอง ตำรวจ สาธารณสุข

ฯลฯ

๓.๑.๔ ระดับปฏิบัติการในมาตรการต่าง ๆ เฉพาะ ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานตามมาตรการเฉพาะ เช่น

๑) ด้านการปราบปรามและกระบวนการยุติธรรม

(๑) ชุดสืบสวนปราบปรามยาเสพติดทุกระดับ และชุดสืบสวนขยายผล (หากมี) ในสังกัด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ รวมทั้ง บช.ปส.

(๒) พนักงานสอบสวนที่ทำคดียาเสพติด

- (๓) พนักงานอัยการที่ทาคติยาเสพติด รวมทั้งกองคดียาเสพติด (อาจจะมีการจัดแบบเฉพาะ)
- (๔) ผู้พิพากษาศาล (อาจมีการจัดแบบเฉพาะ)
- ฯลฯ
- ๒) ด้านการบำบัดฯและฟื้นฟูสภาพทางสังคม
  - (๑) เจ้าหน้าที่ รพ.สต.
  - (๒) เจ้าหน้าที่ในสถานบำบัด สถานพยาบาลต่าง ๆ ในทุกระบบที่รับผิดชอบภารกิจนี้
  - (๓) เจ้าหน้าที่ศูนย์คัดกรองยาเสพติดต่าง ๆ
  - (๔) เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ในระดับต่าง ๆ
  - (๕) เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของ ๖ กระทรวง ที่รับผิดชอบในเรื่อง การสนับสนุนช่วยเหลือสงเคราะห์ต่าง ๆ
  - ฯลฯ
- ๓) เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ในประมวลกฎหมายยาเสพติดได้กำหนดให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. มีอำนาจมากขึ้น ครอบคลุมถึงการเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ เดิม ดังนั้น ระบบและการพัฒนาเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. จึงมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้
  - (๑) มีการกำหนดคุณสมบัติ คัดเลือกและแต่งตั้งเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ใหม่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดใหม่
  - (๒) อบรมเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่ ให้ครอบคลุมประมวลกฎหมายยาเสพติด
  - (๓) จัดหลักสูตรเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ของสำนักงาน ป.ป.ส. ที่เกี่ยวข้องกับคำตอบแทนใหม่ให้แยกออกมาโดยเฉพาะ
- ๓.๑.๕ ระดับพื้นที่ปฏิบัติการ ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ระดับตำบลปฏิบัติการ หรือหมู่บ้านที่จะต้องดำเนินการ ได้แก่
  - ๑) ทีมปฏิบัติการตำบลที่แก้ปัญหายาเสพติดตามกรอบใหม่ ซึ่งมีทั้งภาครัฐ ท้องถิ่น และภาคประชาชน
  - ๒) ทีม อสม. ด้านยาเสพติดเฉพาะ
  - ฯลฯ
- ๓.๒ แนวทางการพัฒนา การพัฒนาบุคลากร มีแนวทาง ดังนี้**
  - ๓.๒.๑ มีแผนการพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับประมวลกฎหมายยาเสพติดให้ชัดเจน โดยให้ความสำคัญกับ ๖ กลุ่มเป้าหมายข้างต้น โดยเฉพาะในปีแรกนี้
  - ๓.๒.๒ จัดทำเนื้อหาให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายยาเสพติด โดย มีแนวทางดังนี้
    - ๑) เนื้อหาวิชาร่วม ที่ว่าด้วยประมวลกฎหมายยาเสพติดที่สามารถใช้ได้ในทุกหลักสูตร
    - ๒) เนื้อหาวิชาที่เป็นมาตรการเฉพาะที่เกี่ยวกับด้านที่นำไปใช้เฉพาะมาตรการ
    - ๓) ให้ความสำคัญในประเด็นการนำประมวลกฎหมายยาเสพติดไปใช้ในทางปฏิบัติ เพื่อเป็นแนวทางร่วมกัน

๓.๒.๓ แนวทางการดำเนินการในแต่ละกลุ่มเป้าหมายต้องสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

๑) เป้าหมายระดับนโยบาย ควรเน้นการทำแบบช่วงสั้น กระชับ ได้สาระสำคัญในกรอบความคิดรวบยอด รวมทั้งภารกิจที่จะดำเนินการ โดย อาจทำไปด้วยกันกับการเปิดปฏิบัติการ หรือ ที่มัยากรัฐมนตรี หรือ รองนายกฯ มาร่วมด้วย

๒) เป้าหมายระดับอำนาจการ สามารถจัดเป็นหลักสูตรการอบรมได้เป็นกลุ่ม รุ่น โดยพิจารณาจากบุคคลที่เป็นกุญแจสำคัญในงานอำนาจการ ทั้งจากส่วนกลาง ภาค และจังหวัด ให้มีความเข้าใจและเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนงาน

๓) เป้าหมายระดับขับเคลื่อนในพื้นที่ ซึ่งเป็นทีมจังหวัด หรือทีมอำเภอปฏิบัติการ โดยสามารถจัดเป็นกลุ่ม รุ่น และเป็นเป้าหมายเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหายาในพื้นที่

๔) เป้าหมายระดับมาตรการเฉพาะ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านปราบปราม และบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพทางสังคม ซึ่งจะต้องจัดเป็นหลักสูตรเชิงเทคนิคเฉพาะมาตรการให้กับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติ ในมาตรการโดยตรงและเร่งด่วนเพราะมีผลต่อการบังคับใช้กฎหมาย

๕) เป้าหมายเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ถือเป็นความเร่งด่วนที่สุด เพราะถือเป็นผู้ที่ปฏิบัติตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายยาเสพติดโดยตรง คงต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ โดยมีแนวทางหลักสูตร ๒ ระดับ ได้แก่

ระดับที่ ๑ เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. จากหน่วยงานปราบปรามต่าง ๆ ซึ่งต้องให้ความเข้าใจในการใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติดในฐานะเจ้าพนักงาน ป.ป.ส.

ระดับที่ ๒ เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ของสำนักงาน ป.ป.ส. ซึ่งจะต้องมีรายละเอียดและใช้เวลามากกว่าเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ทั่วไป เพราะเป็นข้อกำหนดของเงินค่าตอบแทนตำแหน่งพิเศษ

๖) เป้าหมายเจ้าหน้าที่ปฏิบัติในพื้นที่ ซึ่งเป็นทีมปฏิบัติการในพื้นที่ปฏิบัติการ ซึ่งจะต้องเข้าใจกรอบการบูรณาการการปฏิบัติในพื้นที่ตามกรอบใหม่

๓.๓ รูปแบบ รูปแบบการพัฒนา เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโควิด และความเร่งด่วนของการบังคับใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด ทำให้การดำเนินการพัฒนาบุคลากรด้านยาเสพติดให้เข้าใจประมวลกฎหมายยาเสพติดจึงต้องมีหลายรูปแบบ ดังนี้

๓.๓.๑ ด้านเนื้อหา เสนอให้มีเป็น ๒ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ ควรจัดทำเนื้อหาความรู้ประมวลกฎหมายยาเสพติดที่เป็นมาตรฐานกลางเพื่อใช้กับทุกกลุ่มเป้าหมายที่ต้องอบรม (ยกเว้นระดับนโยบาย) ที่จะต้องรับรู้เนื้อหารวมร่วมกันก่อน

ส่วนที่ ๒ เนื้อหาวิชาเฉพาะมาตรการที่มีเนื้อหาเชิงลึกสำหรับมาตรการนั้น ๆ ในประมวลกฎหมายยาเสพติด เช่น ด้านปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย ด้านบำบัดและฟื้นฟูสภาพทางสังคม ด้านบูรณาการทุกมาตรการในพื้นที่ เป็นต้น

โดยในระยะเร่งด่วน เนื้อหาในส่วนที่ ๑ จะต้องเร่งดำเนินการให้เสร็จก่อน และพร้อมดำเนินการได้

๓.๓.๒ ด้านรูปแบบการให้ความรู้ ต้องทำให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่ยังมีข้อจำกัด จึงควรมีแนวทาง ดังนี้

- ๑) การอบรมเป็นรุ่น ตามกลุ่มเป้าหมาย และความเร่งด่วน
- ๒) การอบรมโดยระบบออนไลน์ เป็นหลักในช่วงเร่งด่วน
- ๓) การจัดทำเป็นสื่อ อุปกรณ์การเรียนรู้สำหรับได้ศึกษาเรียนรู้เอง ฯลฯ

๓.๓.๓ ด้านการดำเนินการพัฒนา ได้แก่

๑) สำนักงาน ป.ป.ส. เป็นแกนกลางหลักในการพัฒนาทั้งในด้านเนื้อหา การสอน วิทยากร การจัดการ สื่อต่าง ๆ ฯลฯ และจัดการอบรม ให้ความรู้ในเป้าหมายที่เป็นหลัก ๆ

๒) หน่วยงานบางหน่วย อาจารย์ไปดำเนินการจัดกับบุคลากรในเป้าหมายของหน่วยนั้น ๆ ได้ เช่น อัยการ ศาล เป็นต้น

๓) บรรจุเนื้อหา วิชา เข้าไปในหลักสูตรประจำของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้กระจายคน ได้มากขึ้น เช่น หลักสูตรฝ่ายปกครอง หรือตำรวจในรุ่นต่าง ๆ เป็นต้น

๔) จังหวัด อาจพิจารณารับไปดำเนินการกับเป้าหมายบุคลากรในระดับพื้นที่

๓.๔ ผลสัมฤทธิ์

มีแผนและระบบการเตรียมการพัฒนาบุคลากรรองรับประมวลกฎหมายยาเสพติดและเริ่มดำเนินการได้ตามความจำเป็น ในปี ๒๕๖๕

ระบบที่ ๔ การใช้มาตรการทางกฎหมายพิเศษตามมาตรา ๕๕

ถือเป็นเรื่องใหม่ที่สำคัญ ที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดได้ให้อำนาจไว้กับคณะกรรมการ ป.ป.ส. ในการศึกษาวิจัย การลดทอนอันตรายจากยาเสพติด การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และสามารถผลิต เพาะปลูก ครอบครองยาเสพติดได้ โดยไม่ผิดกฎหมาย แต่ให้ประกาศในพระราชกฤษฎีกา เฉพาะในด้านการลดอันตรายจากยาเสพติด หรือ มาตรการ Harm reduction ซึ่งถือเป็นมาตรการสำคัญในหลายประเทศทาง ตะวันตก และกรอบกฎหมายยังไม่ได้เปิดกว้างเป็นการทั่วไป ซึ่งจะสามารถใช้มาตรานี้ได้ โดยมีแนวทาง ดังนี้

๔.๑ ควรมีประกาศของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ในเรื่องระบบและแนวทางการกำหนดและใช้มาตรา ๕๕ ในประมวลกฎหมายยาเสพติด โดยครอบคลุมในประเด็น

- ๑) เหตุผล ความจำเป็นในการดำเนินการ
- ๒) กลุ่มเป้าหมายของการศึกษา จำนวน
- ๓) แนวทาง ขั้นตอนในการดำเนินการ
- ๔) ระบบการบริหารจัดการตลอดโครงการ
- ๕) หน่วยเข้าร่วม งบประมาณ ระยะเวลา
- ๖) พื้นที่ปฏิบัติการ
- ๗) วิธีดำเนินงานในรายละเอียด
- ๘) ยกเว้นกฎหมายในข้อใด
- ๙) หน่วยรับผิดชอบหลักและผู้ปฏิบัติ

๑๐) แผนรองรับผลกระทบ

๑๑) ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๔.๒ ภายหลังมีประกาศ ป.ป.ส. ตามข้างต้น ควรพิจารณาศึกษา หรือใช้มาตรา ๕๕ เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาเสพติด โดยพิจารณาจากกรอบสำคัญ ๓ ประเด็น ได้แก่

๑) การศึกษาวิจัยในเรื่อง การผลิต หรือปลูก หรือครอบครอง หรือเสพยาเสพติดที่มีผลต่อการปรับนโยบาย

๒) การลดอันตรายจากยาเสพติด ในประเด็นที่กรอบกฎหมายไม่ได้กำหนดไว้

๓) การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

๒. ผลกระทบ ๒ ประการ ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากผลของประมวลกฎหมายยาเสพติด ซึ่งจะต้องพิจารณาหามาตรการรองรับอย่างเหมาะสม ดังนี้

ผลกระทบที่ ๑ การเตรียมการรองรับผู้ต้องขังที่จะได้รับผลจากประมวลกฎหมายยาเสพติด

เนื่องจากประมวลกฎหมายยาเสพติดได้มีกำหนดอัตราโทษ และฐานความผิดที่เหมาะสมกับพฤติการณ์กระทำความผิดยาเสพติด จึงเป็นเหตุให้ผู้ต้องขังคดียาเสพติดจะต้องมีการปรับฐานความผิดใหม่ อันเป็นเหตุให้บางส่วนพ้นโทษ บางส่วนอาจมีการลดโทษตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ซึ่งเป็นผลโดยตรงที่เกิดขึ้นจากประมวลกฎหมายยาเสพติดจึงจำเป็นต้องมีแนวทางดำเนินงานที่ชัดเจน ถูกต้อง เพราะผู้ต้องขังเหล่านั้นถือเป็นผู้ต้องขังที่อาจได้รับประโยชน์จากกฎหมายโดยตรง จึงควรมีแนวทาง ดังนี้

๑.๑ หน่วยเกี่ยวข้อง : หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง ได้แก่ สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมราชทัณฑ์ สำนักงาน ป.ป.ส. จะต้องหารือร่วมกันเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินการที่เป็นเอกภาพ

๑.๒ สำรวจ : กรมราชทัณฑ์ สำรวจจำนวนและรายชื่อผู้ต้องขังที่อาจเข้าหลักเกณฑ์เพื่อเป็นข้อมูลประกอบพิจารณา

๑.๓ หลักเกณฑ์และแนวทาง : หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันจัดทำกรอบ หลักเกณฑ์ แนวทางดำเนินการ ฯลฯ

๑.๔ การดำเนินการ : ผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ต้องขังหรือผู้แทนโดยชอบธรรม ดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลยุติธรรม เพื่อให้พิจารณากำหนดโทษใหม่

๑.๕ การพิจารณา : ศาลยุติธรรมเป็นผู้พิจารณาตามที่ได้ยื่นคำร้อง

ผลกระทบที่ ๒ การเตรียมการรองรับผู้ที่หลบหนีหรือเข้าสู่กระบวนการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕ ไม่ครบตามที่กำหนด

๒.๑ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง : กรมคุมประพฤติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานศาลยุติธรรม

๒.๒ แนวทางการดำเนินการ : ข้อมูลจากกรมคุมประพฤติ พบว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ถึง กรกฎาคม ๒๕๖๔ มีคดีฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดที่ค้างดำเนินการในระบบของกรมคุมประพฤติ ทั้งหมดจำนวน ๒๑๔,๕๖๐ คดี คือ คดีที่มีคำวินิจฉัยให้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด แต่เข้ารับการฟื้นฟูฯ ไม่ครบ เช่น อยู่ระหว่างการฟื้นฟู หรือหลบหนีการฟื้นฟูฯ เป็นต้น มีจำนวนประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ ราย ซึ่งมีประเด็นว่าเมื่อประมวลกฎหมายยาเสพติดมีผลใช้บังคับ จะมีวิธีการหรือกลไกในการดำเนินการกับผู้หลบหนีหรือไม่เข้าสู่กระบวนการบำบัดฟื้นฟูฯ ไม่ครบ อย่างไร

หากพิจารณาจากมาตรา ๑๘ ของพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ คำพิพากษากฎีกาที่ ๖๓๔๘/๒๕๕๘ ประกอบกับหนังสือสำนักงานศาลยุติธรรม ศย ๐๑๖/๗๓๖๘ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๓ อาจมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๑) กรมคุมประพฤติ ดำเนินการตามมาตรา ๑๘ ของพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยติดตามตัวผู้ที่หลบหนีหรือเข้าสู่กระบวนการบำบัดฟื้นฟูฯ ไม่ครบ และดำเนินการตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๕

๒) หากบุคคลดังกล่าวหลบหนีหรือเข้าสู่กระบวนการบำบัดฟื้นฟูฯ ไม่ครบอีก กรมคุมประพฤติ ควรต้องเสนอเรื่องต่อคณะอนุกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด เพื่อให้คณะอนุกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดมีดุลพินิจที่จะวินิจฉัยว่าผลการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ไม่เป็นที่พอใจ และรายงานความเห็นดังกล่าวไปยังพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ

๓) พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการสามารถนำผลการพิจารณาของคณะอนุกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดมาเป็นข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินคดีผู้นั้นต่อไป

๔) ศาลพิจารณาและพิพากษาคดีภายใต้บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายยาเสพติด ซึ่งฐานความผิดตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูฯ มาตรา ๑๙ ประกอบด้วยฐานเสพยาเสพติด เสพและมีไว้ในครอบครอง เสพและมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย หรือเสพและจำหน่ายยาเสพติด ไม่สอดคล้องกับฐานความผิดตามลักษณะ ๗ บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการเสพยาเสพติดและการมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพ แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติด (มาตรา ๑๖๒ - ๑๖๔) ซึ่งมีเพียงฐานเสพ และฐานมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษเพื่อเสพ จึงทำให้การพิจารณาคดีของผู้ต้องหาในฐานเสพและมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย หรือเสพและจำหน่ายยาเสพติด จะต้องไปพิจารณาพฤติการณ์ประกอบการกระทำความผิด อาจส่งผลให้ผู้ต้องหาบางส่วน ศาลไม่สามารถส่งตัวเข้าสู่การบำบัดรักษา หรือในกรณีต้องลงโทษจำคุก ศาลจะไม่สามารถใช้อำนาจเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยตามประมวลกฎหมายอาญา หรือนำเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติข้อเดียวหรือหลายข้อตามมาตรา ๕๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้แทนการลงโทษจำคุกได้

ส่วนที่ ๗

Roadmap ๙๐ วัน ๑๕ ภารกิจ ในการขับเคลื่อนประมวลกฎหมายยาเสพติดสู่การปฏิบัติ

ประมวลกฎหมายยาเสพติด เป็นการปฏิรูปการแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศเป็นครั้งแรกในรอบหลายสิบปีมานี้ การขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติในการแก้ไขปัญหายาเสพติดจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง จึงได้กำหนดให้มี Roadmap การขับเคลื่อนประมวลกฎหมายยาเสพติดใน ๙๐ วันแรก เพื่อวางรากฐานและก่อรูปให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมของการแก้ไขปัญหายาเสพติดในกรอบใหม่ เพื่อเป็นการส่งสัญญาณให้ทุกภาคส่วนในสังคม ได้ทราบว่าจะนับจากนี้ไปประเทศไทยจะแก้ไขปัญหายาเสพติดภายใต้กรอบประมวลกฎหมายยาเสพติด โดยมี Roadmap ๙๐ วันแรกเป็นการวางรากฐานสำคัญ โดยมีภารกิจสำคัญ ๑๕ ประการ ดังนี้

๑. จัดทำอนุบัญญัติ ประมาณ ๗๐ ฉบับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ส่งผลต่อการปฏิบัติในกรอบความคิดใหม่ ให้แล้วเสร็จในระยะเวลา ๙๐ วัน

๒. จัดตั้งกลไกด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติดภายใต้ประมวลกฎหมายยาเสพติดทุกกลไก ให้แล้วเสร็จเพื่อรับผิดชอบการบริหารจัดการการแก้ไขปัญหายาเสพติดในกรอบความคิดใหม่ ได้แก่

๒.๑ จำนวน ๔ กลไกที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายยาเสพติด

๒.๒ ปรับปรุง ศอ.ป.ส.

๒.๓ จัดตั้งกลไกระดับจังหวัดให้เหมาะสมกับการดำเนินงานใหม่

๒.๔ ทุกกลไกที่จัดตั้งขึ้นให้จัดประชุมวางแผนแนวทาง กำกับ ติดตามงานในประมวลกฎหมายยาเสพติด ในระยะ Roadmap นี้

๓. มอบหมายภารกิจในส่วนที่กำหนดในประมวลกฎหมายยาเสพติดให้กับหน่วยราชการที่มีการระบุเป็น การเฉพาะ จำนวน ๑๐ กระทรวง/หน่วยงาน โดย

๓.๑ แจ้งให้กระทรวง/หน่วยงานได้รับทราบภารกิจที่กำหนด

๓.๒ กระทรวง/หน่วยงานที่ได้รับแจ้งตาม ข้อ ๓.๑ ให้กำหนดส่วนงานในสังกัดทั้งในระดับกรม หรือต่ำกว่ากรมที่ต้องรับผิดชอบในภารกิจนั้น ๆ ให้ชัดเจน

๓.๓ หน่วยงานตาม ข้อ ๓.๒ กำหนดระบบ ส่วนงานย่อย บุคลากร ทรัพยากรที่จะสนับสนุนภารกิจ ที่กำหนดตามประมวลกฎหมายยาเสพติดตามเงื่อนไขที่เหมาะสม

๔. จัดทำและเสนอแผนปฏิบัติการเตรียมความพร้อมการรองรับประมวลกฎหมายยาเสพติด ปี ๒๕๖๕ โดยมีมอบหมายสำนักงาน ป.ป.ส. เป็นหน่วยประสานหน่วยงานต่าง ๆ และจัดทำ พร้อมกับเสนอระดับนโยบาย เพื่อพิจารณาดำเนินการ

๕. การทำความเข้าใจบุคลากรของรัฐที่มีภารกิจและมีความจำเป็นทุกนาย ตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายยาเสพติด ให้มีการปฏิบัติที่ชัดเจน สอดคล้องกับประมวลกฎหมายยาเสพติด โดย

๕.๑ ประชุม ชี้แจง ทำความเข้าใจบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ทั้งในส่วนกลาง ภูมิภาค จังหวัดและพื้นที่ที่จำเป็นทุกนาย โดยใช้สื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสม

๕.๒ จัดทำเป็นคู่มือแนวทางการปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ ให้ชัดเจนเป็นกรอบการปฏิบัติได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงที่เป็นรอยต่อ

๖. ปรับปรุง และแต่งตั้งเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ชุดใหม่ทั้งประเทศตามประมวลกฎหมายยาเสพติด เพื่อให้เป็นกำลังสำคัญในการปฏิบัติการในกรอบของประมวลกฎหมายยาเสพติด รวมทั้ง ดำเนินการอบรมทุกนาย และเน้นย้ำให้การปฏิบัติงานของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ชุดใหม่ยึดความบริสุทธิ์ยุติธรรม ไม่ใช้อำนาจในทางที่ผิด

๗. ปฏิบัติการแก้ไขปัญหายาเสพติด ตามกรอบของประมวลกฎหมายยาเสพติด เพื่อลดปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ และโดยที่อนุบัญญัติใหม่ ยังอยู่ในกระบวนการจัดทำจึงต้องให้การปฏิบัติและกลไกเดิมไปพลางก่อน โดยมีกรอบแนวทางการประยุกต์ใช้เพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด ดังนี้

๗.๑ ยึดกรอบความคิดทางนโยบาย ผู้เสพ คือ ผู้ป่วยที่ต้องรักษา ดูแล ไม่ให้สร้างผลกระทบต่อสังคม ชุมชน โดยเน้นการนำผู้เสพเข้าสู่การบำบัดโดยสมัครใจให้มากที่สุด

๗.๒ ให้ศูนย์คัดกรองตามประกาศ คสช. ที่ ๑๐๘/๕๗ จำนวน ๗๕๓ แห่ง ยังคงปฏิบัติงานเป็นศูนย์คัดกรองต่อไป เมื่อมีการนำผู้เสพมาทำการคัดกรอง ขอให้ศูนย์คัดกรองดังกล่าวได้ทำหน้าที่ต่อไป

๗.๓ ให้สถานพยาบาลที่มีอยู่แล้วยังคงปฏิบัติหน้าที่บำบัดรักษา เมื่อมีการนำผู้เสพจากศูนย์คัดกรองถูกส่งเข้ามารับการบำบัด รวมทั้งให้พิจารณาเพิ่มเติมการดำเนินการในลักษณะของ CBTx และการบำบัดผู้มีอาการทางจิตเวชเพิ่มขึ้น

๗.๔ ในกรณีที่ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมยังอยู่ในกระบวนการทางอนุบัญญัติให้ทุกจังหวัด/กทม. ทบทวน ปรับปรุงและรื้อฟื้นศูนย์ประสานงานการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูในระดับอำเภอ/จังหวัด/กทม. ที่ละ ๑ แห่ง โดยดำเนินการในด้านสถานที่ บุคลากร การเตรียมข้อมูลบุคคลที่จะให้ความช่วยเหลือประเภทความช่วยเหลือ และหน่วยงานที่จะสนับสนุน ช่วยเหลือ รวมทั้ง ให้ความช่วยเหลือตามเงื่อนไข ปัจจัยที่มี เพื่อเป็นการวางรากฐานการทำงานของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมที่จะจัดให้มีขึ้น

๗.๕ จัดระบบการติดตามผู้ผ่านการบำบัดให้ครบวงจรของการบำบัดและติดตาม

๘. ปฏิบัติการ การนำผู้เสพเข้าสู่การบำบัดโดยศาลซึ่งถือเป็นมาตรการใหม่ของประมวลกฎหมายยาเสพติด ที่ใช้บทบาทของศาลเป็นผู้พิจารณาตัดสินแทนที่ระบบบังคับบำบัด โดยในระยะเร่งด่วน ๙๐ วัน จะต้องดำเนินการให้เป็นผลอย่างรูปธรรม ดังนี้

๘.๑ เร่งรัด ชี้แจง ทำความเข้าใจในรูปแบบต่าง ๆ ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกขั้นตอน ประกอบด้วย ผู้จับกุม พนักงานสอบสวน อัยการ พนักงานคุมประพฤติ และศาล ได้มีแนวทางการปฏิบัติต่อผู้เสพที่ถูกจับกุม ในกรอบของประมวลกฎหมายยาเสพติด

๘.๒ วางระบบและแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนกับผู้เสพในคดี ครอบครัวยาเสพติด ในห้วงระยะ รอยต่อนี้ เพื่อให้มีการปฏิบัติที่เป็นแนวทางเดียวกันในภาพรวม

๘.๓ วางแนวทาง ประสานงานในด้านข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการตรวจสอบข้อมูลผู้เสพ เพื่อสามารถสรุปผลได้อย่างครอบคลุมมากที่สุด

๘.๔ พัฒนาระบบการรองรับการตัดสินของศาล ในด้านวิธีการเพื่อความปลอดภัย การส่งผู้เสพเข้าบำบัด และการคุมประพฤติ ซึ่งเป็นแนวทางใหม่ของการดำเนินการต่อผู้เสพแทนการคุมขังลงโทษ

๙. เพิ่มทางเลือกใหม่ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามประมวลกฎหมายยาเสพติด โดยไม่จำเป็นต้องจับกุมลงโทษ เป็นหลักเพื่อให้มีการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเหมาะสม ได้แก่

๙.๑ การจัดชุดปฏิบัติการลงพื้นที่ ร่วมกับชุมชน ชักชวนผู้เสพเข้าบำบัดโดยสมัครใจ แทนการจับกุมผู้เสพ

๙.๒ การสร้างแรงจูงใจให้ผู้เสพสมัครใจเข้ารับการบำบัดในทุกขั้นตอนของการทำงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อเบี่ยงเบนออกจากการได้รับโทษ

๙.๓ จะริเริ่มให้มีการใช้แนวทางการลดอันตรายจากยาเสพติดสำหรับผู้ติดยาเรื้อรัง เพื่อดำเนินการที่เหมาะสมกับผู้ติดยาในลักษณะนี้

๑๐. เร่งรัด ปราบปราม เครือข่าย/กลุ่มการค้ายาเสพติดและตัดวงจรโครงสร้างทางการเงินตามอำนาจหน้าที่ที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดได้มอบให้ ซึ่งเป็นมาตรการที่ให้ความสำคัญอยู่แล้ว แต่จะเพิ่มการดำเนินการมากขึ้น โดย

๑๐.๑ ให้ชุดปราบปรามยาเสพติดทุกหน่วย เร่งรัดสืบสวน รวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อจับกุมตามฐานความผิดตามประมวลกฎหมายยาเสพติด

๑๐.๒ ใช้เครื่องมือการสืบสวน ตรวจสอบทรัพย์สิน และการยึดทรัพย์สินเชิงมูลค่ามาตัดวงจรการค้าให้มากที่สุด

๑๐.๓ พัฒนาระบบการบังคับใช้กฎหมายในขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการบูรณาการร่วมกันในการปราบปรามเครือข่ายการค้าและโครงสร้างทางการเงิน

๑๐.๔ ขยายความร่วมมือกับต่างประเทศ ทั้งประเทศต้นทางและปลายทางในการสืบสวนปราบปรามกลุ่มการค้ายาเสพติดที่ใช้ประเทศไทยเป็นจุดลึกลับส่งออกยาเสพติด โดยการใช้เครื่องมือทางกฎหมายในประมวลกฎหมายยาเสพติด

๑๑. สร้างความรับรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในประมวลกฎหมายยาเสพติดให้กับสาธารณชนและสังคม เพื่อให้สังคมและชุมชนได้ตระหนักถึงกรอบความคิดใหม่ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในประเทศ โดย

๑๑.๑ รณรงค์สื่อสารทางสังคมอย่างกว้างขวางทั่วประเทศโดยใช้สื่อต่าง ๆ ที่เหมาะสม

๑๑.๒ สร้างความเข้าใจให้กับประชาชนในพื้นที่ปฏิบัติการ เพื่อให้เข้าใจแนวทางใหม่ๆที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหายาในกรอบของประมวลกฎหมายยาเสพติด

๑๒. ในระยะเปลี่ยนผ่านนี้ เพื่อให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดมีความต่อเนื่อง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในด้านการบังคับใช้กฎหมาย จะต้องดำเนินการบังคับใช้กฎหมายที่เป็นภารกิจของหน่วยให้เสร็จสิ้นต่อไป โดยมี ๔ งานที่สำคัญที่ต้องทำต่อไป ดังนี้

๑๒.๑ ผู้เสพที่ต้องบำบัดในระบบบังคับบำบัด ก่อนที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดมีผลบังคับใช้ ให้ดำเนินการบำบัดฟื้นฟูต่อไปจนเสร็จสิ้น

๑๒.๒ คดีที่ได้มีการส่งตรวจสอบทรัพย์สินไปแล้วก่อนวันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดใช้บังคับ ก็ให้ดำเนินการต่อไปจนกว่าคดีถึงที่สุด

๑๒.๓ คดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล และยังไม่เสร็จสิ้น ต้องใช้แนวทางการพิจารณาหลักฐานตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ดังนั้น ให้คู่กรณีสามารถยื่นส่งหลักฐานใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายยาเสพติด

๑๒.๔. การอนุญาตต่าง ๆ ทั้งใบขออนุญาตในการผลิต นำเข้า ส่งออก ขาย ครอบครองซึ่งยาเสพติด หรือวัตถุออกฤทธิ์ก่อนประมวลกฎหมายยาเสพติดใช้บังคับให้ยังมีผลต่อไปจนกว่าเสร็จสิ้น

ทั้งนี้ ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบข้างต้น ได้ดำเนินการต่อไป

๑๓. การเพิ่มแนวทางการดำเนินงานเพื่อแก้ไขผลอันเกิดจากประมวลกฎหมายยาเสพติด ซึ่งจะมีผลเกิดขึ้น ๒ ประการ ที่จะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ได้แก่

๑๓.๑ เรื่องการเตรียมการรองรับผู้ต้องขังที่จะพ้นโทษ หรือได้รับการลดโทษ อันเป็นผลจากประมวลกฎหมายยาเสพติดที่ได้มีการปรับโทษตามฐานความผิดใหม่ ทำให้มีผู้ต้องขังจำนวนหนึ่ง จะได้รับผลที่เป็นคุณดังกล่าวซึ่งศาลจะต้องพิจารณาเป็นรายบุคคล

๑๓.๒. เรื่องการเตรียมการรองรับผู้ที่หลบหนีจากการบำบัดตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕ ทำให้ไม่ได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนด โดยจะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการติดตามตัวเข้าสู่กระบวนการต่อไป

ทั้ง ๒ ประการนี้ ถือเป็นภารกิจที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

๑๔. ให้ทุกจังหวัด/กทม. เป็นเจ้าภาพในการนำประมวลกฎหมายยาเสพติดไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่รับผิดชอบ โดยนำเครื่องมือต่าง ๆ ที่ให้ในประมวลกฎหมายยาเสพติดไปแก้ไขปัญหายาเสพติดในจังหวัดให้ประสบผล โดยในระยะผ่านนี้ ให้ทุกจังหวัด/กทม. ดำเนินการ ดังนี้

๑๔.๑ ใน ๓ เดือนนี้ให้จังหวัด/กทม. เป็นเจ้าภาพวางแผนนำเอาภารกิจและข้อปฏิบัติตามข้อ ๑ - ๑๔ มาใช้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในจังหวัด รวมทั้ง มีกลไกในการกำกับดูแลการขับเคลื่อนนี้

๑๔.๒ ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามประมวลกฎหมายยาเสพติดในพื้นที่จังหวัด โดยดำเนินการตลอดปี ๒๕๖๕

๑๔.๓ ให้ทุกจังหวัด/กทม. กำหนดพื้นที่ที่จะเป็นพื้นที่นาร่อง หรือ sandbox ในระดับอำเภอหรือตำบล ในการนำประมวลกฎหมายยาเสพติดไปใช้แก้ไขปัญหายาเสพติดในจังหวัด เพื่อจะสามารถขยายผลในระยะต่อไป

๑๕. วางรากฐานและระบบต่าง ๆ ให้มีความพร้อมในการใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติดในระยะต่อไป โดยในระยะเปลี่ยนผ่านนี้ ให้เริ่มดำเนินการวางระบบอย่างต่อเนื่อง และให้แล้วเสร็จภายในปี ๒๕๖๕ โดยมีประเด็นสำคัญ ๓ ประเด็น ดังนี้

๑๕.๑ การวางระบบข้อมูลอย่างบูรณาการเพื่อใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามกรอบของประมวลกฎหมายยาเสพติด

๑๕.๒ การวางระบบบริหารจัดการในด้านแผนงานงบประมาณและจัดทำแผนปฏิบัติการต่าง ๆ ทั้งแผนแม่บทยาเสพติดระดับชาติ และแผนปฏิบัติการประจำปีให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายยาเสพติด

๑๕.๓ การวางระบบพัฒนาบุคลากรภาครัฐทุกระดับที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้เข้าใจประมวลกฎหมายยาเสพติดอย่างชัดเจน

Roadmap ๑๕ ภารกิจในระยะ ๙๐ วันนี้ จะมีการจัดทำแผนขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบ และจะมีกลไกการรับทราบและเกาะติดปัญหาเพื่อให้คำปรึกษาและวางแนวทางการดำเนินงานอย่างเหมาะสมต่อไป

ตาราง

Roadmap ๙๐ วัน ๑๕ ภารกิจ ในการขับเคลื่อนประมวลกฎหมายยาเสพติดสู่การปฏิบัติ

ลำดับ	ภารกิจ	หัวระยะเวลา		
		๓๐ วัน	๓๐ วัน	๓๐ วัน
๑	จัดทำอนุบัญญัติ	←		→
๒	จัดตั้งกลไกด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด	←	→	
๓	มอบหมายภารกิจในประมวลกฎหมายยาเสพติดให้กับหน่วยราชการ	←	→	
๔	จัดทำและเสนอแผนปฏิบัติการเตรียมความพร้อมการรองรับประมวลกฎหมายยาเสพติด ปี ๒๕๖๕	←		→
๕	การทำความเข้าใจบุคลากรของรัฐและจัดทำคู่มือ แนวทาง	←		→
๖	ปรับปรุงและแต่งตั้งเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด	←	→	
๗	ปฏิบัติการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามกรอบประมวลกฎหมายยาเสพติด	←		→
๘	ปฏิบัติการการนำผู้เสพเข้าสู่การบำบัดโดยศาล	←		→
๙	เพิ่มทางเลือกใหม่ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามประมวลกฎหมายยาเสพติด	←		→
๑๐	เร่งรัด ปราบปราม เครือข่าย/กลุ่มการค้ายาเสพติดและตัดวงจรโครงสร้างทางการเงิน	←		→
๑๑	สร้างความรับรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในประมวลกฎหมายยาเสพติดให้กับสาธารณชนและสังคม	←		→
๑๒	หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายต้องดำเนินการบังคับใช้กฎหมายที่เป็นภารกิจของหน่วยให้เสร็จสิ้นต่อไปในระยะเปลี่ยนผ่านนี้	←		→
๑๓	การเพิ่มแนวทางการดำเนินงานเพื่อแก้ไขผลอันเกิดจากประมวลกฎหมายยาเสพติด	←		→
๑๔	ให้ทุกจังหวัด/กทม. เป็นเจ้าภาพในการนำประมวลกฎหมายยาเสพติดไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่รับผิดชอบ	←		→
๑๕	วางรากฐานและระบบต่าง ๆ ให้มีความพร้อมในการใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติดในระยะต่อไป	←		→

ภาคผนวก

ผนวกที่ ๑ ตารางความคืบหน้าการจัดทำอนุบัญญัติเป็นรายฉบับ

ผนวกที่ ๒ คำโครงการปฏิบัติการบูรณาการประมวลกฎหมายยาเสพติด ปี ๒๕๖๕

ผนวกที่ ๓ บทบาทภารกิจของหน่วยงานกระทรวง กรม หน่วยงาน

ผนวกที่ ๔ ศูนย์กลางบูรณาการข้อมูลยาเสพติด (Narcotics Drug Information Center System)

ความคืบหน้าการจัดทำกฎหมายลำดับรอง
ตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ ประมวลกฎหมายยาเสพติด
และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔

พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ ประมวลกฎหมายยาเสพติด และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔ มีบทบัญญัติที่กำหนดให้ต้องมีกฎหมายลำดับรอง ซึ่งกระทรวงสาธารณสุข (สำนักงาน อย. และสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข) กระทรวงยุติธรรม (สำนักงาน ป.ป.ส.) และสำนักงานศาลยุติธรรม ดำเนินการจัดทำ **รวมทั้งสิ้นจำนวน ๗๐ ฉบับ** ได้แก่

๑. กฎหมายลำดับรองที่ต้องจัดทำในความรับผิดชอบของกระทรวงยุติธรรม (สำนักงาน ป.ป.ส.) จำนวน ๑๖ ฉบับ ได้แก่

- ร่างกฎกระทรวง จำนวน ๓ ฉบับ
- ร่างระเบียบ/ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จำนวน ๙ ฉบับ
- ร่างระเบียบคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน จำนวน ๔ ฉบับ

๒. กฎหมายลำดับรองที่ต้องจัดทำในความรับผิดชอบของกระทรวงสาธารณสุข จำนวน ๕๒ ฉบับ แยกเป็น

๒.๑ สำนักงาน อย. จำนวน ๔๓ ฉบับ ได้แก่

- ร่างกฎกระทรวง จำนวน ๑๕ ฉบับ
- ร่างระเบียบ/ประกาศกระทรวงสาธารณสุข จำนวน ๒๕ ฉบับ
- ร่างประกาศคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษ จำนวน ๓ ฉบับ

๒.๒ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน ๙ ฉบับ ได้แก่

- ร่างกฎกระทรวง จำนวน ๓ ฉบับ
- ร่างประกาศกระทรวงสาธารณสุข จำนวน ๑ ฉบับ
- ร่างระเบียบ/ประกาศคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด จำนวน ๕ ฉบับ

๓. กฎหมายลำดับรองที่ต้องจัดทำในความรับผิดชอบของสำนักงานศาลยุติธรรม จำนวน ๒ ฉบับ ได้แก่

- ร่างระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวน จำนวน ๑ ฉบับ
- ร่างข้อบังคับของประธานศาลฎีกา จำนวน จำนวน ๑ ฉบับ

โดยมีรายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

ลำดับ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ต้องจัดทำ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน	ใช้ฉบับเดิม ไปก่อน	ยกร่าง ใหม่	ผู้รับผิดชอบ	ผู้พิจารณา	ความคืบหน้า
๑	<p>ร่างกฎกระทรวงการตรวจสอบทรัพย์สินและการแจ้งสิทธิการยื่นคำร้องขอผ่อนผันการยึดหรืออายัด การประเมินราคาทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้ และการขอรับทรัพย์สินคืนและการคืนทรัพย์สิน พ.ศ. ....</p> <p>(ประมวลฯ มาตรา ๗๑ มาตรา ๗๓ มาตรา ๗๔ และมาตรา ๘๒)</p>	<p>- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔</p> <p>- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔</p> <p>- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔</p> <p>- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔</p>		✓	สำนักงาน ป.ป.ส. (สตส.)	กรม.	- อยู่ระหว่าง สลค. สอบถามความเห็น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ลำดับ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ต้องจัดทำ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน	ใช้ฉบับเดิม ไปก่อน	ยกร่าง ใหม่	ผู้รับผิดชอบ	ผู้พิจารณา	ความคืบหน้า
๒	ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยการดำเนินการเพื่อประโยชน์ในการบำบัดรักษาของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ พ.ศ. .... (ประมวลฯ มาตรา ๑๑๕)	- ไม่มี -		✓	สำนักงาน ป.ป.ส. (สปป.)	กรม.	- อยู่ระหว่าง สลค. สอบถามความเห็น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๓	ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยการขออนุมัติการอนุมัติ และการรายงานการแจ้งข้อหาในความผิดฐานสมคบ และสนับสนุนช่วยเหลือตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔ พ.ศ. .... (ร่าง พ.ร.บ.วิ.ยาเสพติดฯ มาตรา ๑๑/๗)	กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔		✓	สำนักงาน ป.ป.ส. (กกม.)	กรม.	- อยู่ระหว่าง สลค. สอบถามความเห็น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๔	ร่างประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เรื่อง กำหนดมาตรการป้องกัน ปราบปรามและแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ พ.ศ. .... (ประมวลฯ ม.๕๖ และ ๕๗)	- ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี (พ.ศ. ๒๕๔๓) เรื่อง กำหนดประเภท สถานที่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติดในสถานประกอบการ และ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๘ - ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๓) เรื่อง มาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ และ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๘		✓	สำนักงาน ป.ป.ส. (สปป.)	คณะ กรรมการ ป.ป.ส.	- คณะกรรมการ ป.ป.ส. พิจารณาแล้ว เมื่อวันที่ ๑๓ ธ.ค. ๖๔ อยู่ระหว่างดำเนินการ เพื่อประกาศในราช กิจจานุเบกษา

ลำดับ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ต้องจัดทำ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน	ใช้ฉบับเดิม ไปก่อน	ยกร่าง ใหม่	ผู้รับผิดชอบ	ผู้พิจารณา	ความคืบหน้า
		- ประกาศกระทรวงยุติธรรม เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการสั่งปิดชั่วคราวหรือการพักใช้ใบอนุญาตประกอบการของสถานประกอบการที่มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๘					
๕	ร่างระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ว่าด้วยแนวทางการปฏิบัติราชการและการประสานงานให้เป็นที่ไปตามนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปรามและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด พ.ศ. .... (พ.ร.บ.ให้ใช้ฯ มาตรา ๒๔ และร่างประมวลฯ มาตรา ๒)	-ไม่มี-		✓	สำนักงาน ป.ป.ส. (สยศ.)	คณะ กรรมการ ป.ป.ส.	- คณะกรรมการ ป.ป.ส. พิจารณาแล้ว เมื่อวันที่ ๑๓ ธ.ค. ๖๔ อยู่ระหว่างดำเนินการ เพื่อประกาศในราช กิจจานุเบกษา
๖	ร่างระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ว่าด้วยกองทุนป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหา ยาเสพติด พ.ศ. .... (ประมวลฯ ม.๘๘)	- ระเบียบคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินว่าด้วยกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๖		✓	สำนักงาน ป.ป.ส. (สตส.)	คณะ กรรมการ ป.ป.ส.	- คณะกรรมการ ป.ป.ส. พิจารณาแล้ว เมื่อวันที่ ๑๓ ธ.ค. ๖๔ อยู่ระหว่างดำเนินการ เพื่อประกาศในราช กิจจานุเบกษา

ลำดับ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ต้องจัดทำ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน	ใช้ฉบับเดิม ไปก่อน	ยกร่าง ใหม่	ผู้รับผิดชอบ	ผู้พิจารณา	ความคืบหน้า
๗	ร่างระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขการเปรียบเทียบปรับตามประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. .... (ประมวลฯ ม.๑๘๕)	<p>- ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ว่าด้วยการตักเตือน การเปรียบเทียบปรับและการปิดชั่วคราวสถานประกอบการ หรือการพักใช้ใบอนุญาตประกอบการ พ.ศ. ๒๕๔๕</p> <p>- ระเบียบคณะกรรมการวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ว่าด้วยหลักเกณฑ์การเปรียบเทียบตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๕๙ พ.ศ. ๒๕๖๐</p>		✓	สำนักงาน ป.ป.ส. (กกม.)	คณะ กรรมการ ป.ป.ส.	- คณะกรรมการ ป.ป.ส. พิจารณาแล้ว เมื่อวันที่ ๑๓ ธ.ค. ๖๔ อยู่ระหว่างดำเนินการ เพื่อประกาศในราช กิจจานุเบกษา
๘	ร่างระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เรื่อง การแต่งตั้ง การปฏิบัติหน้าที่และการกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. พ.ศ. .... (พ.ร.บ.วิ.ยาเสพติดฯ ม.๑๑/๑)	ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ว่าด้วยการแต่งตั้ง การปฏิบัติหน้าที่และการกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. พ.ศ. ๒๕๔๕ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐		✓	สำนักงาน ป.ป.ส. (กกม.)	คณะ กรรมการ ป.ป.ส.	- คณะกรรมการ ป.ป.ส. พิจารณาแล้ว เมื่อวันที่ ๑๓ ธ.ค. ๖๔ อยู่ระหว่างดำเนินการ เพื่อประกาศในราช กิจจานุเบกษา
๙	ร่างประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการตรวจหรือทดสอบว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดมีสารเสพติดอยู่ในร่างกายหรือไม่ (พ.ร.บ.วิ.ยาเสพติดฯ ม.๑๑/๒)	ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการตรวจหรือทดสอบว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดมีสารเสพติดอยู่ในร่างกายหรือไม่		✓	สำนักงาน ป.ป.ส. (กกม.)	คณะ กรรมการ ป.ป.ส.	- คณะกรรมการ ป.ป.ส. พิจารณาแล้ว เมื่อวันที่ ๑๓ ธ.ค. ๖๔ อยู่ระหว่างดำเนินการ เพื่อประกาศในราช กิจจานุเบกษา

ลำดับ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ต้องจัดทำ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน	ใช้ฉบับเดิม ไปก่อน	ยกร่าง ใหม่	ผู้รับผิดชอบ	ผู้พิจารณา	ความคืบหน้า
๑๐	ร่างประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ว่าด้วยการตรวจรับ การเก็บรักษา การทำลาย การนำไปใช้ ประโยชน์ และการรายงานยาเสพติด พ.ศ. .... (พ.ร.บ.วิ.ยาเสพติดฯ ม.๑๑/๓)	<ul style="list-style-type: none"> - ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจับ ยึด และตรวจพิสูจน์ยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๗ และ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ - ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการ เก็บรักษา ยาเสพติดให้โทษของกลาง พ.ศ. ๒๕๔๑ - ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วย การทำลาย หรือการนำไปใช้ประโยชน์ซึ่ง วัตถุออกฤทธิ์ของกลาง พ.ศ. ๒๕๖๒ 		✓	สำนักงาน ป.ป.ส. (สวพ.)	คณะ กรรมการ ป.ป.ส.	- คณะกรรมการ ป.ป.ส. พิจารณาแล้ว เมื่อวันที่ ๑๓ ธ.ค. ๖๔ อยู่ระหว่างดำเนินการ เพื่อประกาศในราช กิจจานุเบกษา
๑๑	ร่างระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ว่าด้วยการได้มา การใช้ ประโยชน์และการเก็บรักษาข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. .... (พ.ร.บ.วิ.ยาเสพติดฯ ม.๑๑/๕)	<ul style="list-style-type: none"> - ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามยาเสพติด ว่าด้วยการได้มา การใช้ ประโยชน์และการเก็บรักษาข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. ๒๕๔๕ 		✓	สำนักงาน ป.ป.ส. (สปป.)	คณะ กรรมการ ป.ป.ส.	- คณะกรรมการ ป.ป.ส. พิจารณาแล้ว เมื่อวันที่ ๑๓ ธ.ค. ๖๔ อยู่ระหว่างดำเนินการ เพื่อประกาศในราช กิจจานุเบกษา
๑๒	ร่างระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ว่าด้วยเงินเพิ่มสำหรับ ตำแหน่งข้าราชการของสำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. พ.ศ. .... (พ.ร.บ.ให้ใช้ฯ ม.๖)	-ไม่มี-		✓	สำนักงาน ป.ป.ส. (สลก.)	คณะ กรรมการ ป.ป.ส.	- คณะกรรมการ ป.ป.ส. พิจารณาแล้ว เมื่อวันที่ ๑๓ ธ.ค. ๖๔ อยู่ระหว่างดำเนินการ เพื่อประกาศในราช กิจจานุเบกษา

ลำดับ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ต้องจัดทำ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน	ใช้ฉบับเดิม ไปก่อน	ยกร่าง ใหม่	ผู้รับผิดชอบ	ผู้พิจารณา	ความคืบหน้า
๑๓	ร่างระเบียบคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ว่าด้วยการสั่งตรวจสอบทรัพย์สิน การยุติการตรวจสอบทรัพย์สิน และการคืนทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้ชั่วคราว พ.ศ. .... (ประมวลฯ มาตรา ๖๘ และมาตรา ๗๑)	ระเบียบคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ว่าด้วยการสั่งตรวจสอบทรัพย์สิน การยุติการตรวจสอบทรัพย์สินและการคืนทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้ชั่วคราว พ.ศ. ๒๕๕๗		✓	สำนักงาน ป.ป.ส. (สตส.)	คณะ กรรมการ ตรวจสอบ ทรัพย์สิน	- เมื่อวันที่ ๗ ม.ค.๖๕ คณะกรรมการฯ เห็นชอบในหลักการ และรับไว้พิจารณาก่อน ลงมติต่อไป
๑๔	ร่างระเบียบคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ว่าด้วยการเก็บรักษาทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัด พ.ศ. .... (ประมวลฯ มาตรา ๗๕)	ระเบียบคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ว่าด้วยการเก็บรักษาทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๗		✓	สำนักงาน ป.ป.ส. (สตส.)	คณะ กรรมการ ตรวจสอบ ทรัพย์สิน	- เมื่อวันที่ ๗ ม.ค.๖๕ คณะกรรมการฯ เห็นชอบในหลักการ และรับไว้พิจารณาก่อน ลงมติต่อไป
๑๕	ร่างระเบียบคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ว่าด้วยการนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาดหรือนำไปใช้ประโยชน์ของทางราชการ พ.ศ. .... (ประมวลฯ มาตรา ๗๔)	ระเบียบคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ว่าด้วยการนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาดหรือนำไปใช้ประโยชน์ของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๘		✓	สำนักงาน ป.ป.ส. (สตส.)	คณะ กรรมการ ตรวจสอบ ทรัพย์สิน	- เมื่อวันที่ ๗ ม.ค.๖๕ คณะกรรมการฯ เห็นชอบในหลักการ และรับไว้พิจารณาก่อน ลงมติต่อไป
๑๖	ร่างระเบียบคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินว่าด้วยการประเมินค่าเสียหาย และค่าเสื่อมสภาพ พ.ศ. .... (ประมวลฯ มาตรา ๗๔)	ระเบียบคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ว่าด้วยการประเมินค่าเสียหายและค่าเสื่อมสภาพ พ.ศ. ๒๕๓๕		✓	สำนักงาน ป.ป.ส. (สตส.)	คณะ กรรมการ ตรวจสอบ ทรัพย์สิน	- เมื่อวันที่ ๗ ม.ค.๖๕ คณะกรรมการฯ เห็นชอบในหลักการ และรับไว้พิจารณาก่อน ลงมติต่อไป

ลำดับ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ต้องจัดทำ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน	ใช้ฉบับเดิม ไปก่อน	ยกร่าง ใหม่	ผู้รับผิดชอบ	ผู้พิจารณา	ความคืบหน้า
๑๗	ร่างกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและการยกเว้นค่าธรรมเนียม พ.ศ. .... (ประมวลยาเสพติด มาตรา ๑๘)	- กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมสำหรับผู้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๔๗ และ ๒๕๕๒ - กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๖๐	✓		สำนักงาน อย.	กรม.	
๑๘	ร่างกฎกระทรวง ว่าด้วยการขออนุญาตคุณสมบัติของผู้ขออนุญาตการออกใบอนุญาตการออกใบแทนใบอนุญาต และการแก้ไขรายการในใบอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง ยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ หรือประเภท ๔ พ.ศ. .... (จำนวน ๒ ฉบับ)	- กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตและการอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ พ.ศ. ๒๕๔๘ - กฎกระทรวง การผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ หรือประเภท ๕ พ.ศ. ๒๕๕๙	✓		สำนักงาน อย.	กรม.	
๑๙	ร่างกฎกระทรวง ว่าด้วยการขออนุญาตคุณสมบัติของผู้ขออนุญาต การออกใบอนุญาต การออกใบแทนใบอนุญาต และการแก้ไขรายการในใบอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง ยาเสพติดให้โทษประเภท ๒ พ.ศ.	- กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตให้ผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ พ.ศ. ๒๕๕๒ - กฎกระทรวงการขออนุญาตและการอนุญาตจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ พ.ศ. ๒๕๖๓	✓		สำนักงาน อย.	กรม.	

ลำดับ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ต้องจัดทำ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน	ใช้ฉบับเดิม ไปก่อน	ยกร่าง ใหม่	ผู้รับผิดชอบ	ผู้พิจารณา	ความคืบหน้า
๒๐	ร่างกฎกระทรวง ว่าด้วยการขออนุญาต คุณสมบัติของผู้ขออนุญาต การออก ใบอนุญาต การออกใบแทนใบอนุญาต และการแก้ไขรายการในใบอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง ยาเสพติดให้โทษประเภท ๓ พ.ศ.	- กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการขออนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง เพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ พ.ศ. ๒๕๕๓	✓		สำนักงาน อย.	กรม.	
๒๑	ร่างกฎกระทรวง ว่าด้วยการขออนุญาต คุณสมบัติของผู้ขออนุญาตการออกใบอนุญาต การออกใบแทนใบอนุญาต และการแก้ไข รายการในใบอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง ยาเสพติด ให้โทษประเภท ๕ พ.ศ. .... (จำนวน ๒ ฉบับ)	- กฎกระทรวง การขออนุญาตและการ อนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่ายหรือมีไว้ใน ครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ และประเภท ๕ พ.ศ. ๒๕๕๙ - กฎกระทรวง การผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติด ให้โทษในประเภท ๕ กัญชง พ.ศ. ๒๕๖๓	✓		สำนักงาน อย.	กรม.	
๒๒	ร่างกฎกระทรวง ว่าด้วยการขออนุญาต ผลิต ขาย นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ใน ครอบครอง คุณสมบัติของผู้ขออนุญาต การออกใบอนุญาต การออกใบแทน ใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต และ การแก้ไขรายการในใบอนุญาตซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ พ.ศ.	- กฎกระทรวง การขออนุญาตและการ อนุญาตผลิต ขาย นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ใน ครอบครองหรือใช้ประโยชน์ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท ๑	✓ (ปรับปรุง)		สำนักงาน อย.	กรม.	- รับฟังความคิดเห็น >>เสนออนุฯ กฎหมาย >>รับฟังความคิดเห็น >>คณะกรรมการ ควบคุมยาเสพติด ให้โทษ>>รมว.สธ.

ลำดับ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ต้องจัดทำ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน	ใช้ฉบับเดิม ไปก่อน	ยกร่าง ใหม่	ผู้รับผิดชอบ	ผู้พิจารณา	ความคืบหน้า
๒๓	ร่างกฎกระทรวง ว่าด้วยการขออนุญาต คุณสมบัติของผู้ขออนุญาต การออก ใบอนุญาต การออกใบแทนใบอนุญาต การต่อ อายุใบอนุญาต และ การแก้ไขรายการใน ใบอนุญาต ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ พ.ศ. .... (จำนวน ๓ ฉบับ)	- กฎกระทรวง การขออนุญาตและการ อนุญาตผลิต ขาย นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ใน ครอบครองหรือใช้ประโยชน์ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท ๒/๓/๔	✓		สำนักงาน อย.	กรม.	
๒๔	ร่างกฎกระทรวง ว่าด้วยการนำผ่าน วัตถุออกฤทธิ์ พ.ศ.	- กฎกระทรวงการขออนุญาตและ การอนุญาตให้นำผ่านวัตถุออกฤทธิ์ พ.ศ. ๒๕๖๓	✓		สำนักงาน อย.	กรม.	
๒๕	ร่างกฎกระทรวง ว่าด้วยการขอขึ้น ทะเบียนการออกใบสำคัญการขึ้นทะเบียน การต่ออายุใบสำคัญการขึ้นทะเบียน การออก ใบแทนใบสำคัญการขึ้นทะเบียน การแจ้ง รายการในการยื่นคำขอ และการขอแก้ไข รายการที่ได้รับอนุญาตตำรับยาเสพติดให้โทษ หรือวัตถุออกฤทธิ์ พ.ศ.	- กฎกระทรวง การขึ้นทะเบียนตำรับ ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ พ.ศ. ๒๕๕๙ - กฎกระทรวง การขอขึ้นทะเบียนวัตถุตำรับ และการขึ้นทะเบียนวัตถุตำรับ ที่มีวัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ พ.ศ. ๒๕๖๓	✓		สำนักงาน อย.	กรม.	

ลำดับ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ต้องจัดทำ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน	ใช้ฉบับเดิม ไปก่อน	ยกร่าง ใหม่	ผู้รับผิดชอบ	ผู้พิจารณา	ความคืบหน้า
๒๖	ร่างกฎกระทรวง การขออนุญาตและการอนุญาตให้ผลิตหรือนำเข้าตัวอย่างของตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ พ.ศ.	- กฎกระทรวง การขออนุญาตและการอนุญาตให้ผลิตหรือนำเข้าตัวอย่างของวัตถุตำรับที่มีวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ พ.ศ. ๒๕๖๓	✓		สำนักงาน อย.	กรม.	
๒๗	ร่างกฎกระทรวง กำหนดฉลากซึ่งผู้ผลิตหรือนำเข้าสารระเหย จะต้องจัดให้มีภาพเครื่องหมาย หรือข้อความที่ภาชนะบรรจุหรือหีบห่อที่บรรจุสารระเหยก่อนออกจำหน่าย พ.ศ.	- กฎกระทรวง พ.ศ. ๒๕๓๔ ว่าด้วยการกำหนดฉลากและข้อความภาชนะบรรจุสารระเหย	✓		สำนักงาน อย.	กรม.	
๒๘	ร่างประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การขึ้นบัญชีผู้เชี่ยวชาญ องค์กรผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ พ.ศ.	ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการได้มาซึ่งผู้เชี่ยวชาญ องค์กรผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อทำหน้าที่ในการประเมินเอกสารทางวิชาการผลิตภัณฑ์ยาเสพติดให้โทษ วัตถุออกฤทธิ์ พ.ศ. ๒๕๖๑	✓		สำนักงาน อย.	รมว.สธ.	

ลำดับ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ต้องจัดทำ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน	ใช้ฉบับเดิม ไปก่อน	ยกร่าง ใหม่	ผู้รับผิดชอบ	ผู้พิจารณา	ความคืบหน้า
๒๙	ร่างระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วย ค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับ ยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ และ ค่าตอบแทนแก่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับ กระบวนการพิจารณาอนุญาตยาเสพติด ให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ พ.ศ.	ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การรับและ จ่ายเงินที่จัดเก็บตามกระบวนการ การพิจารณา อนุญาตผลิตภัณฑ์ สุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๐		✓	สำนักงาน อย.	รมว.สธ.	- ยังไม่ได้ดำเนินการ ยกร่าง อยู่ระหว่าง หารือ สคก.
๓๐	ร่างประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน ค่าธรรมเนียมท้ายประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ.		✓		สำนักงาน อย.	รมว.สธ.	
๓๑	ร่างประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดมาตรฐานว่าด้วยปริมาณ ส่วนประกอบ คุณภาพ ความบริสุทธิ์ หรือ ลักษณะอื่นของวัตถุออกฤทธิ์และยาเสพติด ตลอดจนการบรรจุและการเก็บรักษา พ.ศ.	ประกาศกระทรวงกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดมาตรฐานว่าด้วยปริมาณ ส่วนประกอบ คุณภาพ ความบริสุทธิ์ หรือลักษณะอื่นของ ยาเสพติดให้โทษ ตลอดจนการบรรจุและการเก็บ รักษา ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๖๑ และ วัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท หรือ ประเภท ๔ พ.ศ. ๒๕๖๑	✓		สำนักงาน อย.	รมว.สธ.	

ลำดับ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ต้องจัดทำ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน	ใช้ฉบับเดิม ไปก่อน	ยกร่าง ใหม่	ผู้รับผิดชอบ	ผู้พิจารณา	ความคืบหน้า
๓๒	ร่างประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดชนิดและจำนวนยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ที่จะต้องใช้ในทางการแพทย์และทางวิทยาศาสตร์ ที่ว่าราชอาณาจักรประจำปี พ.ศ. ...	ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดชนิดและจำนวนยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ที่จะต้องใช้ในทางการแพทย์และทางวิทยาศาสตร์ที่ราชอาณาจักรประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔	✓		สำนักงาน อย.	รมว.สธ.	
๓๓	ร่างประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนด ปริมาณยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ และ วัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ที่ผู้อนุญาตจะ อนุญาตให้จำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครอง พ.ศ.	<p>- ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนด ปริมาณยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ที่ผู้อนุญาตจะอนุญาตให้จำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘</p> <p>- ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนด ปริมาณวัตถุออกฤทธิ์ที่ผู้อนุญาตจะอนุญาตให้ขาย พ.ศ. ๒๕๖๒</p>	✓		สำนักงาน อย.	รมว.สธ.	

ลำดับ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ต้องจัดทำ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน	ใช้ฉบับเดิม ไปก่อน	ยกร่าง ใหม่	ผู้รับผิดชอบ	ผู้พิจารณา	ความคืบหน้า
๓๔	ร่างประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อและประเภทยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ที่ต้องมีค่าเตือนหรือข้อควรระวังและข้อความของคำเตือนหรือข้อควรระวัง พ.ศ.	<ul style="list-style-type: none"> - กฎกระทรวงกำหนดฉลากและเอกสารกำกับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือคำเตือนหรือข้อควรระวังการใช้ที่ภาชนะบรรจุหรือหีบห่อบรรจุยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ที่ผลิต นำเข้า หรือส่งออก พ.ศ. ๒๕๕๘ - ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อและประเภทวัตถุออกฤทธิ์ที่ต้องมีค่าเตือนหรือข้อควรระวังและข้อความของคำเตือนหรือข้อควรระวัง พ.ศ. ๒๕๖๒ - ประกาศคณะกรรมการวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท เรื่อง กำหนดฉลากและเอกสารกำกับวัตถุออกฤทธิ์ พ.ศ. ๒๕๖๑ 	✓		สำนักงาน อย.	รมว.สธ.	
๓๕	ร่างประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดด่านตรวจสอบยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ที่นำเข้า ส่งออกหรือนำผ่าน พ.ศ.	ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดด่านตรวจสอบวัตถุออกฤทธิ์ที่นำเข้า ส่งออกหรือนำผ่าน พ.ศ. ๒๕๖๐	✓ (ปรับปรุง)		สำนักงาน อย.	รมว.สธ.	<ul style="list-style-type: none"> - รับฟังความคิดเห็น >>เสนออนุฯ กฎหมาย >>รับฟังความคิดเห็น >>คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษ>>รมว.สธ.

ลำดับ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ต้องจัดทำ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน	ใช้ฉบับเดิม ไปก่อน	ยกร่าง ใหม่	ผู้รับผิดชอบ	ผู้พิจารณา	ความคืบหน้า
๓๖	ร่างประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดชื่อและปริมาณวัตถุออกฤทธิ์ใน ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ที่ผู้ประกอบ วิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม หรือผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง มีไว้ในครอบครองได้ พ.ศ.	ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนด ชื่อและปริมาณวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือ ประเภท ๔ ที่ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม หรือผู้ประกอบ วิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่งมีไว้ในครอบครอง ได้ตามมาตรา ๙๐ พ.ศ. ๒๕๖๑	✓		สำนักงาน อย.	รมว.สธ.	
๓๗	ร่างประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดชื่อหน่วยงานรัฐ พ.ศ.	ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หน่วยงานของรัฐ ตามพระราชบัญญัติ วัตถุที่ออก ฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๕๙	✓		สำนักงาน อย.	รมว.สธ.	
๓๘	ร่างประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อและประเภทยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. .... (จำนวน ๔ ฉบับ)	ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อ ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑/๒/๔/๕	✓		สำนักงาน อย.	รมว.สธ.	
๓๙	ร่างประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อและประเภทวัตถุออกฤทธิ์ พ.ศ. .... (จำนวน ๔ ฉบับ)	ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อ วัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑/๒/๓/๔	✓		สำนักงาน อย.	รมว.สธ.	
๔๐	ร่างประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ใน ครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือ วัตถุออกฤทธิ์ที่ไม่ต้องขออนุญาต พ.ศ.	- ไม่มี-		✓	สำนักงาน อย.	รมว.สธ.	- รับฟังความคิดเห็น >>เสนออนุฯ กฎหมาย >>รับฟังความคิดเห็น >>คณะกรรมการ ควบคุมยาเสพติด ให้โทษ>>รมว.สธ.

ลำดับ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ต้องจัดทำ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน	ใช้ฉบับเดิม ไปก่อน	ยกร่าง ใหม่	ผู้รับผิดชอบ	ผู้พิจารณา	ความคืบหน้า
๔๑	ร่างระเบียบกระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยการทำลายหรือนำไปใช้ประโยชน์ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์และยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.	<ul style="list-style-type: none"> - ระเบียบกระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยการเก็บรักษายาเสพติดให้โทษของกลาง พ.ศ. ๒๕๔๑ - ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการทำลาย หรือการนำไปใช้ประโยชน์ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ของกลาง พ.ศ. ๒๕๖๒ 	✓		สำนักงาน อย.	รมว.สธ.	
๔๒	ร่างประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ที่ให้เสพติดตามคำสั่งของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ทันตกรรมผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย หรือผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หมอแผนไทย เพื่อการรักษาโรคหรือการศึกษาวิจัย พ.ศ.	ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ที่มีกัญชาปรุงผสมอยู่ที่ให้เสพเพื่อรักษาโรคหรือการศึกษาวิจัยได้ พ.ศ. ๒๕๖๔	✓		สำนักงาน อย.	รมว.สธ.	
๔๓	ร่างประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์การกำหนดผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยและหมอพื้นบ้านที่ใช้ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ พ.ศ.	ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยและหมอพื้นบ้านตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการแพทย์แผนไทยที่จะสามารถปรุงหรือส่งจ่ายตำรับยาที่มีกัญชาปรุงผสมอยู่ได้ พ.ศ. ๒๕๖๒	✓		สำนักงาน อย.	รมว.สธ.	

ลำดับ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ต้องจัดทำ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน	ใช้ฉบับเดิม ไปก่อน	ยกร่าง ใหม่	ผู้รับผิดชอบ	ผู้พิจารณา	ความคืบหน้า
๔๔	ร่างประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการตรวจสอบ ณ ด้านตรวจสอบยาเสพติดให้โทษ และวัตถุออกฤทธิ์ พ.ศ.	ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการตรวจสอบ ณ ด้านตรวจสอบวัตถุออกฤทธิ์ พ.ศ. ๒๕๖๐	✓ (ปรับปรุง)		สำนักงาน อย.	รมว.สธ.	- รับฟังความคิดเห็น >>เสนออนุฯ กฎหมาย >>รับฟังความคิดเห็น >>คณะกรรมการ ควบคุมยาเสพติด ให้โทษ>>รมว.สธ.
๔๕	ร่างประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และกำหนดอำนาจหน้าที่ พ.ศ.	- ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และกำหนดอำนาจหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ - ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และกำหนดอำนาจหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท - ประกาศกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และกำหนดอำนาจหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการใช้สารระเหย	✓		สำนักงาน อย.	รมว.สธ.	
๔๖	ร่างประกาศกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง การระบุชื่อ ประเภท ชนิด หรือขนาดบรรจุของสารเคมีหรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นสารระเหย พ.ศ.	ประกาศกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง การระบุชื่อ ประเภท ชนิด หรือขนาดบรรจุของสารเคมีหรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นสารระเหย พ.ศ. ๒๕๕๔	✓		สำนักงาน อย.	รมว.สธ.	

ลำดับ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ต้องจัดทำ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน	ใช้ฉบับเดิม ไปก่อน	ยกร่าง ใหม่	ผู้รับผิดชอบ	ผู้พิจารณา	ความคืบหน้า
๔๗	ร่างประกาศคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษ เรื่อง การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตเกี่ยวกับการโฆษณา ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ พ.ศ.	<ul style="list-style-type: none"> - ประกาศคณะกรรมการวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท เรื่อง การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตเกี่ยวกับการโฆษณาวัตถุออกฤทธิ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ - กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตและการออกใบอนุญาตโฆษณา ยาเสพติดให้โทษและโฆษณาเกี่ยวกับการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๕๓ 	✓ (ปรับปรุง)		สำนักงาน อย.	รมว.สธ.	<ul style="list-style-type: none"> - รับฟังความคิดเห็น >> เสนออื่นๆ กฎหมาย >> รับฟังความคิดเห็น >> คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษ >> รมว.สธ.
๔๘	ร่างประกาศคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด เรื่อง การแสดงความจำนง และการตรวจสอบผู้แสดงความจำนง กรณีผู้รับอนุญาตเลิกกิจการไม่ขอต่ออายุใบอนุญาตไม่ได้รับอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตหรือตาย พ.ศ.	<ul style="list-style-type: none"> - ประกาศคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษ เรื่อง การแสดงความจำนงและการตรวจสอบผู้แสดงความจำนงเป็นผู้รับอนุญาตตั้งแต่วันที่ผู้รับอนุญาตตาย พ.ศ. ๒๕๖๒ - ประกาศคณะกรรมการวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแสดงความจำนงและการตรวจสอบผู้แสดงความจำนงเป็นผู้รับอนุญาตตั้งแต่วันที่ผู้รับอนุญาตตาย พ.ศ. ๒๕๖๑ 	✓		สำนักงาน อย.	คณะ กรรมการ ควบคุม ยาเสพติด	

ลำดับ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ต้องจัดทำ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน	ใช้ฉบับเดิม ไปก่อน	ยกร่าง ใหม่	ผู้รับผิดชอบ	ผู้พิจารณา	ความคืบหน้า
๔๙	ร่างประกาศคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด เรื่อง การยึดหรืออายัด การส่งให้ ผู้รับอนุญาตงดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือ จำหน่าย การเรียกเก็บ และการสั่งทำลาย ซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ ที่ไม่ปลอดภัยหรืออาจเป็นอันตรายต่อผู้ใช้ ของพนักงานเจ้าหน้าที่ พ.ศ.	- ประกาศคณะกรรมการวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อ จิตและประสาท เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและ เงื่อนไขการดำเนินการกับวัตถุออกฤทธิ์ กรณีอัน เชื่อได้ว่าเป็นวัตถุออกฤทธิ์ที่ไม่ปลอดภัยหรืออาจ เป็นอันตรายต่อผู้ใช้ พ.ศ. ๒๕๖๐	✓		สำนักงาน อย.	คณะ กรรมการ ควบคุม ยาเสพติด	
๕๐	ร่างประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดสถานที่ที่เป็นศูนย์คัดกรอง พ.ศ.	-ไม่มี-		✓	สป.สธ.	รมว.สธ.	- จัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว
๕๑	ร่างระเบียบคณะกรรมการบำบัดรักษา และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดตั้งศูนย์คัดกรอง พ.ศ.	-ไม่มี-		✓	สป.สธ.	คณะ กรรมการ บำบัด รักษาและ ฟื้นฟูผู้ติดยา เสพติด	- จัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว
๕๒	ร่างประกาศคณะกรรมการบำบัดรักษา และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขการจัดตั้งและการรับรอง คุณภาพ สถานพยาบาลยาเสพติด และสถาน ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด และศูนย์ ฟื้นฟูสภาพทางสังคม พ.ศ.	-ไม่มี-		✓	สป.สธ.	รมว.สธ.	- จัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว

ลำดับ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ต้องจัดทำ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน	ใช้ฉบับเดิม ไปก่อน	ยกร่าง ใหม่	ผู้รับผิดชอบ	ผู้พิจารณา	ความคืบหน้า
๕๓	ร่างระเบียบคณะกรรมการบำบัดรักษา และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด เรื่อง การควบคุม การบำบัดรักษา และระเบียบวินัยสำหรับ สถานพยาบาลยาเสพติด และสถานฟื้นฟู สมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.	-ไม่มี-		✓	สป.สธ.	คณะ กรรมการ บำบัด รักษาและ ฟื้นฟูผู้ติ ดยาเสพติด	- จัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว
๕๔	ร่างประกาศคณะกรรมการบำบัดรักษา และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด เรื่อง กำหนด หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข การคัดกรอง การบำบัดรักษา การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติ ดยาเสพติด และการประเมินผลการ บำบัดรักษาและการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติ ดยาเสพติด พ.ศ.	-ไม่มี-		✓	สป.สธ.	คณะ กรรมการ บำบัด รักษาและ ฟื้นฟูผู้ติ ดยาเสพติด	- จัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว
๕๕	ร่างประกาศคณะกรรมการบำบัดรักษา และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด กกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพ ทางสังคม พ.ศ.	-ไม่มี-		✓	สป.สธ.	คณะ กรรมการ บำบัด รักษาและ ฟื้นฟูผู้ติ ดยาเสพติด	- จัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว

ลำดับ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ต้องจัดทำ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน	ใช้ฉบับเดิม ไปก่อน	ยกร่าง ใหม่	ผู้รับผิดชอบ	ผู้พิจารณา	ความคืบหน้า
๕๖	ร่างกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการฟื้นฟูสภาพทางสังคม และการติดตามดูแลช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติด หรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา พ.ศ.	-ไม่มี-		✓	สป.สธ.	กรม.	- จัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว
๕๗	ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนด ปริมาณยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออก ฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ ที่ให้ สันนิษฐานไว้ก่อนว่ามีไว้ในครอบครอง เพื่อเสพ พ.ศ.	-ไม่มี-		✓	สป.สธ.	กรม.	- จัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว
๕๘	ร่างกฎกระทรวงการอนุญาตโฆษณา เกี่ยวกับการบำบัดรักษา หรือการฟื้นฟู สมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.	-ไม่มี-		✓	สป.สธ.	กรม.	- จัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว
๕๙	ร่างข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยการพิจารณาและมีคำสั่งในการเปลี่ยน โทษจำคุกเป็นการใช้วิธีการเพื่อความ ปลอดภัย หรือคุ้มครองประพฤติ การส่งตัว จำเลยไปสถานพยาบาลยาเสพติดเพื่อเข้ารับ การบำบัดรักษาแทนการดำเนินคดี การสั่งยุติ คดี และการสั่งเกี่ยวกับของกลาง พ.ศ. .... (ประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑๗๐)	-ไม่มี-		✓	สนง.ศาล	ที่ประชุม ใหญ่ศาล ฎีกา	- ประกาศราชกิจจานุ เบกษา เล่ม ๑๓๘ ตอนที่ ๘๓ ก ๘ ธันวาคม ๒๕๖๔

ลำดับ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ต้องจัดทำ	ร่างกฎหมายลำดับรองที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน	ใช้ฉบับเดิม ไปก่อน	ยกร่าง ใหม่	ผู้รับผิดชอบ	ผู้พิจารณา	ความคืบหน้า
๖๐	ร่างระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ว่าด้วยการแสดงตนของจำเลยจะยื่นอุทธรณ์ คำพิพากษาในคดีอาเสพติด พ.ศ. .... (พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดี มาตรา ๑๕/๑)	- ข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแสดงตนของ จำเลยต่อเจ้าพนักงานศาลในขณะยื่นอุทธรณ์หรือ ฎีกา พ.ศ. ๒๕๖๓ (ออกตาม ป.วิอาญา)		✓	สนง.ศาล	ที่ประชุม ใหญ่ศาล ฎีกา	- ประกาศราชกิจจา- นุเบกษา เล่ม ๑๓๘ ตอนที่ ๘๓ ก ๘ ธันวาคม ๒๕๖๔

ส่วนพัฒนาและวิจัยกฎหมาย กองกฎหมาย สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงยุติธรรม

๒๑ มกราคม ๒๕๖๕

เค้าโครงแผนปฏิบัติการบูรณาการประมวลกฎหมายยาเสพติด ปี ๒๕๖๕

๑. การเตรียมความพร้อมในด้านการบริหารจัดการผู้เสพ
  - ๑) การสร้างศูนย์คัดกรอง
  - ๒) การกำหนด ศูนย์พักคอย (หากมี)
  - ๓) การสร้างศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมประเภทต่าง ๆ
  - ๔) ระบบการสนับสนุน ความช่วยเหลือเหลือสงเคราะห์ผู้เสพ
๒. การเตรียมความพร้อมการบำบัดโดยระบบศาล
  - ๑) การกำหนดบทบาทของหน่วยต่าง ๆ ตามขั้นตอน
  - ๒) การกำหนดงานของศาล
  - ๓) การกำหนดกลไกดำเนินการภายหลังการตัดสินของศาล
๓. การเตรียมความพร้อมในการดำเนินการต่อผู้ค้า
  - ๑) การปรับแนวทางการทำงาน รองรับฐานความผิดใหม่ที่กำหนด
  - ๒) การปรับระบบปฏิบัติการในขั้นตอนต่าง ๆ ด้านการสืบสวนปราบปรามและฟ้องคดี
  - ๓) การปรับระบบการดำเนินการด้านทรัพย์สินคดียาเสพติดในรอบใหม่
๔. การเตรียมความพร้อมให้กับหน่วยงานต่าง ๆ รองรับ
  - ๑) การเตรียมความพร้อมหน่วยงานส่วนกลาง
  - ๒) การเตรียมความพร้อมให้กับจังหวัด
๕. การเตรียมความพร้อมในการพัฒนาระบบงานรองรับประมวลกฎหมายยาเสพติด
  - ๑) ระบบข้อมูล
  - ๒) ระบบการจัดทำแผนและงบประมาณ
  - ๓) ระบบรายงานผล
๖. การเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ
๗. การเตรียมความพร้อมจากผลของกฎหมาย กรณีผู้ต้องขัง
๘. การเตรียมความพร้อมให้กับสังคม
๙. อื่น ๆ

บทบาทภารกิจของกระทรวง กรม หน่วยงาน

๑. กระทรวงยุติธรรม

๑.๑ สำนักงาน ป.ป.ส.

๑. เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
๒. เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินคดียาเสพติด
๓. จัดทำนโยบายและแผนระดับชาติ ว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด เสนอคณะกรรมการ ป.ป.ส. และคณะรัฐมนตรี ให้ความเห็นชอบ
๔. กำหนดมาตรการในการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียน สถานศึกษา ครอบครัว และชุมชน โดยให้มีการประสานความร่วมมือทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อให้เกิดการบูรณาการในการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด
๕. รายงานผลการดำเนินการตามนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดเสนอต่อคณะรัฐมนตรีรับทราบปีละครั้ง และให้เสนอรายงานผลพร้อมด้วยข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาทราบปีละครั้ง
๖. ประสานกับหน่วยงาน เพื่อทบทวน ปรับปรุงนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ทุก ๕ ปี
๗. เสนอสถานะของพื้นที่ หรือกลุ่มพื้นที่พร้อมผู้รับผิดชอบเพื่อป้องกันและปราบปรามยาเสพติดต่อคณะกรรมการ ป.ป.ส. พิจารณา
๘. เสนอเขตพื้นที่เพื่อดำเนินการทดลองเพาะปลูก ผลิต ทดสอบเกี่ยวกับยาเสพติด เสพหรือครอบครองยาเสพติด ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ส. พิจารณา
๙. เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และให้ความรู้ความเข้าใจ แก่ประชาชนเกี่ยวกับยาเสพติด
๑๐. ดำเนินงานตามมาตรการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ
๑๑. จัดการฝึกอบรมพัฒนาความรู้ และเพิ่มพูนความสามารถ และทักษะ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้แก่เจ้าพนักงาน ป.ป.ส.
๑๒. รวบรวมและสรุปผลการดำเนินงานของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ตลอดจน ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ เสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ส. คณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ปีละครั้ง
๑๓. ประสานคดียาเสพติด ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดียาเสพติด
๑๔. ยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่มีไว้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือ ทรัพย์สินอื่นใดที่ได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือที่ได้รับมาตรการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
๑๕. การดำเนินงานตามมาตรการสมคบ สนับสนุนช่วยเหลือ

๑๖. บริหารจัดการกองทุน ป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด
๑๗. สนับสนุนและช่วยเหลือ การดำเนินการของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมส่วนที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การศึกษา การติดตามดูแลปัญหาด้านสุขภาพ และการให้การสงเคราะห์อื่น ๆ
๑๘. บูรณาการแผนงาน/งบประมาณด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด
๑๙. บูรณาการเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลในภาพรวมที่เกี่ยวข้องกับการคัดกรอง การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด และการฟื้นฟูสภาพทางสังคม

๑.๒ กรมคุมประพฤติ

๑. การแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้เสพที่ถูกจับกุมตามคำสั่งศาลตามมาตรา ๑๖๕
๒. ดูแลผู้ถูกคุมความประพฤติข้อเดียวหรือหลายข้อตามมาตรา ๕๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ภายใต้คำสั่งศาล
๓. ควบคุมผู้กระทำความผิดตามมาตราวิธีการเพื่อความปลอดภัย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๙ - ๕๐

๑.๓ กรมราชทัณฑ์

๑. ควบคุมผู้ต้องขังคดียาเสพติดตามคำตัดสินของศาล
๒. ดำเนินการบำบัดรักษาผู้ต้องขังเพื่อเป็นการพัฒนาพฤตินิสัยผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่อยู่ในเรือนจำ โดยไม่ได้ระบุในประมวลกฎหมายยาเสพติดรวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาที่มีอยู่เดิม

๑.๔ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

๑. ควบคุมผู้ต้องขังเยาวชนที่กระทำความผิดยาเสพติดตามคำตัดสินของศาล
๒. ดำเนินการบำบัดรักษาผู้ต้องขังที่เป็นเด็กและเยาวชนเพื่อเป็นการพัฒนาพฤตินิสัยผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่อยู่ในเรือนจำ โดยไม่ได้ระบุในประมวลกฎหมายยาเสพติด

๒. กระทรวงสาธารณสุข

๒.๑ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

๑. ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด รับผิดชอบงานธุรการ งานประชุม การศึกษา และกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด
๒. บูรณาการนโยบายและมาตรการด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดร่วมกับหน่วยงานภาคีต่าง ๆ
๓. เป็นฝ่ายเลขานุการฯ บริหารจัดการ ประสานงานและมอบหมายให้สาธารณสุขทั้งเขตและจังหวัด สนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม
๔. กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ เงื่อนไขการคัดกรอง และการจัดตั้งศูนย์คัดกรอง
๕. อำนวยกรให้หน่วยงานภายในสังกัดดำเนินการคัดกรอง ส่งต่อและบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด
๖. บริหารจัดการระบบฐานข้อมูลการบำบัดรักษาบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด

๒.๒ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

๑. เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษ
๒. อนุญาตให้ผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก ซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ เพื่อประโยชน์การศึกษาวิจัย ประโยชน์ทางการแพทย์ วิทยาศาสตร์ หรืออุตสาหกรรม
๓. กำหนดและเพิกถอนประเภทของยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์
๔. กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้มีการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์
๕. กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการมีไว้ในครอบครองซึ่งสารระเหย
๖. การจัดการของกลางยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ และประเภท ๓ และวัตถุออกฤทธิ์

๒.๓ กรมการแพทย์

๑. ดูแลการจัดตั้งและควบคุมมาตรฐานการดำเนินงานของสถานพยาบาลและศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด
๒. อำนวยการให้หน่วยงานภายในสังกัดดำเนินการบำบัดรักษาโดยสมัครใจและติดตาม
๓. สนับสนุนข้อมูลขั้นต้นของผู้ผ่านการบำบัดเกี่ยวกับความต้องการความช่วยเหลือ สงเคราะห์ ให้แก่ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม
๔. จัดการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรที่ดำเนินงานด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด
๕. เป็นหน่วยงานกลางทางวิชาการด้านยาเสพติด
๖. ดูแลผู้กระทำความผิดในสถานพยาบาล ตามมาตรการวิธีการเพื่อความปลอดภัย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๙ - ๕๐

๒.๔ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

สนับสนุนให้อาสาสมัครสาธารณสุขได้รับมอบหมายในด้านติดตาม ช่วยเหลือผู้ติดยาและผ่านการบำบัดในชุมชนและสังคม

๒.๕ กรมสุขภาพจิต

บำบัดผู้เสพยาที่มีอาการทางจิตและสนับสนุนข้อมูลขั้นต้นเกี่ยวกับความต้องการ ช่วยเหลือ สงเคราะห์

๓. กระทรวงมหาดไทย

๓.๑ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

ประสาน กำกับดำเนินการให้จังหวัดจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนด

๓.๒ กรมการปกครอง

๑. จัดส่งผู้ที่มีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่ากระทำความผิดฐานเสพยาเสพติด หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อเสพ และสมัครใจเข้ารับการรักษา ให้สถานพยาบาลหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด
๒. ดูแลผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติดระหว่างการคัดกรอง
๓. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคเอกชนต่าง ๆ สนับสนุนศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม

๓.๓ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

๑. ประสานนโยบายการจัดตั้ง/ดูแลอำนวยความสะดวก งบประมาณ พัฒนาบุคลากรกรณีศูนย์คัดกรองจัดตั้งที่ทำการ อปท./รพ.สต.ในสังกัด
๒. ประสานนโยบาย มอบแนวทางดำเนินงานแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับ ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ สงเคราะห์ต่าง ๆ และจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมตามที่มีการประสานงาน

๓.๔ กรมการพัฒนาชุมชน

สนับสนุนการพัฒนา การรวมกลุ่มอาชีพ

๓.๕ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑. จัดตั้งศูนย์คัดกรองในพื้นที่ที่มีความพร้อม เพื่อคัดกรองสภาพการเสพยาเสพติด และส่งต่อผู้เสพ เข้าสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด
๒. สนับสนุนและช่วยเหลือ การดำเนินการของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมส่วนที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การศึกษา การติดตามดูแลปัญหาด้านสุขภาพ และการให้การสงเคราะห์อื่น ๆ

๓.๗ กรุงเทพมหานคร

๑. จัดตั้งเป็นสถานที่ดำเนินการ มอบหมายบุคลากรดำเนินงานศูนย์คัดกรอง เพื่อคัดกรองสภาพการเสพยาเสพติด ส่งต่อผู้เสพเข้าสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด เช่น ศูนย์บริการสาธารณสุข สำนักงานเขต หรือสถานที่ให้บริการของ กทม.
๒. จัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมในพื้นที่ กทม. รวมทั้งสนับสนุนช่วยเหลือ สงเคราะห์ โดยมีหน่วยงานในสังกัด ได้แก่

๒.๑ สำนักอนามัย บำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดและจัดทำข้อมูลประกอบการพิจารณาการสนับสนุนช่วยเหลือ สงเคราะห์

๒.๒ สำนักพัฒนาสังคม สนับสนุน อบรม พัฒนา ให้ความช่วยเหลือ สงเคราะห์ต่าง ๆ และมอบให้ชุมชนมีบทบาทในการติดตามช่วยเหลือผู้ติดยา และผ่านการบำบัด

๒.๓ สำนักการศึกษา ประสาน สนับสนุนการศึกษาเล่าเรียน

๒.๔ สำนักงานเขต สนับสนุน ประสานงาน หรือดำเนินการจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมตามที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งประสานความช่วยเหลือ สนับสนุน และให้ความสงเคราะห์ต่าง ๆ

๓. สนับสนุนให้ ชุมชนมีส่วนร่วมการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดโดยใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง (CBTx) และติดตามช่วยเหลือผู้ติดยาและผู้ผ่านการบำบัด

๔. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๑. ดำเนินงานตามมาตรการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหาคriminal ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ

๒. ยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่มีไว้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือ ทรัพย์สินอื่นใดที่ได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือที่ได้รับมาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

๓. ประสานคดียาเสพติด ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดียาเสพติด

๔. การดำเนินการต่อผู้ที่ยินยอมให้ผู้อื่นใช้ชื่อ เอกสาร หลักฐานในการเปิด จุดหรือลงทะเบียนทำธุรกรรมทางการเงิน ซื้อสินค้าหรือบริการ หรือยินยอมให้ใช้บัญชีธนาคาร บัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือซิมการ์ด โทรศัพท์ (รับจ้างเปิดบัญชี)

๕. ดำเนินการในข้อหาสมคบ ช่วยเหลือสนับสนุน

๖. จัดส่งผู้ที่มีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่ากระทำความผิดฐานเสพยาเสพติด หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อเสพ และสมัครใจเข้ารับการบำบัด ให้สถานพยาบาลหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

๗. ดูแลผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติดระหว่างการคัดกรอง

๘. การจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามประมวลกฎหมายยาเสพติด

๙. การจัดการของกลางยาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ ประเภท ๕ และสารระเหย

๕. กระทรวงศึกษาธิการ

๕.๑ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

สนับสนุนการจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนด

๕.๒ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือ การดำเนินการของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดหาสถานศึกษาที่เหมาะสมเพื่อจัดการเรียนการสอน

๕.๓ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

สนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือ การดำเนินการของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดหาสถานศึกษาเพื่อจัดการเรียนการสอนในระดับอาชีวศึกษา ตลอดจนการฝึกอาชีพ การพัฒนาฝีมือแรงงาน

๕.๔ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)

สนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือ การดำเนินการของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน และฝึกฝนอาชีพ พัฒนาฝีมือแรงงานระยะสั้น

๖. กระทรวงแรงงาน

๖.๑ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

อำนาจการ สนับสนุน ส่งเสริมความช่วยเหลือด้านอาชีพให้แก่ผู้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟู ร่วมกับศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม

๖.๒ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

สนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือให้สถานประกอบการเปิดโอกาสรับผู้ผ่านการบำบัดรักษายาเสพติดเข้าทำงานที่เหมาะสม

๖.๓ กรมการจัดหางาน

สนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือ การดำเนินการของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดหางานที่เหมาะสม

๖.๔ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

สนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือ การดำเนินการของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมในส่วนที่เกี่ยวกับการฝึกอบรมพัฒนาฝีมือแรงงานในด้านต่าง ๆ

๗. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๗.๑ สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๑. อำนาจการ ส่งเสริมและประสานความช่วยเหลือให้แก่ผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการส่งต่อให้หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่มีหน้าที่และอำนาจในการจัดสวัสดิการสังคม โดยร่วมมือกับศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม

๒. สนับสนุนการจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

๗.๒ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

สนับสนุน ช่วยเหลือ สงเคราะห์สวัสดิการสังคม และสงเคราะห์ต่าง ๆ รวมทั้งบ้านที่อยู่อาศัยเป็นการชั่วคราว

๗.๓ กรมกิจการเด็กและเยาวชน

สนับสนุน ช่วยเหลือ สงเคราะห์แก่เด็กและเยาวชนที่ติดยาเสพติด

๗.๔ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

สนับสนุน ช่วยเหลือ สงเคราะห์สตรีที่ติดยาเสพติด

๘. กระทรวงอุตสาหกรรม

กรมโรงงานอุตสาหกรรม

กำหนด เพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลง ชื่อ ประเภท ชนิด หรือขนาดบรรจุสารเคมีหรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นสารระเหย

๙. สำนักงานอัยการสูงสุด

๑. การประสานคดีอาญาเสพติด ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดีอาญาเสพติด
๒. การดำเนินการต่อผู้ที่ยินยอมให้ผู้อื่นใช้ชื่อ เอกสาร หลักฐานในการเปิด จุดหรือลงทะเบียนทำธุรกรรมทางการเงิน ชื่อสินค้าหรือบริการ หรือยินยอมให้ใช้บัญชีธนาคาร บัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือซิมการ์ดโทรศัพท์ (รับจ้างเปิดบัญชี)
๓. การกลั่นกรองสำนวนคดีตรวจสอบทรัพย์สิน เพื่อส่งฟ้องต่อศาล เพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งริบทรัพย์สิน
๔. การบังคับโทษปรับตามหลักเกณฑ์ วิธีการหรือเงื่อนไข ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง
๕. การเสนอให้ศาลออกหมายบังคับคดี เพื่อตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ต้องโทษ ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งลงโทษปรับ และให้เงินที่ได้จากค่าปรับตามคำพิพากษาเป็นของกองทุน
๖. การเสนอให้ศาลพิจารณาสั่งให้ใช้มาตรการวิธีการเพื่อความปลอดภัย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๙ - ๕๐
๗. ดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาฐานเสพ และฐานมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษเพื่อเสพ ที่ไม่สมัครใจ เข้ารับการบำบัดรักษา หรือไม่เข้าเงื่อนไข ทำให้ไม่สามารถสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา รวมทั้งพิจารณาเอกสารหลักฐานที่พนักงานสอบสวนเสนอมาว่ามีความครบถ้วนสมบูรณ์เพียงพอหรือไม่ เห็นควรสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้อง หรือมีคำสั่งให้พนักงานสอบสวนไปสอบสวนเพิ่มเติมในประเด็นใด (โดยหลักการ มิใช่เป็นการหาหลักฐานเพื่อประกอบความผิดให้กับผู้เสพ หากเป็นการหาข้อมูลที่เพิ่มขึ้นเพื่อประกอบการตัดสินใจของศาลที่ไม่เน้นการลงโทษเป็นหลัก แต่เป็นไปเพื่อประโยชน์ให้ศาลใช้ประกอบการพิจารณาในการส่งตัวผู้เสพไปบำบัดรักษา หรือปรับพฤติกรรม)

๑๐. สำนักงาน ปปง.

ดำเนินการด้านทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญาเสพติด

ศูนย์กลางบูรณาการข้อมูลยาเสพติด (Narcotics Drug Information Center System)

ศูนย์กลางบูรณาการข้อมูลด้านยาเสพติดเป็นการประสานการทำงานโดยใช้ข้อมูลในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างเป็นระบบสอดคล้องกันตั้งแต่ระดับพื้นที่จนถึงระดับประเทศอย่างบูรณาการ มีระบบสารสนเทศกลางในการเชื่อมโยงข้อมูลในทุกมิติ ทั้งการแก้ไขปัญหผู้เสพ ผู้ค้า แผนงานและงบประมาณ โดยยึดหลักแนวคิดจากประมวลกฎหมายยาเสพติดที่ต้องการแก้ไขปัญหาเป็นรายบุคคล ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องมีระบบสารสนเทศที่สามารถบ่งชี้สภาพปัญหาเสพติดและการวางแผนแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างถูกต้องตรงตามสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ส่งผลให้การดำเนินการแก้ไขปัญหาเสพติดมีประสิทธิภาพ มีการวางแผนและการดำเนินงาน มีการนำรูปแบบ กระบวนการและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาช่วยในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละกระบวนการ สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลร่วมกันได้ โดยการบูรณาการทุกหน่วยงานต้องมีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน มีการสร้างความร่วมมือ ในการเชื่อมโยงข้อมูล แลกเปลี่ยน เพื่อให้ข้อมูลเกิดคุณค่า ใช้ประโยชน์ได้สูงสุด ทั้งนี้ การบูรณาการฐานข้อมูลร่วมกัน และสร้างความร่วมมือในการประสานงานข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ต้องอาศัยนโยบายของผู้บริหารหน่วยงานทุกหน่วย ประการสุดท้ายคือ สร้างมาตรฐานของข้อมูลแต่ละหน่วยงานให้มีความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในทุกขั้นตอนการแก้ไขปัญหาเสพติด

ศูนย์กลางบูรณาการข้อมูลยาเสพติดของประเทศจะเป็นการบูรณาการระบบข้อมูลยาเสพติดอย่างเป็นระบบ มีการรวบรวม จัดเก็บ ประมวลผลวิเคราะห์ และใช้ประโยชน์จากข้อมูล ในรายละเอียดของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ไม่ว่าจะเป็นผู้ค้า หรือผู้เสพ ทำให้ทราบถึงสถานะ บทบาท พฤติการณ์ ปัจจัยส่วนตัว และปัจจัยแวดล้อม ของบุคคล ทั้งที่เป็นบุคคลเป้าหมาย บุคคลที่อยู่ระหว่างดำเนินการ ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการจับกุม รั้งตัวเข้าบำบัดรักษา การติดตามช่วยเหลือให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ และติดตามตรวจสอบพฤติกรรมของบุคคลนั้นเป็นระยะ ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ผู้บริหาร โดยแนวคิดการพัฒนาระบบแสดงดังรูปที่ ๑

- ข้อมูลการข่าวจะเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสืบสวนจัดเก็บ วิเคราะห์ เชื่อมโยง และ แลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างเป็นระบบระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ มีกระบวนการประเมินความ น่าเชื่อถือของข่าวโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการข่าว มีการตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เช่น หลักฐานทางทะเบียน ข้อมูลโทรศัพท์ ข้อมูลการเดินทาง ข้อมูลการทำธุรกรรมต่าง ๆ ประวัติ อาชญากรรม เป็นต้น
- ข้อมูลเป้าหมายดำเนินการ และพยานหลักฐานต่าง ๆ เป็นการยกระดับข้อมูลข่าวให้มีความ ชัดเจนทั้งพฤติการณ์ และพยานหลักฐาน เพื่อใช้ในการกำหนดบุคคลเพื่อดำเนินการทางคดี ไม่ว่าจะ เป็นกระบวนการทางอาญา กระบวนการตรวจสอบทรัพย์สิน กระบวนการคดีสมคบ รวมถึงการแสดงเครือข่ายจากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของบุคคลในฐานข้อมูลการข่าว
- ข้อมูลการตรวจสอบทรัพย์สินของบุคคล และแหล่งที่มาของทรัพย์สินทั้งที่อยู่ในรูปแบบของ สังกาหาริมทรัพย์ และอสังหาริมทรัพย์รวมถึงผู้เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทั้งหมด เช่น ข้อมูลบัญชี ธนาคาร ข้อมูลการครอบครองที่ดิน ข้อมูลการลงทุนต่าง ๆ และผลประโยชน์ที่ได้จากการ ลงทุน รวมถึงข้อมูลการขยายผลข้อมูลผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
- ข้อมูลการดำเนินคดียาเสพติด เริ่มกระบวนการตั้งแต่จับกุมผู้ต้องหา พนักงานอัยการ ศาล กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และข้อมูลการปล่อยตัว การช่วยเหลือ การติดตามพฤติกรรม ในการจับกุมต้องมีการกำหนดเลขคดี เลขบัตรประจำตัวประชาชนของ ผู้ต้องหา และพฤติการณ์ของผู้ต้องหาให้กับอัยการ อัยการต้องมีการจัดเก็บข้อมูลเลขคดีของ ตำรวจ เลขประจำตัวประชาชนของผู้ต้องหา และผลการสั่งฟ้องคดี ส่วนในชั้นศาลต้อง มีการจัดเก็บข้อมูลคดีดำ คดีแดงและเลขประจำตัวประชาชนของผู้ต้องหา รวมถึงผลคำ พิพากษาส่วนการรับโทษต้องมีเลขคดีในชั้นศาลและเลขประจำตัวประชาชนส่งต่อให้กับ กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

๒. ข้อมูลเพื่อแก้ไขปัญหาผู้เสพยาเสพติด จะมีแนวทางการพัฒนาระบบศูนย์กลางข้อมูลผู้เสพยาเสพติด ซึ่งมีการระบุเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาถึงระดับปัจเจกบุคคล มีรายละเอียดเลขประจำตัวประชาชน ที่อยู่ และข้อมูลสุขภาพ ข้อมูลการใช้ยาเสพติด และข้อมูลสภาพสังคมในปัจจุบันของผู้เสพ ซึ่งกระบวนการ บำบัดรักษาเสพติดครบวงจรแสดงตามรูปที่ ๓

	กระบวนการ	แนวทาง		ข้อมูล			หน่วยงาน เจ้าภาพ	หน่วยงาน ร่วม
	ด้านบำบัด	สมัคร ใจ	เจ้าหน้าที่ พบ ผู้ต้อง สงสัย	หน่วยงานเจ้า	ข้อมูลใช้งาน	ข้อมูลที่ได้กระบวนการ		
๑.	กระบวนการก่อน เข้าสู่ระบบคัด กรอง						ป.ป.ส.	มท. สตช.
	๑.๑ ลงทะเบียน	/		กรมการปกครอง	ข้อมูลบุคคล - เลขบัตรประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก - ชื่อ สกุล - ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน			
	๑.๒ ตรวจปัสสาวะ		/	กรมการปกครอง	ข้อมูลบุคคล - เลขบัตรประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก - ชื่อ สกุล - ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน	ข้อมูล ผลตรวจปัสสาวะ		
	๑.๓ ตรวจสอบ เงื่อนไข		/	กรมการปกครอง	ข้อมูลบุคคล - เลขบัตรประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก - ชื่อ สกุล - ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน	ข้อมูล ผู้ข้องเกี่ยวกับยาเสพติด		
				สตช.	ข้อมูลหมายจับตำรวจ ประวัติการดำเนินคดีที่มีโทษจำคุก			
				อัยการ	ข้อมูลอัยการที่ความเห็นสั่งฟ้อง			
				ศาล	คำตัดสินเลขคดีดำ /คดีแดงที่มีโทษตัดสินจำคุก			
				กรมราชทัณฑ์	ข้อมูลผู้ต้องขัง/ได้รับพักโทษ/ลดโทษ			
				กรมคุมประพฤติ	ข้อมูลคุมประพฤติ ป.อาญา ม. ๕๖			
				กรมสุขภาพจิต	ข้อมูลผู้ป่วยจิตเวชหรือผู้มีอาการ ทางจิตและประสาท			
			สนง.ปลัด สธ.	ข้อมูลการบำบัดยาเสพติด (บสต.)				
			สนง.ป.ป.ส.	ข้อมูลข่าวเปิด (ONCB NEWS) ข้อมูลผลตรวจปัสสาวะ				
๒.	คัดกรอง							
	๒.๑ จำแนกสถานะ ส่งต่อบำบัด (ศูนย์คัดกรอง)	/		กรมการปกครอง	ข้อมูลบุคคล - เลขบัตรประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก - ชื่อ สกุล - ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน	ประวัติ การส่งต่อบำบัด / ผลตรวจปัสสาวะระหว่าง บำบัด	สธ. มท. (อปท.)	สตช
				สตช.	ข้อมูลหมายจับตำรวจ ประวัติการดำเนินคดีที่มีโทษจำคุก			
				อัยการ	ข้อมูลอัยการที่ความเห็นสั่งฟ้อง			
				ศาล	คำตัดสินเลขคดีดำ/ คดีแดงที่มีโทษตัดสินจำคุก			
				กรมราชทัณฑ์	ข้อมูลผู้ต้องขัง/ได้รับพักโทษ/ลดโทษ			
				กรมคุมประพฤติ	ข้อมูลคุมประพฤติ ป.อาญา ม. ๕๖			
				กรมสุขภาพจิต	ข้อมูลผู้ป่วยจิตเวชหรือผู้มีอาการ ทางจิตและประสาท			
			สนง.ปลัด สธ.	ข้อมูลการบำบัดยาเสพติด (บสต.)				

กระบวนการ	แนวทาง		ข้อมูล			หน่วยงาน เจ้าภาพ	หน่วยงาน ร่วม
	ด้านบำบัด	สมัครใจ	เจ้าหน้าที่ พบ ผู้ต้อง สงสัย	หน่วยงานเจ้า	ข้อมูลใช้งาน		
			สนง.ป.ป.ส.	ข้อมูลข่าวเปิด (ONCB NEWS) ข้อมูลผลตรวจปัสสาวะ			
๒.๒ กระบวนการ พนักงานสอบสวน		/	สตช.	ข้อมูลหมายจับตำรวจ ประวัติการดำเนินคดีที่มีโทษจำคุก		สตช อัยการ	
			อัยการ	ข้อมูลอัยการที่ความเห็นสั่งฟ้อง			
			ศาล	คำตัดสินเลขคดีดำ/ คดีแดงที่มีโทษตัดสินจำคุก			
			กรมราชทัณฑ์	ข้อมูลผู้ต้องขัง/ได้รับพักโทษ/ลดโทษ			
			กรมคุมประพฤติ	ข้อมูลคุมประพฤติ ป.อาญา ม. ๕๖			
			กรมสุขภาพจิต	ข้อมูลผู้ป่วยจิตเวชหรือผู้มีอาการ ทางจิตและประสาท			
			สนง.ปลัด สธ.	ข้อมูลการบำบัดยาเสพติด (บสต.)			
			สนง.ป.ป.ส.	ข้อมูลข่าวเปิด (ONCB NEWS) ข้อมูลผลตรวจปัสสาวะ			
๒.๓ กระบวนการ ศาล		/	สตช.	ข้อมูลหมายจับตำรวจ ประวัติการดำเนินคดีที่มีโทษจำคุก		ศาล	คป.
			อัยการ	ข้อมูลอัยการที่ความเห็นสั่งฟ้อง			
			ศาล	คำตัดสินเลขคดีดำ/ คดีแดงที่มีโทษตัดสินจำคุก			
			กรมราชทัณฑ์	ข้อมูลผู้ต้องขัง/ได้รับพักโทษ/ลดโทษ			
			กรมคุมประพฤติ	ข้อมูลคุมประพฤติ ป.อาญา ม. ๕๖			
			กรมสุขภาพจิต	ข้อมูลผู้ป่วยจิตเวชหรือผู้มีอาการ ทางจิตและประสาท			
			สนง.ปลัด สธ.	ข้อมูลการบำบัดยาเสพติด (บสต.)			
			สนง.ป.ป.ส.	ข้อมูลข่าวเปิด (ONCB NEWS) ข้อมูลผลตรวจปัสสาวะ			
๓. กระบวนการบำบัด ฟื้นฟู	/	/	สนง.ปลัด สธ.	ข้อมูลการบำบัดยาเสพติด (บสต.)	บสต.	สธ.	สธ.
๔. การติดตามผลการ บำบัด	/	/	สนง.ปลัด สธ.	ข้อมูลการบำบัดยาเสพติด (บสต.)	บสต.	สธ.	คป. มท. กทม.
๕. การให้ความ ช่วยเหลือ	/	/	สนง.ปลัด สธ.	ข้อมูลการบำบัดยาเสพติด (บสต.)	บสต.	สธ. มท.	
๖. การฟื้นฟูสภาพ ทางสังคม (ศูนย์ฟื้นฟูสภาพ ทางสังคม)	/	/	กรมการปกครอง	ข้อมูลบุคคล - เลขบัตรประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก - ชื่อ สกุล - ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน	ข้อมูลผล ฟื้นฟูสภาพทางสังคม	สธ. มท.	พม. กทม.
			สนง.ปลัด สธ.	ข้อมูลการบำบัดยาเสพติด (บสต.) ระหว่างการศึกษา/บำบัด/ติดตาม/ ส่งต่อความช่วยเหลือ			

๓. ข้อมูลเพื่อการชี้สถานะปัญหายาเสพติด และการกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงาน

การแก้ไขปัญหายาเสพติดจำเป็นต้องมีการประเมินสถานะพื้นที่ที่สะท้อนปัญหาได้จริง เพื่อประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยรวม โดยมีหลักคิดในการแก้ไขปัญหาคือการพัฒนากระบวนการข้อมูลเพื่อบ่งชี้สภาพปัญหาในระดับพื้นที่ โดยมีการกำหนดตัวแปร ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ยาเสพติดในแต่ละพื้นที่ มีการกำหนดระดับและสภาพของปัญหาของแต่ละพื้นที่เพื่อนำไปสู่การกำหนดมาตรการในการแก้ไข

ปัญหาต่อไป โดยในที่นี้มีการนำฐานข้อมูลที่มีการจัดเก็บไว้อย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่องของข้อมูลมาใช้ประกอบการพิจารณา ดังนี้

๑. ข้อมูลสถิติคดีอาชญากรรมที่เชื่อมโยงกับคดียาเสพติด
๒. ข้อมูลสถิติการจับกุมคดียาเสพติด (จำนวนคดี ผู้ต้องหา, ข้อหา, รายใหม่- รายเก่า, กลุ่มอายุ ผู้ต้องหา, ชนิดยาเสพติด ฯลฯ)
๓. ข้อมูลการบำบัดรักษายาเสพติด (จำนวนผู้เข้าบำบัด, รายใหม่ - รายเก่า, ระดับการติด, ชนิดยาเสพติด, อายุ ฯลฯ)

๔. ข้อมูลผู้มีอาการทางจิตเวชจากการใช้ยาเสพติด
จากนั้นต้องมีการให้ค่าน้ำหนักของแต่ละปัญหา และมีการกำหนดสภาพโดยรวมของพื้นที่นั้น ๆ โดยข้อมูลทั้งหมดต้องมีการระบุลงถึงพื้นที่ในแต่ละระดับตำบล อำเภอ จังหวัด เพื่อบ่งชี้ให้ได้ว่าพื้นที่นั้นมีปัญหาด้านไหน ที่ควรจะกำหนดความเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาตามลำดับต่อไป

๔. ข้อมูลเพื่อการบริหารแผน และงบประมาณ

ข้อมูลด้านแผนงานและงบประมาณ เป็นข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยเป็นข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์โครงการ/แผนงานต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ได้กำหนดไว้ และเป็นการจัดสรรงบประมาณลงสู่พื้นที่ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการใช้งบประมาณในการแก้ไขปัญหา และการติดตามผลการปฏิบัติงาน โดยสาระสำคัญที่ต้องมีการกำหนดไว้ในการจัดทำระบบการบริหารแผนและงบประมาณ มีดังนี้

๑. กรอบยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ
  ๒. งบประมาณที่ได้รับ, แหล่งงบประมาณ, การบูรณาการงบประมาณ
  ๓. เป้าหมายในการดำเนินงาน
  ๔. ติดตามผลการใช้จ่ายงบประมาณและผลการปฏิบัติงาน
- ฯลฯ

๕. ข้อมูลเพื่อการบริหารบุคลากรที่ดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติด

ข้อมูลบุคลากรที่ดำเนินงานด้านยาเสพติดเป็นข้อมูลเพื่อพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่และการให้ผลตอบแทน อย่างเหมาะสมกับหน้าที่ที่รับผิดชอบ โดยมีสาระสำคัญที่ต้องกำหนดดังนี้

- หลักสูตรการพัฒนากุศลกร
- แผนการพัฒนากุศลกร
- ประวัติการอบรมของเจ้าหน้าที่
- ประวัติการได้รับค่าตอบแทนพิเศษ

